

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

รายงานดัชนีชี้วัด ในกิจการโทรคมนาคม ของประเทศไทย

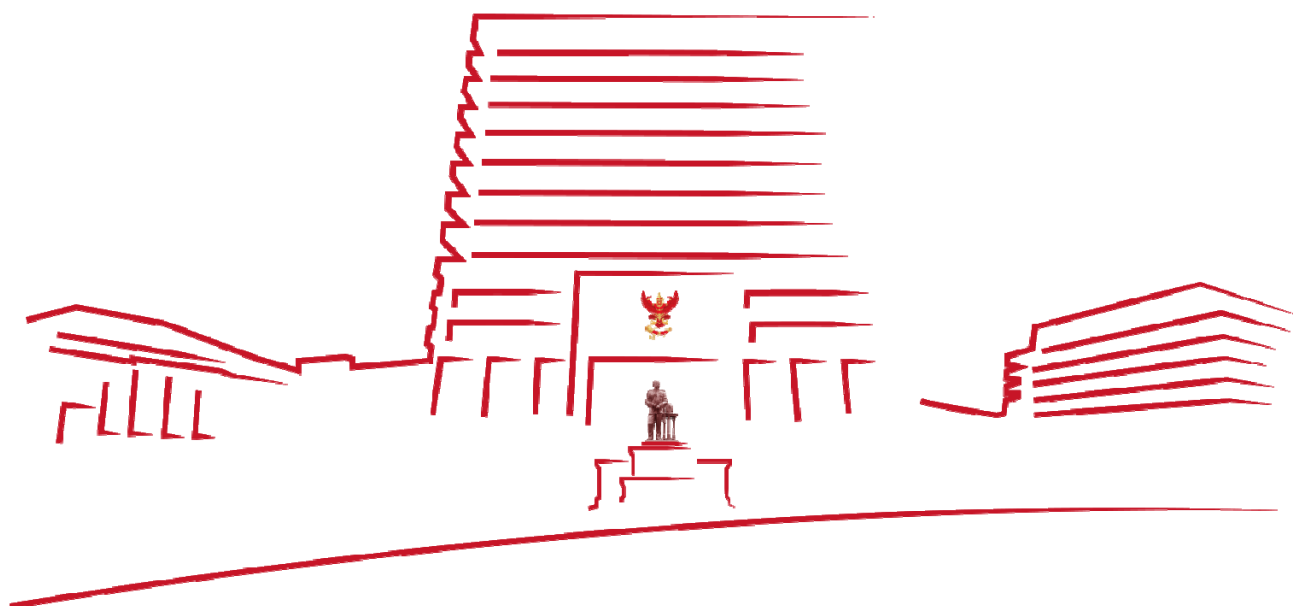
ประจำปี 2559 - 2560

Thailand Telecommunication Indicators
Yearbook 2016 - 2017

“รายงานดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย
ประจำปี 2559 - 2560”

Thailand Telecommunication Indicators

Yearbook : 2016 - 2017

สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม (วท.)

สายงานกิจการโทรคมนาคม

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

คำนำจาก คณะผู้จัดทำ

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้จัดตั้งส่วนงานศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม (ศช.) เป็นส่วนงานภายใต้กลุ่มงานวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม (วท.) มีภารกิจหลักในการจัดเก็บและสร้างฐานข้อมูลสถิติอุตสาหกรรมโทรคมนาคม เพื่อสนับสนุนข้อมูลสถิติและผลการวิเคราะห์ เพื่อการพัฒนานโยบาย การวางแผนยุทธศาสตร์ และการประเมินความจำเป็นในการกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติม การสร้างดัชนี ตัวชี้วัด เพื่อการวิเคราะห์และประเมินภาวะอุตสาหกรรมโทรคมนาคม และการดำเนินการจัดทำแบบจำลองการพยากรณ์อุปสงค์และอุปทาน ในอุตสาหกรรมโทรคมนาคม รวมถึงการจัดทำรายงานวิเคราะห์และคาดการณ์แนวโน้มอุตสาหกรรมโทรคมนาคม (Industry Performance) ในอันที่จะเป็นประโยชน์ต่อการใช้สำหรับเป็นข้อมูลและองค์ความรู้สนับสนุนการจัดทำและพัฒนานโยบายตลอดจนกำหนดกรอบทิศทางการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมของประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อภาครัฐกิจ อุตสาหกรรม ภาคสังคม และประชาชนผู้ใช้บริการอย่างแท้จริง

ในการจัดทำและเผยแพร่รายงานดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทยประจำปี (Thai Telecommunications Indicators Yearbook) เพื่อเป็นการสะท้อนสถานการณ์กิจการโทรคมนาคมของประเทศไทยในปีนั้นๆ โดยในรายงานฉบับนี้ได้นำเสนอใน 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรกได้กล่าวถึงความสำคัญของโทรคมนาคมกับเศรษฐกิจมหภาคของประเทศ โดยในปัจจุบันอยู่ในยุคดิจิทัล หลายภาคส่วนต้องมีความพร้อมและความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งผลดังกล่าวจะสะท้อนออกมาในรูปแบบความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศระหว่างประเทศ ส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์บทบาทของกิจการโทรคมนาคมต่อระดับการแข่งขันของประเทศไทย ซึ่งเปรียบเทียบดัชนีชี้วัดด้านเศรษฐกิจ และกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทยกับประเทศต่างๆ และส่วนสุดท้ายจะกล่าวถึงสถานการณ์กิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย โดยเป็นการรวบรวมตัวชี้วัดในกิจการโทรคมนาคม และวิเคราะห์สถานการณ์การให้บริการโทรศัพท์ประจำที่ บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และบริการอินเทอร์เน็ต รวมถึงการพยากรณ์แนวโน้มของกิจการโทรคมนาคม เพื่อให้เห็นภาพทิศทางและแนวโน้มการพัฒนากิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย

อนึ่ง รายงานดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2559 - 2560 ฉบับนี้ คณะผู้จัดทำได้มีการเก็บรวบรวม พัฒนา ปรับปรุง และนำเสนอรายงานดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์จากปีก่อนยิ่งขึ้น โดยคาดหวังว่า จะทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกิจการโทรคมนาคม และภาคประชาชนทั่วไปที่สนใจได้รับทราบ เข้าใจสถานการณ์ และมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจการโทรคมนาคมของประเทศเพื่อการก้าวไปสู่การยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้ต่อไปในอนาคต

คณะผู้จัดทำ

บทสรุป ผู้บริหาร

รายงานดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย ประจำปี 2559 – 2560 (Thailand Telecommunication Indicators Yearbook : 2016 – 2017) มีการจัดทำดัชนีชี้วัดทางด้านกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทยและนำมาจัดทำขึ้นเป็นรายปีนับตั้งแต่ปี 2552 จนถึงปัจจุบัน โดยส่วนศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม (ศข.) ซึ่งเป็นส่วนงานภายใต้สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม (วท.) สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) รายงานดัชนีชี้วัดกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทยจัดเก็บรวบรวมข้อมูลทางสถิติต่างๆ ซึ่งมีแหล่งที่มาโดยส่วนใหญ่จากความร่วมมือในการรายงานข้อมูลของผู้ประกอบกิจการ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงภาพรวมของสถานการณ์กิจการโทรคมนาคมไทย การวิเคราะห์บทบาทของกิจการโทรคมนาคมในฐานะที่เป็นกลไกพื้นฐานต่อระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมถึงแนวโน้มของกิจการโทรคมนาคมไทยในระยะ 5 ปีข้างหน้า ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ในการพัฒนากิจการโทรคมนาคมของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี โดยสามารถสรุปประเด็นสำคัญในรายงาน ดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง กล่าวถึง การปฏิวัติอุตสาหกรรม (Industrial Revolution) ที่เกิดขึ้นมาแล้วทั้งหมด 4 ครั้ง ซึ่งเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมและหัตถกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรมและการผลิตเครื่องจักร โดยที่การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี โดยการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 นี้ เกิดขึ้นบนพื้นฐานการปฏิวัติต่างดิจิทัล เป็นคำที่อธิบายถึงเทคโนโลยีใหม่ๆ มากมายที่มีการหลอมรวมโลกของกายภาพ ดิจิทัล และชีววิทยาเข้าด้วยกัน และส่งผลกระทบต่อกฎระบบเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมทั้งหมดในสาขาต่างๆ และเพื่อให้สามารถก้าวผ่านการปฏิวัติอุตสาหกรรม ครั้งที่ 4 อย่างมั่นคง และได้รับประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมทุกภาคส่วนต้องมีความพร้อมและความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และแก้ไขปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล

จากการเปลี่ยนผ่านไปสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 บนพื้นฐานการปฏิวัติต่างดิจิทัล ได้ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจ ภาคอุตสาหกรรม และการศึกษาที่ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งทำให้ในแต่ละประเทศเกิดการปรับตัวอย่างรวดเร็ว สำหรับในกลุ่มประเทศอาเซียน ที่แม้ว่าจะมีภูมิภาคใกล้เคียงกัน แต่ด้วยความหลากหลายของเชื้อชาติ วัฒนธรรม ความเชื่อ และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ กลับสร้างความแตกต่างและความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน 10 ประเทศ ได้ถึง 3 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มที่ก้าวข้ามไปแข่งขันกับประเทศอื่นในระดับสากล ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ บรูไน

และมาเลเซีย มีความพร้อมและมีโอกาสจะได้เปรียบอย่างสูงในการปรับตัวไปสู่สังคมดิจิทัล 2. กลุ่มประเทศที่มี ศักยภาพทางเศรษฐกิจปานกลาง สามารถได้รับประโยชน์จากการเปลี่ยนผ่านไปสู่สังคมดิจิทัล ได้แก่ ประเทศ อินโดนีเซีย ไทย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม และ 3. กลุ่มที่มีเศรษฐกิจขนาดเล็ก ได้แก่ ประเทศเมียนมาร์ กัมพูชา และ สปป.ลาว ประเทศในกลุ่มนี้ถือได้ว่า เป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจขนาดเล็ก ยังคงต้องเร่งพัฒนาการใช้งาน และการดำรงชีวิตไปสู่สังคมดิจิทัล เพื่อให้ทันต่อการปรับเปลี่ยนของเศรษฐกิจโลก

สำหรับประเทศไทยของเราเอง มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางพอจะประคับประคองได้ ประกอบกับนโยบายจากภาครัฐได้เร่งสนับสนุนไปสู่สังคมดิจิทัล เพื่อให้ก้าวทันต่อเศรษฐกิจและสังคมในโลกยุค ปัจจุบัน ยังสามารถสร้างพัฒนาภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการต่างๆ โดยเฉพาะทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน ภายในประเทศให้มีความพร้อม ขยายโอกาส และกระจายไปยังพื้นที่ห่างไกล ลดความเหลื่อมล้ำของผู้อาศัย ระหว่างเมืองและชนบท อีกทั้งยังต้องเร่งสร้างความตระหนักรู้ของผู้ใช้งาน เพื่อนำไปสู่สังคมดิจิทัลที่ชาญฉลาด ให้สามารถแข่งขันได้กับประเทศอื่นๆ ได้ต่อไป

ส่วนที่สอง กล่าวถึง กิจกรรมโทรคมนาคมกับความสามารถในการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบ โดยได้รายงาน ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศจาก 2 ดัชนี ได้แก่ ดัชนีความสามารถทางการแข่งขัน ระดับโลก (Global Competitiveness Index: GCI) โดย World Economic Forum และการจัดอันดับ ความสามารถในการแข่งขันระดับโลก (World Competitiveness Ranking: WCR) ของ IMD และนำเสนอ สมรรถนะการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัล จาก Global Connectivity Index : GCI) บริษัท หัวเหว่ย เทคโนโลยี จำกัด (Huawei Technologies Co.,Ltd.) และดัชนีการพัฒนาระดับโลกด้าน ICT (ICT Development Index: IDI) ของ สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU)

จากรายงานของ WEF ปี 2560 - 2561 ประเทศไทยได้รับการปรับอันดับขึ้นจากอันดับที่ 34 ในปีก่อนมาเป็นอันดับที่ 32 จากจำนวน 137 ประเทศทั่วโลก ซึ่งปัจจัยหลักมากจากอันดับที่เพิ่มขึ้นของ ปัจจัยด้านพื้นฐาน (Basic Requirements) และปัจจัยด้านการยกระดับประสิทธิภาพ (Efficiency enhancers) ถึงแม้ว่าปัจจัยด้านนวัตกรรมและศักยภาพความเชี่ยวชาญทางธุรกิจ (Innovation and sophistication factor) จะคงที่ก็ตาม

การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันโดย IMD ในปี 2560 ประเทศไทยมีผลที่ดีขึ้นทั้ง โดยคะแนนและอันดับ โดยมีคะแนนรวมในปีนี้อยู่ที่ 80.10 เปรียบเทียบกับ 74.68 ในปี 2559 และมีอันดับที่ ดีขึ้น 1 อันดับ โดยเลื่อนขึ้นจากอันดับที่ 28 ในปี 2559 เป็นอันดับที่ 27 ในปี 2560 ซึ่งปัจจัยที่มีอันดับดีที่สุด คือ สภาวะทางเศรษฐกิจ ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 10 เพิ่มขึ้น 3 อันดับจากปี 2559 ในขณะที่ปัจจัยด้านประสิทธิภาพ ของภาครัฐมีอันดับที่ 20 เพิ่มขึ้น 3 อันดับเช่นเดียวกัน ส่วนปัจจัยด้านประสิทธิภาพของภาคธุรกิจและ โครงสร้างพื้นฐานมีอันดับคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง โดยมีอันดับที่ 25 และ 49 ตามลำดับในปี 2560

สำหรับสมรรถนะการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัล จาก Global Connectivity Index : GCI) บริษัท หัวเหว่ย เทคโนโลยี จำกัด (Huawei Technologies Co.,Ltd.) ผลการจัดอันดับ GCI ปี 2560 จาก 50 ประเทศทั่วโลก ประเทศไทยขยับขึ้นมาอยู่ในอันดับที่ 33 จากเดิมอันดับที่ 35 เมื่อปี 2559 ในขณะที่

ประเทศใกล้เคียงกับประเทศไทยในกลุ่มอาเซียน ได้แก่ มาเลเซียอันดับที่ 24 ฟิลิปปินส์อันดับที่ 38 อินโดนีเซียอันดับที่ 40 และเวียดนามอันดับที่ 41 โดยที่ดัชนีชี้วัดเปรียบเทียบกับสมรรถนะประเทศต่างๆ เพื่อการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลขยับขึ้นมาได้นั้น เป็นผลมาจากการจัดสรรคลื่นความถี่และเปิดให้บริการ 4G ซึ่งความครอบคลุมของบริการดังกล่าว ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการดิจิทัลได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงนโยบายการสนับสนุนการลงทุนด้านดิจิทัล และการเปิดให้บริการจัดเก็บข้อมูล (คลาวด์) ของรัฐบาลด้วย

รายงานดัชนีในด้านการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ (ICT Development Index: IDI) เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2560 ซึ่งเป็นดัชนีที่วัดระดับการพัฒนาและความเหลื่อมล้ำทางด้านเทคโนโลยี จาก 176 ประเทศทั่วโลก พบว่า ในปีล่าสุดประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 78 ของโลก โดยมีอันดับที่ขยับขึ้นจากก่อน 1 อันดับ ส่วนอันดับในระดับอาเซียน ประเทศไทยยังคงมีลำดับเท่าเดิม คืออันดับที่ 4 รองจากประเทศสิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซีย อย่างไรก็ตาม ตัวชี้วัดหลักต่างๆ บ่งบอกว่า ประเทศไทยยังคงสูงกว่าค่าเฉลี่ยของโลก และค่าเฉลี่ยของประเทศในแถบเอเชียแปซิฟิก มีเพียงข้อมูลจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน และปริมาณการใช้การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศ (bit/s) ต่อผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ยังมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโลก ซึ่งคาดว่า การดำเนินงานของ กสทช. ในระยะต่อไปที่มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอินเทอร์เน็ตทางสาย รวมทั้งขยายแบนด์วิธในการเชื่อมต่อไปต่างประเทศ เพื่อขยายผลจะทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันทางด้าน ICT ของประเทศดีขึ้น และประเทศไทยสามารถเลื่อนอันดับในการพัฒนาทางด้าน ICT ให้ดีขึ้นไปด้วย

ส่วนที่สาม กล่าวถึง ดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมไทย โดยจำแนกเป็น 3 บริการหลัก ดังนี้ บริการโทรศัพท์ประจำที่ (Fixed Line Services) ในปัจจุบันผู้ลงทะเบียนใช้บริการทั่วไปให้ความสำคัญลดน้อยลง โดยบริการโทรศัพท์ประจำที่เข้าสู่จุดอิ่มตัวนับตั้งแต่ประมาณปี 2550 และคาดการณ์ว่า ณ สิ้นปี 2560 จะมีจำนวนอยู่ที่ 3.56 ล้านเลขหมาย ซึ่งยังมีแนวโน้มอัตราการเติบโตลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ คาดการณ์ว่าในปี 2564 จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอาจเหลือเพียง 3.03 ล้านเลขหมาย ทำให้สัดส่วนของผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากรจะอยู่ที่ประมาณ 4.44 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน ซึ่งมีสัดส่วนน้อยกว่าสัดส่วนของค่าเฉลี่ยของโลกประมาณครึ่งหนึ่ง จึงทำให้ผู้ใช้บริการต่างประคับประคองและพยายามรักษาฐานตลาดของผู้ลงทะเบียนใช้บริการเดิม ควบคู่ไปกับการเพิ่มรายได้จากการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ลงทะเบียนใช้บริการในปัจจุบัน ทั้งนี้ บริการโทรศัพท์ประจำที่ยังคงมีความสำคัญกับองค์กรธุรกิจเอกชนและราชการในฐานะการติดต่อสื่อสารหลักในปัจจุบันและในระยะยาว

บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Services) เป็นบริการที่ได้รับความนิยมและแพร่หลาย ซึ่งยังมีแนวโน้มการเติบโตเพิ่มขึ้น ถึงแม้จะเป็นการเพิ่มในอัตราที่ลดลงหรือไม่เติบโตอย่างก้าวกระโดดดังเช่นอดีตที่ผ่านมา โดยมีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในปี 2559 อยู่ที่ 119.67 ล้านเลขหมาย ทำให้สัดส่วนของผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากรอยู่ที่ร้อยละ 177.43 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน ทั้งนี้ คาดการณ์ว่าเมื่อสิ้นปี 2560 จะมีผู้ลงทะเบียนใช้บริการเพิ่มขึ้นเป็น 120.20 ล้านเลขหมาย ทำให้สัดส่วนของผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากรอยู่ที่ร้อยละ

177.67 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน และคาดการณ์ว่าเมื่อถึงปี 2564 มีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่สูงถึง 131.18 ล้านเลขหมาย หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.13 เมื่อเทียบกับปี 2560 สำหรับตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่มีรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือน (Average Revenue per Unit: ARPU) ที่เป็นแนวโน้มค่อนข้างทรงตัว และการที่ตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ยังเติบโตอยู่ได้ส่วนใหญ่มาจากการใช้บริการที่มีค่าใช้จ่ายที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นการชดเชยรายได้จากบริการทางเสียงที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องและเป็นทิศทางเดียวกันทั่วโลก

บริการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (Internet Access Services) ปัจจุบันมีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ของประเทศไทยยังมีค่าค่อนข้างอยู่ในระดับต่ำ โดยในปี 2559 อยู่ที่ 7.22 ล้านเลขหมาย และคาดการณ์ว่าเมื่อสิ้นปี 2560 นี้ มีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่อยู่ที่ 8.13 ล้านเลขหมาย คิดเป็นสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่อยู่ที่ 12.64 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน หรือ 38.13 ครอบครัวที่ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ต่อ 100 ครอบครัว อย่างไรก็ตาม ยังถือว่าอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำเมื่อพิจารณาภาพรวมเปรียบเทียบกับระดับค่าเฉลี่ยของโลก ทั้งนี้ คาดการณ์ว่าปี 2564 จะมีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ 12.66 ล้านเลขหมาย หรืออยู่ที่ร้อยละ 18.58 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน โดยค่าสัดส่วนนั้นเพิ่มขึ้นได้ไม่มากนักในระยะเวลา 5 ปีต่อจากนี้ เนื่องจากผู้ใช้บริการให้ความสำคัญและหันมาใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่มากขึ้น โดยคาดการณ์ว่าเมื่อสิ้นสุดปี 2560 จะมีจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 101.19 ต่อจำนวนประชากร 100 คน หรืออยู่ที่ 68.46 ล้านเลขหมาย ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของทั่วโลก รวมถึงสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาคอื่นๆ ด้วยความสะดวกในการติดต่อและสามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตได้เร็วขึ้น รวมทั้งเป็นบริการที่หลอมรวมของหลากหลายบริการให้อยู่ในบริการเดียว

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	2
ส่วนที่ 1	2
ความสำคัญของโทรคมนาคมกับเศรษฐกิจมหภาคของประเทศ	7
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทย	8
ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในกลุ่มอาเซียน ปี 2559	13
ส่วนที่ 2	18
กิจการโทรคมนาคมกับความสามารถในการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบ	18
ดัชนีชี้วัดความสามารถทางการแข่งขันระดับโลก (Global Competitiveness Index: GCI) โดย World Economic Forum มีอันดับดีขึ้น	19
การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันระดับโลก (World Competitiveness Ranking: WCR) ของ IMD	23
รายงานผลดัชนีชี้วัดเปรียบเทียบสมรรถนะประเทศต่างๆ เพื่อการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัล (Global Connectivity Index : GCI)	26
การติดตามความก้าวหน้าและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทางเทคโนโลยี	29
ส่วนที่ 3	36
ดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมไทย	36
บริการโทรศัพท์ประจำที่	37
โครงสร้างตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่	39
เปรียบเทียบบริการโทรศัพท์ประจำที่ของไทยในเวทีโลก	42
การคาดการณ์บริการโทรศัพท์ประจำที่	43
บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่	45
โครงสร้างตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่	46
เปรียบเทียบบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของไทยในเวทีโลก	52
การคาดการณ์บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile subscriber)	53
บริการอินเทอร์เน็ต	56
อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ (Fixed Broadband)	56
อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่ (Mobile Broadband)	61
เปรียบเทียบบริการอินเทอร์เน็ตของไทยในเวทีโลก	63
การคาดการณ์บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง	67
ส่วนที่ 4	69
ตารางสรุปสถิติและดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย	69
บรรณานุกรม	73

ส่วนที่ 1 ความสำคัญของโทรคมนาคมกับ
เศรษฐกิจมหภาคของประเทศ

ความสำคัญของโทรคมนาคมกับเศรษฐกิจมหภาคของประเทศ

เสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

การปฏิวัติอุตสาหกรรม (Industrial Revolution) เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมและหัตถกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรมและการผลิตเครื่องจักร โดยคุณลักษณะหลักที่เกี่ยวข้องกับการปฏิวัติอุตสาหกรรมประกอบด้วย (1) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และ (2) การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี หมายรวมถึงการใช้วัตถุดิบใหม่ การใช้พลังงานใหม่ การประดิษฐ์เครื่องจักรใหม่ การเกิดระบบโรงงาน การพัฒนาที่สำคัญทางการขนส่งและการสื่อสารทั้งการเกิดของรถยนต์ เครื่องบิน โทรศัพท์ และการนำวิทยาศาสตร์ไปใช้กับภาคอุตสาหกรรม ที่ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มขึ้นและการผลิตสินค้าจำนวนมาก สำหรับการปฏิวัติอุตสาหกรรมเกิดขึ้นทั้งหมด 4 ครั้ง ได้แก่

- การปฏิวัติอุตสาหกรรม ครั้งที่ 1 เกิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 18-19 ในยุโรปและอเมริกา โดยเป็นช่วงที่สังคมเกษตรกรรมและชนบทได้เปลี่ยนไปสู่สังคมอุตสาหกรรมและเมือง ซึ่งอุตสาหกรรมเหล็กและสิ่งทอและเครื่องจักรไอน้ำมีบทบาทที่สำคัญในการปฏิวัติอุตสาหกรรม
- การปฏิวัติอุตสาหกรรม ครั้งที่ 2 เกิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1870 – 1914 โดยเป็นช่วงที่อุตสาหกรรมที่มีอยู่ก่อนหน้าเติบโตขึ้นและอุตสาหกรรมใหม่ๆ เช่น เหล็ก น้ำมัน และไฟฟ้า มีการขยายตัว รวมทั้งมีการใช้พลังงานไฟฟ้าเพื่อผลิตสินค้าเป็นจำนวนมากตามโรงงาน
- การปฏิวัติอุตสาหกรรม ครั้งที่ 3 (การปฏิวัติด้านดิจิทัล) เกิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1960 – ปัจจุบัน โดยเป็นช่วงที่มีการใช้อิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการผลิตแบบอัตโนมัติ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีหลักในยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรม ครั้งที่ 3 ทำให้เกิดคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- การปฏิวัติอุตสาหกรรม ครั้งที่ 4 ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นฐานการปฏิวัติด้านดิจิทัล เป็นคำที่อธิบายถึงเทคโนโลยีใหม่ๆ มากมายที่มีการหลอมรวมโลกของกายภาพ ดิจิทัล และชีววิทยาเข้าด้วยกัน และส่งผลกระทบต่อกฎ ระบบเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมทั้งหมดในสาขาต่างๆ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) วิทยาการหุ่นยนต์ (Robotics) อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of Things) ยานพาหนะไร้คนขับ (Autonomous Vehicle) การพิมพ์ 3 มิติ (3D Printing) การประมวลผลแบบควอนตัม (Quantum computing) และนาโนเทคโนโลยี (Nanotechnology)

เพื่อให้สามารถก้าวผ่านการปฏิวัติอุตสาหกรรม ครั้งที่ 4 อย่างมั่นคง และได้รับประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม ครั้งที่ 4 ทุกภาคส่วนต้องมีความพร้อมและความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น และจะเกิดขึ้นในอนาคต และแก้ไขปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล

การพัฒนากระบวนสื่อสารโทรคมนาคมของประเทศมีส่วนสำคัญที่จะสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างรอบด้าน เนื่องจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมและบริการสื่อสารโทรคมนาคมจะเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มมูลค่าให้กับภาคอุตสาหกรรมต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม หรือกล่าวได้ว่า ภาคอุตสาหกรรมการผลิตและบริการสื่อสารโทรคมนาคมเป็นหัวใจของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการพัฒนาสังคม โดยหากพิจารณาในเชิงเศรษฐกิจ การสื่อสารโทรคมนาคมเป็นกลไกสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถของการแข่งขัน ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน ทำให้โครงสร้างและรูปแบบการลงทุนในสาขาเศรษฐกิจต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เป็นปัจจัยบวกที่ดีขึ้น สำหรับเชิงสังคม หากเมื่อมีการใช้เทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมแล้วจะแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ทางตรงอย่างชัดเจนในเรื่องการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ตลอดจนช่วยสร้างให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง แพร่หลาย และการสร้างโอกาสให้ประชาชนมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากเมื่อมีการผนวกประสิทธิภาพของการพัฒนาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้าด้วยกันกับระบบสื่อสารโทรคมนาคมอย่างเป็นองค์รวมแล้ว จะทำให้เกิดผลได้จากการพัฒนายิ่งขึ้นเป็นทวีคูณ ดังจะเห็นได้จากประเทศต่างๆ ที่มีการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมมากขึ้นจนกระทั่งทำให้เกิดทิศทางการพัฒนาระบบสื่อสารและโทรคมนาคมของโลกมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดการปรับตัวของทุกภาคส่วนอย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลง เกิดผลสูงสุดในการเพิ่มระดับขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

การอยู่กับหรือไม่มีวิวัฒนาการจนกระทั่งถึงการเสียโอกาสที่จะพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมอันทันสมัย และก้าวหน้าสำหรับกิจการสื่อสารโทรคมนาคม ก็อาจถือได้ว่าเป็นความล้มเหลวและเสียโอกาสโดยเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ในทางตรงกันข้าม การให้ความสำคัญกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีการนำมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพไปอย่างล้ำหน้า ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาและส่งเสริมการมี การใช้ และการเข้าถึง นับได้ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างทั่วถึงในทั่วทุกพื้นที่ให้เกิดการพัฒนาความรู้ ความสามารถ การศึกษา ลดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยีสารสนเทศ นำไปสู่การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างยั่งยืน

ภาพที่ 1-1 ฐานะทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงภาคโทรคมนาคมของไทย

ข้อมูลกิจการโทรคมนาคมประเทศไทย
สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)
Office of The National Broadcasting and Telecommunications Commission

	Fixed		Mobile		Fixed-BB		Mobile-BB	
	2559	2560(f)	2559	2560(f)	2559	2560(f)	2559	2560(f)
จำนวนผู้ใช้บริการ(ล้านคน)	4.71	3.56	119.67	120.20	7.22	8.13	63.98	68.46
สัดส่วนต่อจำนวนประชากร 100 คน	6.98%	5.27%	177.43%	177.67%	10.70%	12.02%	94.87%	101.19%

ข้อมูลเศรษฐกิจสังคม

	2558	2559	2560 (f)
จำนวนประชากร (ล้านคน)	67.24	67.45	67.65
สัดส่วนประชากร (กทม.ปริมณฑล : ภูมิภาค)	23 : 77	23 : 77	24 : 76
GDP ณ ราคาประจำปี (พันล้านบาท) (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	13,672.9 399.2	14,366.6 407.1	15,185.5 440.2
อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	2.9	3.2	3.5 - 4.0
ดัชนีราคาผู้บริโภค	-0.9	0.2	0.4 - 0.9

หมายเหตุ: f หมายถึง การประมาณการ

ที่มา 1. ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่สอง ปี 2560 และแนวโน้มปี 2560. ข้อมูล ณ วันที่ 20 สิงหาคม 2560. สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2. ข้อมูลสถิติโทรคมนาคม, 2560, ส่วนศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม

สำหรับเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยภาพรวม หากพิจารณาย้อนหลังไปในปี 2558 - 2559 พบว่าเศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องทุกปี ในปี 2559 เศรษฐกิจของประเทศไทยมีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่องมาอยู่ที่ร้อยละ 3.2 ซึ่งเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2558 จากร้อยละ 2.9 โดยการขยายตัวมีปัจจัยสนับสนุนจาก (1) การปรับตัวดีขึ้นของการส่งออกตามการขยายตัวเร่งขึ้นของเศรษฐกิจและปริมาณการค้าโลก (2) การลงทุนภาครัฐและการลงทุนภาคเอกชนที่มีแนวโน้มขยายตัวเร่งขึ้นในช่วงครึ่งปีหลัง (3) การขยายตัวเร่งขึ้นของสาขาการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ สาขาโรงแรมและภัตตาคาร สาขาอุตสาหกรรม และสาขาการก่อสร้าง และ (4) การปรับตัวดีขึ้นของฐานรายได้ครัวเรือนในภาคการเกษตร การส่งออก การท่องเที่ยว และบริการที่เกี่ยวข้อง

หากพิจารณาเศรษฐกิจไทยในปี 2560 คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.5 – 4.0 ปรับตัวดีขึ้นจากการขยายตัวร้อยละ 3.2 ในปี 2559 โดยการขยายตัวในช่วงที่เหลือของปีมีปัจจัยสนับสนุนจาก (1) การปรับตัวดีขึ้นของการส่งออกตามการขยายตัวเร่งขึ้นของเศรษฐกิจและปริมาณการค้าโลก (2) การลงทุนภาครัฐและการลงทุนภาคเอกชนที่มีแนวโน้มขยายตัว เร่งขึ้นในช่วงครึ่งปีหลัง (3) การขยายตัวเร่งขึ้นของสาขาการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ สาขาโรงแรมและภัตตาคาร สาขาอุตสาหกรรม และสาขาการก่อสร้าง และ (4) การปรับตัวดีขึ้นของฐานรายได้ครัวเรือนในภาคการเกษตร การส่งออก การท่องเที่ยว และบริการที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ คาดว่า มูลค่าการส่งออกสินค้าจะขยายตัวร้อยละ 5.7 การบริโภคภาคเอกชน และการลงทุนรวมขยายตัวร้อยละ 3.2 และร้อยละ 3.4 ตามลำดับ อัตราเงินเฟ้อทั่วไป อยู่ในช่วงร้อยละ 0.4 – 0.9 และบัญชีเดินสะพัดเกินดุลร้อยละ 9.7 ของ GDP

สำหรับสัดส่วนจำนวนประชากรระหว่างกรุงเทพฯ และปริมณฑล และภูมิภาคมีอัตราทรงตัวต่อเนื่องมาหลายปี ล่าสุดในปี 2560 สัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 24 :76 (ภาพที่ 1) อีกทั้ง เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าการพัฒนาภาคโทรคมนาคมเป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญและอุดหนุนการเติบโตในภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ โดยเฉพาะในด้านแรงงานและการส่งเสริมความสามารถในการผลิต ลดต้นทุน และเสริมความได้เปรียบในการแข่งขัน

นอกจากนี้ การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communications Technology หรือ ICT) ยังมีผลอย่างมากต่อพฤติกรรมผู้บริโภคและสร้างประโยชน์ต่อสังคม โดยสำหรับการเข้าถึงภาคโทรคมนาคมของไทย มีการใช้บริการโทรคมนาคมกันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และบริการอินเทอร์เน็ตเคลื่อนที่ โดยในปี 2560 คาดว่าจะมีผู้ใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ถึงจำนวน 120.20 ล้านเลขหมาย หรือคิดเป็นอัตราการเข้าถึงร้อยละ 177.76 และบริการอินเทอร์เน็ตเคลื่อนที่ คาดว่าจะมีจำนวนผู้ใช้งานถึง 68.46 ล้านราย หรือคิดเป็นอัตราการเข้าถึงร้อยละ 101.19 สำหรับบริการโทรศัพท์ประจำที่ และอินเทอร์เน็ตประจำที่ ถือเป็นข้อจำกัดสำหรับการพัฒนาประเทศสำหรับพื้นที่ห่างไกล ซึ่งคาดว่าในปี 2560 ยังคงมีอัตราเข้าถึงเพียงประมาณร้อยละ 12.02 เท่านั้น

เสถียรภาพในประเทศ

หากพิจารณาทางด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจและการเงิน แม้ว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปจะอยู่ที่เพียงร้อยละ 0.2 ซึ่งมีสาเหตุมาจากราคาน้ำมันที่ปรับลดลงเป็นอย่างมากนั้น แต่ความเสี่ยงต่อภาวะเงินฝืดยังมีค่อนข้างต่ำ เพราะอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานยังคงมีค่าเป็นบวก และการคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อมีความใกล้เคียงกับเป้าหมายของนโยบายการเงิน อัตราการว่างงานทรงตัวในระดับต่ำเพิ่มขึ้นจากปีก่อนเล็กน้อย มาอยู่ที่ร้อยละ 1.0 และหากพิจารณาปริมาณหนี้สาธารณะ พบว่า มีมูลค่าหนี้สาธารณะที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ 41 - 43 ของ GDP แต่ยังคงถือว่ามีการรักษาวินัยทางการคลังโดยเคร่งครัดอยู่ เพราะมูลค่าหนี้สาธารณะดังกล่าวอยู่ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลังที่กำหนดให้หนี้สาธารณะคงค้างต้องไม่เกินร้อยละ 60 ของ GDP

ตารางที่ 1-1 ตัวชี้วัดเสถียรภาพในประเทศ ปี 2556 - 2558

ปี	2556	2557	2558	2559
อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (ร้อยละ)	2.2	1.9	-0.9	0.2
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (ไม่รวมราคาอาหารสดและพลังงาน) (ร้อยละ)	1.00	1.95	1.05	0.74
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	0.7	0.8	0.9	1.0
หนี้สาธารณะ ณ สิ้นงวด (พันล้านบาท)	6,185.43	6,347.82	6,267.92	6,166.55
(ร้อยละของ GDP)	41.54	42.99	42.63	42.22

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงาน
บริหารหนี้สาธารณะ ธนาคารแห่งประเทศไทย และจากการคำนวณของ สำนักงาน กสทช.

เสถียรภาพต่างประเทศ

ดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัด โดยรวมแล้วมีการปรับตัวที่เกินดุลอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมา สาเหตุหลักมาจากมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศที่หดตัวสูง เนื่องจากราคาน้ำมันที่ลดลงมากและเศรษฐกิจที่กำลังค่อยฟื้นตัว แต่การขาดดุลในบางช่วงเวลานั้น มีสาเหตุหลักมาจากการนำเข้าทองคำ ซึ่งก่อให้เกิดผลกำไรและรายได้เข้าประเทศ สำหรับค่าเงินบาทเมื่อเทียบกับดอลลาร์สหรัฐฯ พบว่า ในปี 2559 แข็งค่าขึ้นเล็กน้อยจากปี 2558 เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจในสหรัฐฯ มีทิศทางปรับตัวดีขึ้น โดยรวมเสถียรภาพด้านต่างประเทศจึงอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่ากังวล เนื่องจากทุนสำรองระหว่างประเทศต่อหนี้ระยะสั้นอยู่ในระดับสูง และสัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศยังอยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 1-2 ตัวชี้วัดเสถียรภาพต่างประเทศของประเทศไทย ในปี 2556 - 2559

ปี	2556	2557	2558	2559
ดุลการค้า (พันล้านบาท)	13.5	558.9	924.6	1,289.5
ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านบาท)	-134.6	497.6	1,103.1	1,704.1
ดุลการชำระเงิน (พันล้านบาท)	-162.6	-39.6	190.8	456.6
เงินทุนสำรองระหว่างประเทศ ณ สิ้นงวด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	167.3	157.1	156.5	171.9
หนี้ต่างประเทศ ณ สิ้นงวด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	141.9	141.7	131.1	132.2
อัตราแลกเปลี่ยน ณ สิ้นงวด (บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ)	32.8	33.0	36.1	35.8

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงาน
บริหารหนี้สาธารณะ ธนาคารแห่งประเทศไทย และจากการคำนวณของ สำนักงาน กสทช.

ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศในกลุ่มอาเซียน ปี 2559

ในอนาคตเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มฟื้นตัวอย่างต่อเนื่อง โดยมีแรงขับเคลื่อนหลักจากการใช้จ่ายในประเทศ ทั้งการใช้จ่ายภาครัฐและการบริโภคภาคเอกชน รวมถึงภาคการท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยประคับประคองให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ในภาวะที่การส่งออกยังมีแนวโน้มอยู่ในระดับต่ำตามภาวะเศรษฐกิจคู่ค้าหลักที่ยังมีทิศทางชะลอตัว สำหรับอัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มอยู่ในระดับต่ำอย่างต่อเนื่องตามราคาน้ำมันในตลาดโลกที่ยังอยู่ในระดับต่ำ ในขณะที่อุปสงค์ภายในประเทศมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 1-3 แสดงการคาดการณ์อัตราการขยายตัวของ GDP และการคาดการณ์ในปี 2560 – 2561 สำหรับประเทศในกลุ่มอาเซียน

หน่วย: ร้อยละ

ประเทศ	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561
บรูไน	-0.4	-2.5	1.0	2.5
กัมพูชา	7.0	7.0	7.1	7.1
อินโดนีเซีย	4.9	5.0	5.1	5.3
ลาว	6.7	6.8	6.9	7.0
มาเลเซีย	5.0	4.2	4.4	4.6
เมียนมาร์	7.3	6.4	7.7	8.0
ฟิลิปปินส์	5.9	6.8	6.4	6.6
สิงคโปร์	1.9	2.0	2.2	2.3
ไทย	2.9	3.2	3.5	3.6
เวียดนาม	6.7	6.2	6.5	6.7
ค่าเฉลี่ย	4.6	4.7	4.8	5.0

ที่มา : Asian Development Outlook 2017 Transcending the Middle Income Challenge

จากตารางที่ 1-3 ซึ่งเป็นอัตราการขยายตัวของ GDP และการคาดการณ์ในปี 2560 – 2561 ของ Asian Development Bank (ADB) แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะมีอัตราการเจริญเติบโตที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศอาเซียน เนื่องจากมีหลายประเทศที่กำลังพัฒนาแบบก้าวกระโดด ส่งผลให้อัตราการขยายตัวของ GDP ที่ค่อนข้างสูงมาก เช่น ประเทศเมียนมาร์

กัมพูชา ลาว หรือเวียดนาม เป็นต้น แต่สำหรับประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สิงคโปร์ หรือประเทศที่มีค่าครองชีพสูง เช่น บรูไน จะมีอัตราการขยายตัวของ GDP ที่ไม่สูงมากนัก

สำหรับการประกอบกิจการโทรคมนาคม ถือเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญยิ่งในการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศในหลายๆ มิติ เพราะถือเป็นบริการพื้นฐานที่ใช้ในการดำรงชีพของประชาชน เป็นตัวสนับสนุนส่งเสริมสิทธิในการติดต่อสื่อสารและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ อันเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เป็นส่วนหนึ่งในการประกอบกิจการของภาคธุรกิจ และการดำเนินงานของภาครัฐ ซึ่งจะก่อให้เกิดความต้องการในการบริโภคสินค้าและบริการอื่นๆ ผ่านช่องทางต่างๆ ของบริการโทรคมนาคม ที่เพิ่มขึ้นตามมาด้วย ทำให้อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ ได้รับการพัฒนาและเกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ก่อให้เกิดการผลิตและการลงทุนที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้เศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัวเพิ่มสูงขึ้น

ในรายงานฉบับนี้ ได้รวบรวมตัวเลขทางสถิติที่แสดงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศในกลุ่มอาเซียน ทั้ง 10 ประเทศ เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นว่า ประเทศใดมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทรัพยากรมนุษย์ และอัตราดอกเบี้ย ที่ภายหลังการเปิดเสรีมีแนวโน้มที่จะเกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานไปยังประเทศที่มีฐานะมั่งคั่งมากขึ้น

ตารางที่ 1-4 ผลผลิตภัณฑมวลรวมภายในประเทศ ปี 2559

ประเทศ	GDP (ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	GDP (PPP) ต่อหัวประชากร (ดอลลาร์สหรัฐฯ)	GDP Growth rate (ร้อยละ)
สิงคโปร์	296,965.71	87,855.6	0.7
บรูไน	11,400.27	77,440.9	-3.8
มาเลเซีย	296,359.12	27,680.8	2.7
ไทย	406,839.68	16,916.5	3.2
อินโดนีเซีย	932,259.18	11,612.1	3.8
ฟิลิปปินส์	304,905.41	7,806.2	5.3
เวียดนาม	202,615.89	6,424.1	5.1
ลาว	15,903.44	6,186.1	5.5
เมียนมาร์	67,429.59	5,772.9	5.5
กัมพูชา	20,016.75	3,735.5	5.2

ที่มา : รวบรวมข้อมูลจาก www.worldbank.org, 2560

จากตารางที่ 1-4 จะเห็นได้ว่า แม้ประเทศอินโดนีเซียที่เป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจขนาดใหญ่ ติด 1 ในกลุ่มประเทศจี 20 ของโลก มีมูลค่าผลผลิตภัณฑมวลรวมในประเทศซึ่งปรับความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อแล้ว (GDP purchasing power parity : PPP) สูงกว่า 1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แต่หากเมื่อนำมาคำนวณต่อหัวประชากรแล้ว พบว่า มีรายได้ต่อหัวอยู่ในอันดับที่ 5 ของประเทศในกลุ่มอาเซียน ในขณะที่ประชากรชาว

สิงคโปร์มีอำนาจในการซื้อสูงสุดของ 10 ประเทศในกลุ่มอาเซียน คือ รายละ 87,855.6 ดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมา คือ ประชากรชาวบรูไนที่มีรายได้ต่อหัวสูงถึง 77,440.9 ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งทั้งสองประเทศถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีรายได้ต่อหัวสูงที่สุดเป็นอันดับที่ 7 และ 10 ของโลก ตามลำดับ

ตารางที่ 1-5 ประชากร กำลังแรงงาน และอัตราการว่างงาน ปี 2559

ประเทศ	จำนวนประชากร (พันคน)	กำลังแรงงาน (พันคน)	อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)
สิงคโปร์	5,607.28	3,182.44	1.8
บรูไน	423.20	205.41	2.0
มาเลเซีย	31,187.26	14,891.69	3.3
ไทย	68,863.51	40,381.69	0.6
อินโดนีเซีย	261,115.46	127,198.98	5.6
ฟิลิปปินส์	103,320.22	45,504.07	5.9
เวียดนาม	92,701.10	55,930.18	2.2
ลาว	6,758.35	3,500.35	1.5
กัมพูชา	15,762.37	8,754.59	0.3
เมียนมาร์	52,885.22	29,895.37	0.8

ที่มา : รวบรวมข้อมูลจาก www.worldbank.org, 2560

ปัจจัยทางด้านทรัพยากรมนุษย์ จะพบว่า ประเทศอินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีจำนวนประชากรที่เกิน 200 ล้านคน และมีกำลังแรงงานที่กว่า 120 ล้านคน ซึ่งแตกต่างกับประเทศบรูไนที่มีกำลังแรงงานเพียง 2 แสนคนเท่านั้น ประเทศไทยของเรา แม้มีจำนวนประชากรน้อยกว่าประเทศฟิลิปปินส์ แต่อัตราการว่างงานของประเทศไทยที่ต่ำมากจนติดอันดับต้นๆ ของโลก จึงทำให้เรามีกำลังแรงงานใกล้เคียงกับประเทศฟิลิปปินส์

สำหรับประเทศบรูไนเป็นประเทศที่มีรายได้ส่วนใหญ่ของประเทศมาจากการขายน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ นอกจากนี้ ด้านบวกของบรูไนคือ ทรายาลาลของบรูไน แข็งแรงเป็นอันดับ 1 ของอาเซียน อีกทั้ง บรูไนเป็นสมาชิกความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (ทีพีพี) ซึ่งประกอบไปด้วย 11 ประเทศสำคัญ ได้แก่ ประเทศแคนาดา เปรู ชิลี เม็กซิโก ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน และเวียดนาม หากใครไปตั้งฐานผลิตที่บรูไน ก็สามารถส่งออกสินค้าด้วยภาษีเป็น 0 ไปยังประเทศกลุ่มสมาชิกทีพีพีด้วย

ตารางที่ 1-6 อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง อัตราเงินเฟ้อ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ปี 2559

ประเทศ	ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย (ร้อยละ)	อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ)	เงินทุนสำรองระหว่าง ประเทศ	อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (ร้อยละ)
สิงคโปร์	5.2	-0.5	251,058.29	6.9
บรูไน	5.2	-0.7	3,487.05	16.2
มาเลเซีย	1.5	2.1	94,481.26	2.6
ไทย	5.0	0.2	171,772.07	4.5
อินโดนีเซีย	4.7	3.5	116,369.60	9.2
ฟิลิปปินส์	4.0	1.8	80,666.22	3.9
เวียดนาม	1.9	n.a.	36,527.29	5.8
ลาว	n.a.	1.5	n.a.	n.a.
กัมพูชา	n.a.	3.0	8,851.52	n.a.
เมียนมาร์	5.0	n.a.	n.a.	3.4

ที่มา : รวบรวมข้อมูลจาก www.worldbank.org, 2560

ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยที่สูง ย่อมเป็นผลดีต่อภาคธนาคารและธุรกิจการเงิน แต่ในทางกลับกันก็อาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศในด้านอื่นๆ เนื่องจากส่วนต่างดอกเบี้ยที่สูงจะไม่จูงใจให้คนเก็บออมเงินและไม่จูงใจให้เกิดการลงทุนขนาดใหญ่ ฝากเงินก็ได้ดอกเบี้ยน้อย จะลงทุนประกอบกิจการก็เสียดอกเบี้ยแพง อัตราส่วนต่างระหว่างดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ที่สมดุล จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาประเทศในระยะยาว โดยจูงใจให้เกิดการออมพร้อมกับส่งเสริมให้ผู้ประกอบการรายใหม่ๆ เริ่มทำธุรกิจได้ง่ายขึ้น ให้ลืมตาอ้าปากได้โดยไม่ต้องแบกภาระดอกเบี้ยสูงเกินไป

ส่วนต่างดอกเบี้ยเป็นผลสะท้อนของสภาพตลาดการเงินการธนาคารในประเทศนั้นๆ ด้วยเหตุนี้ การควบคุมกำกับสถาบันการเงินโดยภาครัฐจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งในแง่การสร้างกฎกติกาที่เป็นธรรม ส่งเสริมการแข่งขันระหว่างธนาคารให้มากขึ้น ลดการรวมตัวผูกขาดของธุรกิจธนาคารให้น้อยลง หรือกระทั่งการบังคับใช้กฎหมายต่อลูกหนี้แต่ละกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน เนื่องจากหนี้เ้าของคนหนึ่งคน จะกลายมาเป็นต้นทุนที่ลูกหนี้ที่ดีคนอื่นๆ ต้องแบกรับภาระดอกเบี้ยแทน

สำหรับนโยบายการเงินจะสะท้อนผ่านอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Discount Rate) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ธนาคารกลางของแต่ละประเทศใช้ส่งสัญญาณนโยบายการเงินไปยังธนาคารพาณิชย์ และใช้ควบคุมอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงและอัตราเงินเฟ้อของทั้ง 10 ประเทศ จะพบว่า ในช่วงปี 2558 หลายประเทศในกลุ่มอาเซียน ได้แก่ บรูไน มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และลาว ประเทศเวียดนาม และอินโดนีเซีย มีภาวะเงินฝืด อันเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจโลกชะลอตัวตามเศรษฐกิจของประเทศสหรัฐอเมริกา เศรษฐกิจยุโรป และความอ่อนแอของพลวัตการฟื้นตัวในเศรษฐกิจญี่ปุ่น

จากการเปลี่ยนผ่านไปสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 บนพื้นฐานการปฏิวัติด้านดิจิทัล ได้ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจ ภาคอุตสาหกรรม และการศึกษาที่ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งทำให้ในแต่ละประเทศเกิด

การปรับตัวอย่างรวดเร็ว สำหรับในกลุ่มประเทศอาเซียน ที่แม้ว่าจะมีภูมิภาคใกล้เคียงกัน แต่ด้วยความหลากหลายของเชื้อชาติ วัฒนธรรม ความเชื่อ และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ กลับสร้างความแตกต่างและความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน 10 ประเทศ ได้ถึง 3 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มที่ก้าวข้ามไปแข่งขันกับประเทศอื่นในระดับสากล ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซีย มีความพร้อมและมีโอกาสจะได้เปรียบอย่างสูงในการปรับตัวไปสู่สังคมดิจิทัล 2. กลุ่มประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจปานกลาง สามารถได้รับประโยชน์จากการเปลี่ยนผ่านไปสู่สังคมดิจิทัล ได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย ไทย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม และ 3. กลุ่มที่มีเศรษฐกิจขนาดเล็ก ได้แก่ ประเทศเมียนมาร์ กัมพูชา และ สปป.ลาว ประเทศในกลุ่มนี้ถือได้ว่า เป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจขนาดเล็ก ยังคงต้องเร่งพัฒนาการใช้งานและการดำรงชีวิตไปสู่สังคมดิจิทัล เพื่อให้ทันต่อการปรับเปลี่ยนของเศรษฐกิจโลก

สำหรับประเทศไทยของเราเอง มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางพอจะประคับประคองได้ ประกอบกับนโยบายจากภาครัฐได้เร่งสนับสนุนไปสู่สังคมดิจิทัล เพื่อให้ก้าวทันต่อเศรษฐกิจและสังคมในโลกยุคปัจจุบัน ยังสามารถสร้างพัฒนาภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการต่างๆ โดยเฉพาะทางด้านโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศให้มีความพร้อม ขยายโอกาส และกระจายไปยังพื้นที่ห่างไกล ลดความเหลื่อมล้ำของผู้อาศัยระหว่างเมืองและชนบท หรือแม้แต่การสนับสนุนสร้างความเข้มแข็งให้ผู้ประกอบการของไทยที่มีศักยภาพพัฒนา อีกทั้งยังต้องเร่งสร้างความตระหนักรู้ของผู้ใช้งาน เพื่อนำไปสู่สังคมดิจิทัลที่ชาญฉลาด ให้สามารถแข่งขันได้กับประเทศอื่นๆ ได้ต่อไป

ส่วนที่ 2 กิจกรรมโทรคมนาคมกับความสามารถ ในการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบ

กิจการโทรคมนาคมกับความสามารถในการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบ

จากที่ได้กล่าวไปแล้วในส่วนที่ 1 ความสำคัญของโทรคมนาคมกับเศรษฐกิจมหภาคของประเทศ ที่จำเป็นต้องมีการพัฒนาควบคู่กัน โดยที่ผลประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้กลายเป็นสิ่งที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของโลกในปัจจุบัน สำหรับในส่วนที่ 2 เป็นการนำเสนอบทบาทของกิจการโทรคมนาคมที่มีผลต่อระดับความสามารถในการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบของประเทศ จากดัชนีชี้วัดทางด้านเศรษฐกิจ และกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทยกับประเทศต่างๆ โดยได้นำเสนอผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศจาก 2 ดัชนี ได้แก่ ดัชนีความสามารถทางการแข่งขันระดับโลก (Global Competitiveness Index: GCI) โดย World Economic Forum และการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันระดับโลก (World Competitiveness Ranking: WCR) ของ IMD และนำเสนอมาตรการการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัล จาก Global Connectivity Index : GCI) บริษัท หัวเว่ย เทคโนโลยี จำกัด (Huawei Technologies Co.,Ltd.) และดัชนีการพัฒนาระบบโทรคมนาคม (ICT Development Index: IDI) ของ สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU)

ดัชนีขีดความสามารถทางการแข่งขันระดับโลก (Global Competitiveness Index: GCI) โดย World Economic Forum มีอันดับดีขึ้น

การวางรากฐานเศรษฐกิจดิจิทัล ประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่างที่เป็นเรื่องของการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานหลักของประเทศ โดยปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ หน่วยงานหรือองค์กรระหว่างประเทศ ก็นำมาเป็นปัจจัยหลักในการวัดขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบ ดังนั้นบทบาทของกิจการโทรคมนาคมที่มีผลต่อระดับความสามารถในการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบของประเทศ จากดัชนีชี้วัดทางด้านเศรษฐกิจ และกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทยกับประเทศต่างๆ

สภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF) ได้มีการจัดอันดับของประเทศต่างๆ ทั่วโลกตามระดับขีดความสามารถในการแข่งขันจากดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index: GCI) ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ชี้วัดที่ประเมิน 114 ตัวชี้วัด จำแนกออกเป็น 3 กลุ่มปัจจัยหลักๆ ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยพื้นฐาน (Basic Requirements) ซึ่งวัดใน 4 ด้าน ได้แก่ สถาบัน (Institutions) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic environment) การสาธารณสุขและการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Health and primary education) ซึ่งในแต่ละด้านมีเกณฑ์ชี้วัดต่างๆ ทั้งหมดในกลุ่มปัจจัยนี้ รวม 45 ตัวชี้วัด

2. ปัจจัยยกระดับประสิทธิภาพ (Efficiency enhancers) ซึ่งวัดใน 6 ด้าน ได้แก่ การศึกษาและการฝึกอบรมระดับสูง (Higher education and training) ความมีประสิทธิภาพของตลาดสินค้า (Goods market efficiency) ความมีประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน (Labor market efficiency) การพัฒนาตลาดการเงิน (Financial market development) ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี (Technological readiness) และขนาดตลาด (Market size) ซึ่งในแต่ละด้านมีเกณฑ์ชี้วัดต่างๆ ทั้งหมดในกลุ่มปัจจัยนี้ รวม 53 ตัวชี้วัด

3. ปัจจัยนวัตกรรมและศักยภาพความเชี่ยวชาญทางธุรกิจ (Innovation and sophistication factor) ซึ่งวัดใน 2 ด้าน ได้แก่ ความเชี่ยวชาญทางธุรกิจ (Business sophistication) และนวัตกรรม (Innovation) ซึ่งในแต่ละด้านมีเกณฑ์ชี้วัดต่างๆ ทั้งหมดในกลุ่มปัจจัยนี้รวม 16 ตัวชี้วัด

จากเกณฑ์ชี้วัดทั้งสิ้น 114 ตัวชี้วัด ดังกล่าวข้างต้น หากพิจารณาตามปัจจัยหลัก 3 กลุ่ม ตามที่ WEF นำมาใช้ในการคำนวณและจัดระดับความสามารถในการแข่งขันของแต่ละประเทศนั้น ได้คำนึงถึงระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Stage of development) ของแต่ละประเทศที่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ จะกำหนดน้ำหนักสำหรับการประเมินจากระดับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นต่อประชากร (GDP per capita) เพื่อแบ่งประเทศต่างๆ ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ประเทศที่อาศัยการขับเคลื่อนการแข่งขันด้วยปัจจัยพื้นฐาน (Factor driven) ได้แก่ประเทศที่มี GDP per capita น้อยกว่า 2,000 ดอลลาร์สหรัฐ

กลุ่มที่ 2 ประเทศที่อาศัยการขับเคลื่อนการแข่งขันด้วยประสิทธิภาพการลงทุน (Efficiency driven) ได้แก่ประเทศที่มี GDP per capita 3,000-8,999 ดอลลาร์สหรัฐ

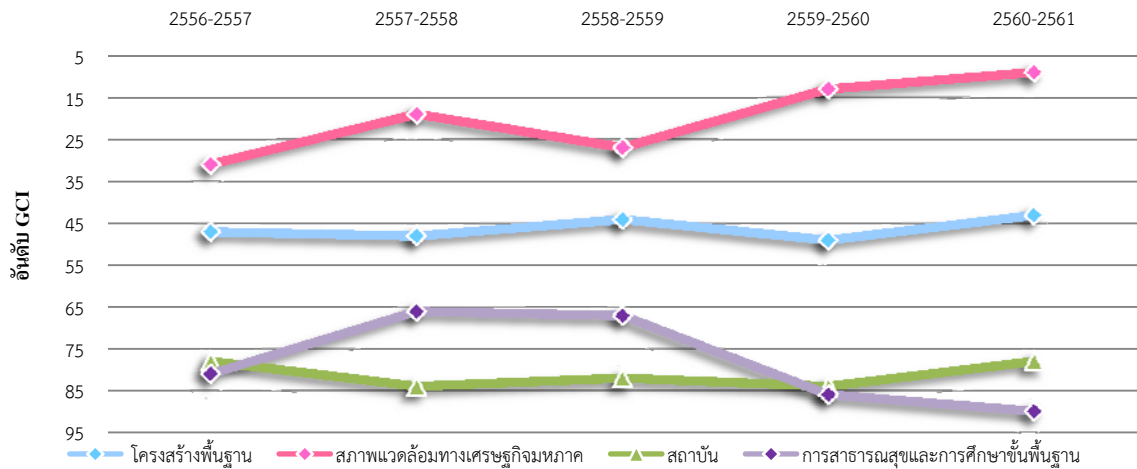
กลุ่มที่ 3 ประเทศที่อาศัยการขับเคลื่อนการแข่งขันด้วยนวัตกรรม (Innovation driven) ได้แก่ประเทศที่มี GDP per capita มากกว่า 17,000 ดอลลาร์สหรัฐ

ทั้งนี้ หาก GDP per capita อยู่ในระหว่างช่วงของแต่ละกลุ่มจะเรียกว่า “ประเทศที่อยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่าน (In transition)”

สำหรับรายงานของ WEF ฉบับล่าสุด ปี 2560 - 2561 เผยแพร่เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2560 ประเทศไทยได้รับการปรับอันดับขึ้นจากอันดับที่ 34 ในปีก่อนมาเป็นอันดับที่ 32 จากจำนวน 137 ประเทศทั่วโลก ซึ่งปัจจัยหลักมากจากอันดับที่เพิ่มขึ้นของปัจจัยด้านพื้นฐาน (Basic Requirements) และปัจจัยด้านการยกระดับประสิทธิภาพ (Efficiency enhancers) ถึงแม้ว่าปัจจัยด้านนวัตกรรมและศักยภาพความเชี่ยวชาญทางธุรกิจ (Innovation and sophistication factor) จะคงที่ก็ตาม

1. ในส่วนของปัจจัยด้านพื้นฐาน ถึงแม้ว่าการจัดอันดับดีขึ้นมาอยู่ที่ 41 จากปีก่อนอันดับที่ 44 หากพิจารณาปัจจัยด้านพื้นฐาน (Basic Requirement) ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านสถาบัน ด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจมหภาค และด้านสาธารณสุขและการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะพบว่าปัจจัยด้านพื้นฐานที่มีอันดับดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด คือ ด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐาน จากเดิมปีก่อนมีอันดับที่ 49 เป็นอันดับที่ 43 ด้านสถาบัน จากเดิมปีก่อนอันดับที่ 84 เป็นอันดับที่ 78 ด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาค จากเดิมปีก่อนมีอันดับที่ 13 เป็นอันดับที่ 9 และด้านสาธารณสุขและการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอันดับลดลงจากปีก่อนอันดับที่ 86 เป็นอันดับที่ 90 (ภาพที่ 2-1)

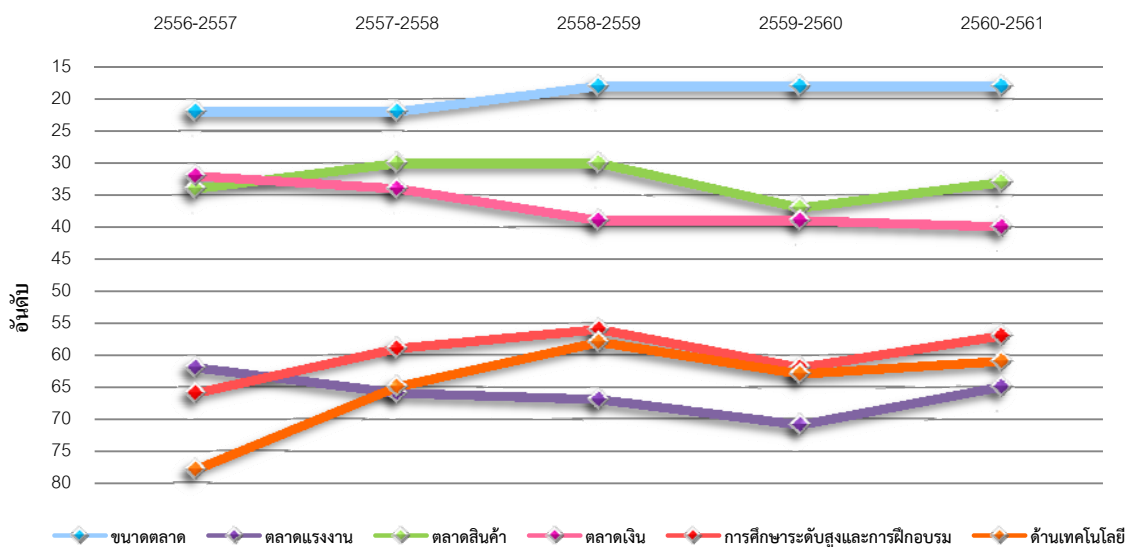
ภาพที่ 2-1 ผลการจัดอันดับปัจจัยด้านพื้นฐาน (Basic requirements) ของประเทศไทยปี 2556-2561

ที่มา: World Economic Forum. The Global Competitiveness Report 2017-2018

2. ปัจจัยยกระดับประสิทธิภาพ (Efficiency enhancers) มีอันดับที่ดีขึ้น จากอันดับที่ 37 ในปีก่อนขึ้นมาที่อันดับที่ 35 ในปีนี้ เพื่อพิจารณาทั้ง 6 ด้านแล้ว จะพบว่า มีเพียง 2 ด้านที่มีอันดับไม่ดีขึ้น ได้แก่ ด้านตลาดการเงิน มีอันดับที่ลดลง ส่วนด้านขนาดตลาดมีอันดับคงที่ ส่วนปัจจัยทางด้านความพร้อมทางเทคโนโลยี ด้านการศึกษาและการฝึกอบรม ด้านตลาดแรงงาน ด้านตลาดสินค้า มีอันดับที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยในภาพรวมปัจจัยในกลุ่มการยกระดับประสิทธิภาพ ถือเป็นกุญแจหรือปัจจัยที่สำคัญที่การที่จะยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย (ภาพที่ 2-2)

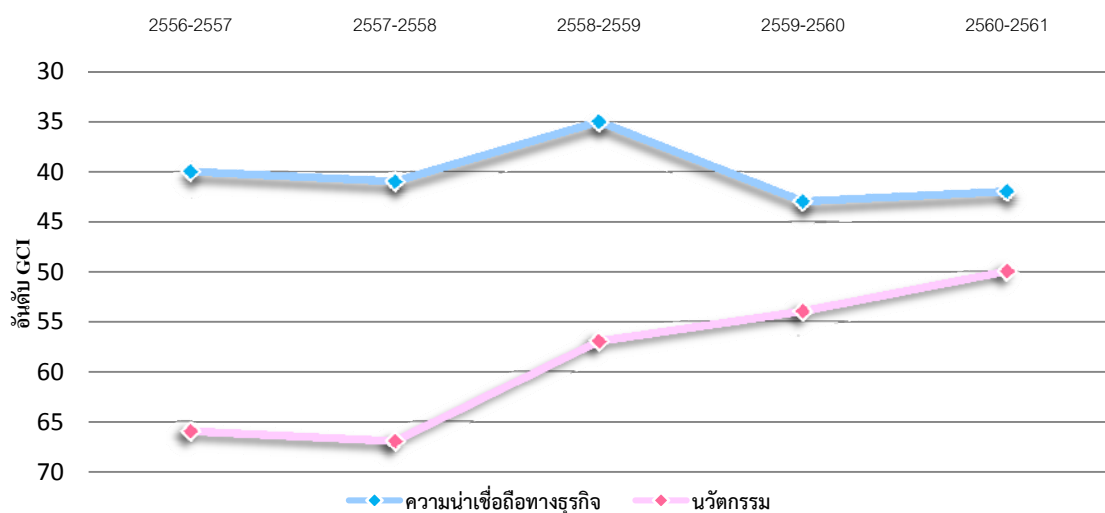
ภาพที่ 2-2 ผลการจัดอันดับด้านปัจจัยเสริมประสิทธิภาพ (Efficiency enhancers) ของประเทศไทยปี 2556-2561

ที่มา: World Economic Forum. The Global Competitiveness Report 2017-2018

3. ปัจจัยทางนวัตกรรมและศักยภาพ ประกอบด้วย ด้านความเชี่ยวชาญทางธุรกิจ และด้านนวัตกรรม (Innovation and sophistication factor) เป็นปัจจัยที่ประเทศไทยมีการจัดอันดับทรงตัว จากปีก่อน คงอยู่ในอันดับที่ 47 เมื่อมองลงไปในปีถัดมาอีก 2 ปี ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยในด้านนวัตกรรม ที่มีอันดับดีขึ้น 4 อันดับ และปัจจัยในด้านความน่าเชื่อถือทางธุรกิจ ที่มีอันดับดีขึ้น 1 อันดับ โดยประเทศไทยสามารถนำนวัตกรรมต่างๆ มาใช้ในการแข่งขันของประเทศได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ จนสามารถทำให้ประเทศไทยได้อันดับดีขึ้นจากปีก่อน (ภาพที่ 2-3)

ภาพที่ 2-3 ผลการจัดอันดับปัจจัยด้านนวัตกรรมและความเชี่ยวชาญทางธุรกิจ (Business sophistication and innovation) ของประเทศไทยปี 2556-2561

ที่มา: World Economic Forum. The Global Competitiveness Report 2017-2018

ตารางที่ 2-1 ผลการจัดอันดับดัชนีขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในกลุ่มอาเซียน

ประเทศ	2560 - 2561		2559 - 2560	
	อันดับ	คะแนน	อันดับ	คะแนน
จำนวนประเทศที่สำรวจ	137		138	
สิงคโปร์	3	5.71	2	5.72
มาเลเซีย	23	5.17	25	5.16
ไทย	32	4.72	34	4.64
อินโดนีเซีย	36	4.68	41	4.52
บรูไน	46	4.52	58	4.35
เวียดนาม	55	4.36	60	4.31
ฟิลิปปินส์	56	4.35	57	4.36

ประเทศ	2560 - 2561		2559 - 2560	
	อันดับ	คะแนน	อันดับ	คะแนน
กัมพูชา	94	3.93	89	3.98
สปป. ลาว	98	3.91	93	3.93
เมียนมาร์	-	-	-	-

ที่มา: The Global Competitiveness Report 2017-2018; World Economic Forum

จากตารางที่ 2-1 ข้างต้น จะเห็นได้ว่า หากพิจารณาภาพรวมในแต่ละประเทศในอาเซียนแล้ว จะพบว่า มีเพียง 1 ประเทศที่มีการได้รับการจัดอันดับเพิ่มขึ้น ซึ่งก็คือ กัมพูชา ส่วน สิงคโปร์ ได้อันดับที่ 2 เท่าเดิม และ ประเทศที่มีการถูกปรับอันดับลงได้แก่ ฟิลิปปินส์ ลาว มาเลเซีย อินโดนีเซีย เวียดนาม และประเทศไทย

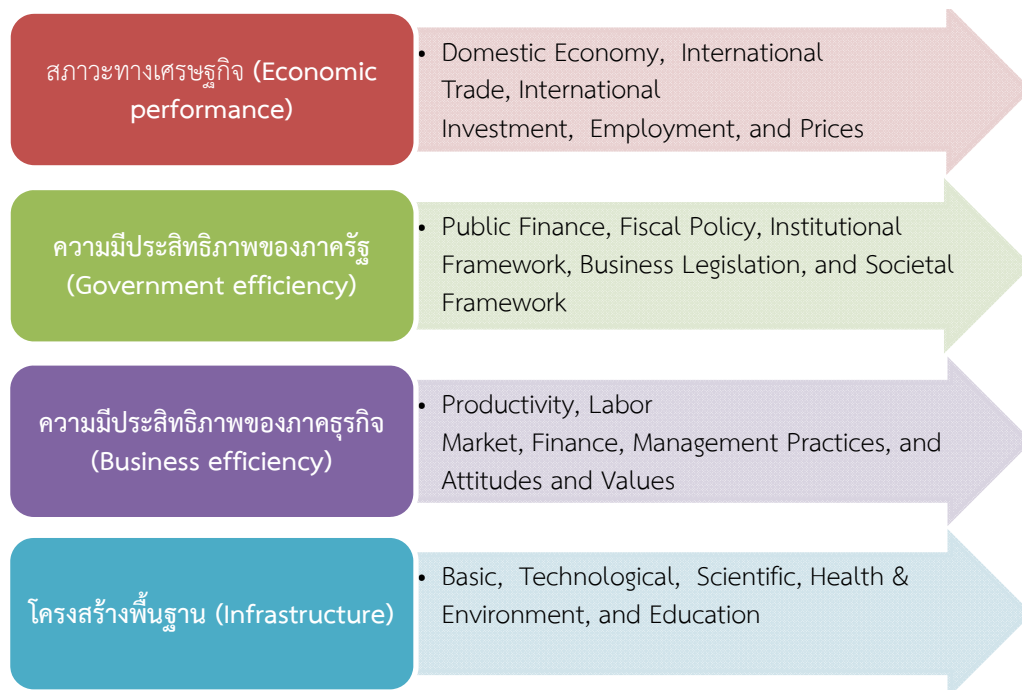
สำหรับกิจการโทรคมนาคม อยู่ในตัวชี้วัดย่อย 2 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) และความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี (Technological readiness)

โดยที่ตัวชี้วัดทางด้านโทรคมนาคมที่ปรากฏในรายงานที่แสดงถึงแนวโน้มที่ทำให้ค่าคะแนนเพิ่มขึ้น อย่างมาก คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ใน 2nd Pillar Infrastructure ในส่วนของจำนวนผู้ใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร (Mobile-cellular telephone subscriptions/100pop) สูงอยู่ในอันดับที่ 5 (จากเดิมอันดับที่ 55) ของโลก สำหรับด้านเทคโนโลยี 2nd Pillar Technological readiness มีจำนวนผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตต่อจำนวนประชากร (Internet users %pop.) อยู่ในอันดับที่ 86 ของโลก จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตประจำที่ต่อจำนวนประชากร (Fixed-broadband Internet subscriptions /100 pop.) อยู่ในอันดับที่ 69 ของโลก จำนวนอินเทอร์เน็ตแบนด์วิท (Internet bandwidth kb/s/user) อยู่ในอันดับที่ 75 ของโลก และจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตเคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร (Mobile-broadband subscriptions/100 pop.) สูงอยู่ในอันดับที่ 24 (จากเดิมอันดับที่ 34) ของโลก

การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันระดับโลก (World Competitiveness Ranking: WCR) ของ IMD

สถาบัน IMD World Competitiveness Center ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ได้เผยแพร่รายงาน IMD World Competitiveness Yearbook 2017 ซึ่งเป็นการรายงานการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ 63 ประเทศทั่วโลก โดยวัดจากปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ สภาวะทางเศรษฐกิจ (Economic performance) ความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government efficiency) ความมีประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ (Business efficiency) และโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) แบ่งเป็น 20 ปัจจัยย่อย จากเกณฑ์ 346 ตัวชี้วัด แบ่งเป็น 143 ตัวชี้วัดจากข้อมูลสถิติ (Hard data) 118 ตัวชี้วัดจากข้อมูลการสำรวจ (Survey data) และ 85 ตัวชี้วัดจากข้อมูลพื้นฐานของประเทศ (ภาพที่ 2-4)

ภาพที่ 2-4 ปัจจัยตัวชี้วัดสำหรับการจัดทำอันดับความสามารถในการแข่งขันระดับโลก WCR

ที่มา: The World Competitiveness Yearbook 2017, IMD World Competitiveness Center

โดยจากผลการจัดอันดับดังกล่าว พบว่าในปี 2560 นี้ 5 อันดับแรก ได้แก่ ฮังการี สวิตเซอร์แลนด์ สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา และเนเธอร์แลนด์ ตามลำดับ (ตารางที่ 2-2)

ตารางที่ 2-2 ประเทศที่ได้รับการจัดอันดับสูงสุด 10 อันดับแรก
ของ World Competitiveness Ranking: WCR

ประเทศ	อันดับ		การเปลี่ยนแปลง
	2560	2559	
ฮังการี	1	1	-
สวิตเซอร์แลนด์	2	2	-
สิงคโปร์	3	4	↑
สหรัฐอเมริกา	4	3	↓
เนเธอร์แลนด์	5	8	↑
ไอร์แลนด์	6	7	↑
เดนมาร์ก	7	6	↓
ลักเซมเบิร์ก	8	11	↑
สวีเดน	9	5	↓

ประเทศ	อันดับ		การเปลี่ยนแปลง
	2560	2559	
สหรัฐอเมริกา	10	15	↑

ที่มา: The World Competitiveness Yearbook 2017, IMD World Competitiveness Center

จากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันโดย IMD ในปี 2560 ประเทศไทยมีผลที่ดีขึ้นทั้งโดยคะแนนและอันดับ โดยมีคะแนนรวมในปีนี้เท่ากับ 80.10 เปรียบเทียบกับ 74.68 ในปี 2559 และมีอันดับที่ดีขึ้น 1 อันดับ โดยเลื่อนขึ้นจากอันดับที่ 28 ในปี 2559 เป็นอันดับที่ 27 ในปี 2560 หากพิจารณาเฉพาะ 5 ประเทศอาเซียนที่อยู่ในการจัดอันดับนี้ ซึ่งได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย ไทย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซียแล้ว ส่วนใหญ่มีอันดับดีขึ้นโดยเฉพาะประเทศอินโดนีเซียที่อันดับดีขึ้นถึง 6 อันดับ ขณะที่ประเทศมาเลเซียเป็นประเทศเดียวในกลุ่มอาเซียนที่มีอันดับลดลงจากอันดับที่ 19 เป็นอันดับที่ 24 ในปีนี้ (ตารางที่ 2-3)

ตารางที่ 2-3 ผลการจัดอันดับของประเทศที่ได้รับการจัดอันดับในกลุ่มอาเซียน

ประเทศ	2560		2559		การเปลี่ยนแปลงของอันดับ
	อันดับ	คะแนน	อันดับ	คะแนน	
สิงคโปร์	3	99.49	4	97.65	↑
มาเลเซีย	24	83.63	19	83.05	↓
ไทย	27	80.10	28	74.68	↑
ฟิลิปปินส์	41	71.80	42	65.54	↑
อินโดนีเซีย	42	71.12	48	62.38	↑

ที่มา: The World Competitiveness Yearbook 2017, IMD World Competitiveness Center

เมื่อพิจารณาคะแนนที่ประเทศไทยได้รับในระยะตั้งแต่ปี 2556 - 2560 จะเห็นได้ว่ามีคะแนนที่สูงขึ้นมาโดยตลอดนับตั้งแต่ปี 2557 เป็นต้นมา และเริ่มมีแนวโน้มสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของทุกประเทศที่ได้รับการจัดอันดับตั้งแต่ปี 2558 โดยในปี 2560 ประเทศไทยมีคะแนน 80.10 ในขณะที่คะแนนเฉลี่ยของ 63 ประเทศที่ได้รับการจัดอันดับเท่ากับ 77.03 อันแสดงให้เห็นถึงความพยายามของรัฐบาลและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้เริ่มส่งผล ซึ่งหากมีการเร่งดำเนินการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จะทำให้ประเทศไทยมีอันดับความสามารถที่สูงขึ้นจนเป็นหนึ่งในประเทศชั้นนำได้อย่างแน่นอน

เมื่อพิจารณาผลการจัดอันดับของประเทศไทยตามปัจจัยหลักที่ใช้ในการจัดอันดับรวม 4 ด้าน ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจ (Economic Performance) ประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Efficiency) ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ (Business Efficiency) และโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) พบว่า ปัจจัยที่มี

อันดับดีที่สุดคือ สภาวะทางเศรษฐกิจ ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 10 เพิ่มขึ้น 3 อันดับจากปี 2559 ในขณะที่ปัจจัยด้านประสิทธิภาพของภาครัฐมีอันดับที่ 20 เพิ่มขึ้น 3 อันดับเช่นเดียวกัน ส่วนปัจจัยด้านประสิทธิภาพของภาครัฐกิจและโครงสร้างพื้นฐานมีอันดับคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง โดยมีอันดับที่ 25 และ 49 ตามลำดับในปี 2560

รายงานผลดัชนีชี้วัดเปรียบเทียบสมรรถนะประเทศต่างๆ เพื่อการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัล (Global Connectivity Index : GCI)

ดัชนีการวัดเปรียบเทียบสมรรถนะประเทศต่างๆ เพื่อการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลนั้น บริษัท หัวเหว่ย เทคโนโลยี จำกัด (Huawei Technologies Co.,Ltd.) ได้มีการศึกษาวิเคราะห์จากตัวแปรสำหรับการคำนวณที่หลากหลายและความสัมพันธ์กัน ในอันที่จะส่งผลต่อการนำพาประเทศนั้นๆ ไปสู่โลกเศรษฐกิจดิจิทัล โดยมีเป้าหมายที่จะเปรียบเทียบและจัดอันดับประเทศต่างๆ ทั่วโลก จำนวน 50 ประเทศ ตามระดับการพัฒนาเพื่อเชื่อมโยงเข้าถึง ICT และการเปลี่ยนผ่านทางด้านดิจิทัล ยิ่งไปกว่านั้น จะยังประโยชน์เพื่อให้เป็นดัชนีชี้นำ (Leading indicator) สำหรับการพัฒนาและเติบโตทางด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศหนึ่ง การคัดเลือกประเทศที่นำมาแสดงผลโดยดัชนีเปรียบเทียบจำนวน 50 ประเทศ โดยถือว่าเป็น 50 ประเทศที่มีระดับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) รวมกันแล้วมีมูลค่า สูงถึงร้อยละ 90 ของมูลค่า GDP ทุกๆ ประเทศในโลกรวมกัน โดยมีกรอบของการวิเคราะห์จากปัจจัยเพื่อการเปลี่ยนผ่านที่เป็นปัจจัยระดับพื้นฐานจนไปจนถึงปัจจัยที่จัดอยู่ในระดับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีขั้นสูง

การวิเคราะห์จะพิจารณาแบบจำลองกริดที่สัมพันธ์กันทั้งในแนวระนาบและแนวตั้ง โดยแนวระนาบจาก 5 เทคโนโลยีที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล ได้แก่ อินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ (Broadband) ดาต้าเซ็นเตอร์ (Data Center) คลาวด์ (Cloud) บิ๊กดาต้า (Big Data) และอินเทอร์เน็ตออฟธิงส์ (IoT) ซึ่งในแต่ละเทคโนโลยีขับเคลื่อนจะมีดัชนีชี้ที่เชื่อมโยงและขับเคลื่อนอย่างสัมพันธ์กันกับมิติในแนวตั้งของ 4 เสาหลักเพื่อการวิเคราะห์ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอุปทาน (Supply) อุปสงค์ (Demand) ประสบการณ์ความชำนาญ (Experience) และศักยภาพ (Potential) (ภาพที่ 2-5)

ภาพที่ 2-5 ตัวชี้วัดในการวิเคราะห์การจัดอันดับดัชนีการเข้าถึงบริการดิจิทัล
(Global Connectivity index (GCI))

ปัจจัยพื้นฐาน และ ๕ เทคโนโลยีขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล	๔ เสาหลัก			
	SUPPLY	DEMAND	EXPERIENCE	POTENTIAL
FUNDAMENTALS	ICT Investment Telecom Investment ICT Laws International Internet Bandwidth	App Downloads Smartphone Penetration eCommerce Transactions Computer Households	E-Government Service Telecom Customer Service Internet Participation Broadband Download Speed	R&D Expenditure ICT Patents IT Workforce Software Developers
BROADBAND	Fiber Optic 4G Coverage	Fixed Broadband Subscriptions Mobile Broadband Subscriptions	Fixed Broadband Affordability Mobile Broadband Affordability	Broadband Potential Mobile Potential
DATA CENTERS	Data Center Investment	Data Center Equipments	Data Center Experience	Data Center Potential
CLOUD	Cloud Investment	Cloud Migration	Cloud Experience	Cloud Potential
BIG DATA	Big Data Investment	Analytics Data Creation	Big Data Experience	Big Data Potential
IoT	IoT Investment	IoT Installed Base	IoT Experience	IoT Potential

ที่มา : รายงาน Harnessing the Power of Connectivity Mapping your transformation into a digital economy with GCI 2017, Huawei 2017.

ผลการจัดอันดับ GCI ปี 2560 จาก 50 ประเทศทั่วโลก อันดับที่ 1 สหรัฐอเมริกา (77 คะแนน) อันดับที่ 2 สิงคโปร์ (75 คะแนน) อันดับที่ 3 สวีเดน (73 คะแนน) อันดับที่ 4 สวิตเซอร์แลนด์ (69 คะแนน) และ อันดับที่ 5 สหราชอาณาจักร (67 คะแนน)

สำหรับไทยขยับขึ้นมาอยู่ในอันดับที่ 33 จากเดิมอันดับที่ 35 เมื่อปี 2559 ในขณะที่ประเทศใกล้เคียงกับประเทศไทยในกลุ่มอาเซียน ได้แก่ มาเลเซียอันดับที่ 24 ฟิลิปปินส์อันดับที่ 38 อินโดนีเซียอันดับที่ 40 และ เวียดนามอันดับที่ 41

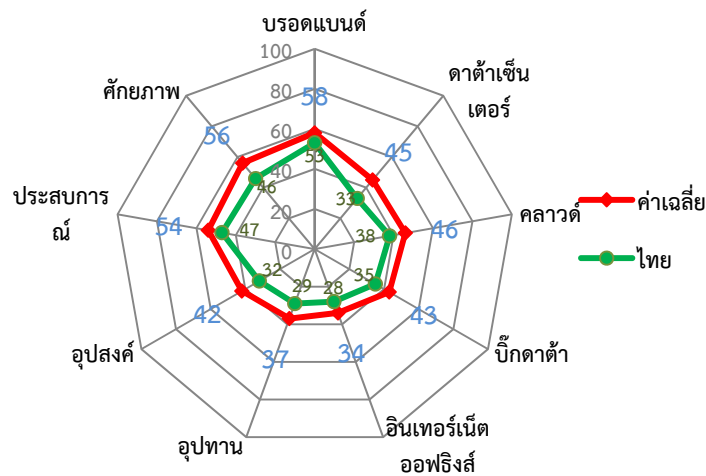
ในกรณีของไทย รายงานระบุว่า ดัชนีชี้วัดเปรียบเทียบสมรรถนะประเทศต่างๆ เพื่อการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลขยับขึ้นมาได้นั้น เป็นผลมาจากการจัดสรรคลื่นความถี่และเปิดให้บริการ 4G ซึ่งครอบคลุมของบริการดังกล่าว ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการดิจิทัลได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงนโยบายการสนับสนุนการลงทุนด้านดิจิทัล และการเปิดให้บริการจัดเก็บข้อมูล (คลาวด์) ของรัฐบาลด้วย ซึ่งถือได้ว่าอุตสาหกรรมโทรคมนาคมเป็นหนึ่งในกลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ ที่จะทำให้เศรษฐกิจฟื้นตัวขึ้นได้อย่างยั่งยืน

ขณะเดียวกัน รัฐบาลได้มีนโยบายพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้วยการติดตั้งโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้เข้าถึงหมู่บ้านอีก 30,000 หมู่บ้าน และมีการ

ติดตั้งอินเทอร์เน็ตไร้สายที่ไม่คิดค่าใช้จ่าย (Free-WiFi) อีก 10,000 จุด รวมถึงการจัดตั้งศูนย์ดิจิทัลชุมชนอีก 600 แห่ง ยิ่งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการดิจิทัลได้มากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม จากขีดความสามารถในการแข่งขันดังกล่าว ประเทศไทยมีจุดแข็งทางด้านโครงสร้างพื้นฐานอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง แต่อีก 4 เทคโนโลยีขับเคลื่อนนั้น ได้แก่ Data center, Cloud, Big data และ IOT ประเทศไทยยังคงต้องพัฒนาต่อเนื่อง ซึ่งจากรายงานพิจารณาว่าเป็นโอกาสในการพัฒนาให้เติบโตขึ้นได้ (ภาพที่ 2-6 และตาราง 2-4) ซึ่งภาครัฐก็ได้เห็นชอบต่อแผนในการพัฒนาระบบ G-Cloud และ Software as a Service (SaaS) โดยที่สถาบันการเงินของไทยได้มีการทดลองใช้ cloud computing อีกทั้ง ได้กำหนดพื้นที่เมืองเพื่อขยายเป็นพื้นที่ด้าน ICT และ IoT โดยรวมไปถึงแผนเมืองอัจฉริยะ ในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต เชียงใหม่ และกรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 2-6 ผลคะแนนของไทยจำแนกตาม 5 เทคโนโลยีที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล และ 4 เสาหลัก

ที่มา : รายงาน Harnessing the Power of Connectivity Mapping your transformation into a digital economy with GCI 2017, Huawei 2017.

ตาราง 2-4 วิเคราะห์จุดแข็ง และช่องว่างที่เป็นโอกาสการพัฒนาของประเทศไทย

จุดแข็งของไทย	ช่องว่างที่เป็นโอกาสการพัฒนาต่อไป
อุปทาน <ul style="list-style-type: none"> - การลงทุนในสาขาโทรคมนาคม - ความครอบคลุมของบริการ 4G - อินเทอร์เน็ตแบนด์วิธระหว่างประเทศ 	อุปทาน <ul style="list-style-type: none"> - การลงทุนในดาต้าเซ็นเตอร์ บิ๊กดาต้า อินเทอร์เน็ตออฟริงส์
อุปสงค์ <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์เคลื่อนที่ 	อุปสงค์ <ul style="list-style-type: none"> - ปริมาณธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ - อุปกรณ์เครื่องมือดาต้าเซ็นเตอร์

<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนผู้ใช้สมาร์ตโฟนต่อประชากร - การดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน 	<ul style="list-style-type: none"> - การสร้างประโยชน์จากการวิเคราะห์ข้อมูล - ฐานผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตออฟอิงส์
ประสบการณ์ความชำนาญ <ul style="list-style-type: none"> - การให้บริการลูกค้าในกิจการโทรคมนาคม - การให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ - การเข้าถึงบริการบรอดแบนด์เคลื่อนที่ 	ประสบการณ์ความชำนาญ <ul style="list-style-type: none"> - ประสบการณ์ในดาต้าเซ็นเตอร์ บิ๊กดาต้า อินเทอร์เน็ตออฟอิงส์
ศักยภาพ <ul style="list-style-type: none"> - มีศักยภาพในการให้บริการอินเทอร์เน็ต - บรอดแบนด์แบบประจำที่ - มีศักยภาพในการให้บริการอินเทอร์เน็ต - บรอดแบนด์แบบเคลื่อนที่ - มีศักยภาพในการให้บริการดาต้าเซ็นเตอร์ คลาวด์ บิ๊กดาต้า และอินเทอร์เน็ตออฟอิงส์ 	ศักยภาพ <ul style="list-style-type: none"> - การลงทุนทางด้านวิจัยและพัฒนา - สิทธิบัตรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร - กำลังแรงงานภาคไอที - นักพัฒนาซอฟต์แวร์

ที่มา : รายงาน Harnessing the Power of Connectivity Mapping your transformation into a digital economy with GCI 2017, Huawei 2017.

การติดตามความก้าวหน้าและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทางเทคโนโลยี

การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) และการเข้าถึงภาคบริการโทรคมนาคม ถือได้ว่ามีผลกระทบเชิงบวกต่อภาคเศรษฐกิจต่างๆ อีกทั้ง ในยุคแห่งข้อมูลสารสนเทศและความรู้ (Information and Knowledge Society) การเข้าถึงข้อมูลเป็นส่วนหนึ่งที่ได้สร้างความแตกต่างในเรื่องของรายได้ สถานภาพทางสังคม และการเรียนรู้เป็นอย่างมาก หรืออาจเรียกได้ว่าผู้คนที่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ มีความได้เปรียบมากกว่าคนในประเทศที่ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ ซึ่งนำไปสู่ความแตกต่างในด้านการศึกษา รวมทั้งสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ สิ่งนี้คือปัญหาที่เรียกว่า “Digital Divide” หรือความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศและความรู้

สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (International Telecommunication Union: ITU) โดยเฉพาะกลุ่มงานทางภาคการพัฒนาโทรคมนาคม (ITU-D, Telecommunication Development Sector) ที่มีภารกิจในการส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศในนานาประเทศอย่างเท่าเทียม ได้พัฒนาดัชนีสำหรับการติดตามความก้าวหน้าและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทางเทคโนโลยี โดยได้ปรับเปลี่ยนตัวชี้วัดหลายด้านให้เหมาะสมกับกลุ่มประเทศสมาชิก ความสม่ำเสมอในการใช้ข้อมูล ช่วงเวลาในการติดตามผล และปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงตัวชี้วัด โดย ITU ได้จัดทำรายงาน Measuring the Information Society (MIS) ต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2550 ซึ่งเป็นรายงานที่รวบรวมข้อมูลสำคัญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และเป็นเครื่องมือเปรียบเทียบที่สำคัญในการใช้เป็นเกณฑ์สังคมข้อมูลปัจจุบัน ที่สำคัญรายงานดังกล่าว ยังแสดงดัชนีชี้

วัดการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Development Index: IDI) โดยเปรียบเทียบประเทศต่างๆ ทั่วโลก พร้อมบทวิเคราะห์เชิงปริมาณ แนวโน้มที่กำลังเกิดขึ้น รวมถึงปัญหาต่างๆ

สำหรับ IDI มีวัตถุประสงค์เพื่อ วัดระดับและวิวัฒนาการการพัฒนา ICT ภายในประเทศ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับประเทศอื่นๆ วัดระดับการพัฒนา ICT ทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา พิจารณาความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล (Digital Divide) ตัวอย่างเช่น ความแตกต่างระหว่างการพัฒนา ระดับ ICT ระหว่างประเทศ และเพื่อเพิ่มศักยภาพการพัฒนา ICT ในขอบเขตที่แต่ละประเทศสามารถนำมาใช้ กระตุ้นการเติบโตและการพัฒนาในบริบทของขีดความสามารถและทักษะที่มีอยู่

ภาพที่ 2-5 ตัวชี้วัดของดัชนีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ICT access	Reference value	Weight (%)	
a. จำนวนสายโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน	60	20	40
b. จำนวนผู้ลงทะเบียนบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน	120	20	
c. ปริมาณการใช้การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศ (bit/s) ต่อผู้ใช้อินเทอร์เน็ต	2,158,212*	20	
d. สัดส่วนครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์	100	20	
e. สัดส่วนครัวเรือนที่มีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต	100	20	
ICT use	Reference value	Weight (%)	
f. สัดส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนตัว	100	33	40
g. จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตทางสายต่อจำนวนประชากร 100 คน	60	33	
h. จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน	100	33	
ICT skills	Reference value	Weight (%)	
i. ค่าเฉลี่ยจำนวนปีในโรงเรียน	15	33	20
j. อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา	100	33	
k. อัตราการเข้าเรียนระดับมหาวิทยาลัย	100	33	

หมายเหตุ : *ค่าดังกล่าวสอดคล้องกับค่า log 6.33 ซึ่งใช้ในขั้นตอน normalization

ที่มา : รายงาน Measuring the Information Society Report 2017, ITU 2560.

ในปี 2560 กรอบแนวคิดดังกล่าวเป็นพื้นฐานของ IDI ใช้ตัวชี้วัดทั้งหมด 11 ตัว ถูกจัดออกเป็น 3 กลุ่มหลักซึ่งมีสัดส่วนของคะแนนรวมหรือน้ำหนักต่างกัน (ภาพที่ 2-5) ดังนี้

- (1) ด้านการเข้าถึง ICT (ICT access) เป็นการแสดงความพร้อมด้าน ICT มีน้ำหนักร้อยละ 40 โดยมีตัวชี้วัดด้านโครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึงทั้งสิ้น 5 ตัว
- (2) ด้านการใช้งาน ICT (ICT use) เป็นการแสดงความเข้มข้นในการใช้งานด้าน ICT มีน้ำหนักร้อยละ 40 โดยมีตัวชี้วัดทั้งสิ้น 3 ตัว
- (3) ด้านทักษะด้าน ICT (ICT skills) เป็นการแสดงความสามารถและทักษะที่สำคัญด้าน ICT มีน้ำหนักร้อยละ 20 โดยมีตัวชี้วัดทั้งสิ้น 3 ตัว

การจัดอันดับ IDI ในปี 2560 นี้ มีประเทศที่ถูกจัดอันดับอยู่ทั้งสิ้น 176 ประเทศทั่วโลก โดยประเทศที่ได้อันดับหนึ่งคือ ประเทศไอซ์แลนด์ ซึ่งเลื่อนขึ้นมาจากอันดับที่ 2 ในปี 2559 โดยประเทศเกาหลีใต้ที่เคยครองอันดับที่ 1 ในปีที่แล้ว ตกลงไปให้อันดับที่ 2 ในปีนี้ ประเทศที่อยู่ใน 10 อันดับแรกมี 7 ประเทศที่อยู่ในทวีปยุโรปและอีก 3 ประเทศในทวีปเอเชียแปซิฟิก (ตารางที่ 2-6) โดยประเทศเหล่านี้ล้วนเป็นประเทศที่มีตลาด ICT ที่แข็งแกร่งและมีการลงทุนด้าน ICT อย่างมากตลอดหลายปีที่ผ่านมา ซึ่งยังชี้ให้เห็นว่าอันดับของ IDI มีความเชื่อมโยงกับระดับของการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 2-6 ประเทศที่ได้รับการจัดอันดับสูงสุด 10 อันดับแรก ของ IDI

ประเทศ	2560		2559		การเปลี่ยนแปลง ของอันดับ
	อันดับ	คะแนน	อันดับ	คะแนน	
ไอซ์แลนด์	1	8.98	2	8.78	↑
เกาหลีใต้	2	8.85	1	8.80	↓
สวีตเซอร์แลนด์	3	8.74	4	8.66	↑
เดนมาร์ก	4	8.71	3	8.68	↓
สหราชอาณาจักร	5	8.65	5	8.53	-
ฮ่องกง	6	8.61	6	8.47	-
เนเธอร์แลนด์	7	8.49	10	8.40	↑
นอร์เวย์	8	8.47	7	8.45	↓
ลักเซมเบิร์ก	9	8.47	9	8.40	-
ญี่ปุ่น	10	8.43	11	8.32	↑

ที่มา : รายงาน Measuring the Information Society Report 2017, ITU 2560.

ความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยี (Digital Divide) นั้นเป็นการแบ่งแยกกลุ่มของประชากรผู้ซึ่งสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ กับกลุ่มของประชากรผู้ซึ่งไม่สามารถเข้าถึงและไม่สามารถใช้ประโยชน์จากสารสนเทศ (Information) และความรู้ (Knowledge) ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศออกจากกัน และจากความเหลื่อมล้ำทาง

เทคโนโลยีดังกล่าว ITU ได้เปรียบเทียบระดับการพัฒนาทางด้าน ICT ระหว่างกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วกับกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา โดยพบว่าในปี 2560 กลุ่มประเทศพัฒนาแล้วมีค่าเฉลี่ยดัชนี IDI สูงถึง 7.52 เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ที่อยู่ที่ 7.37 ในขณะที่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนามีค่าเฉลี่ยดัชนี IDI ในปี 2560 อยู่ที่เพียง 4.26 เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่อยู่ที่ 4.06 ซึ่งยังคงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของทั่วโลก (ตารางที่ 2-7)

ตารางที่ 2-7 ดัชนี IDI จำแนกตามกลุ่มประเทศของระดับการพัฒนา ปี 2559 - 2560

คะแนนเฉลี่ย	IDI2560	IDI2559
World	5.11	4.94
Developed Countries	7.52	7.37
Developing Countries	4.26	4.06

ที่มา : รายงาน Measuring the Information Society Report 2017, ITU 2560.

จากค่าตามตารางที่ 2-7 ทำให้ทราบว่า การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีระหว่างประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนายังคงมีความแตกต่างและความเหลื่อมล้ำระหว่างกันค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีชั้นนำอย่างประเทศ ไชล์แลนด์ เกาหลีใต้ และสวีเดนแลนด์ ที่ยังคงมีการส่งเสริมและพัฒนาทางด้าน ICT อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งดำเนินตามแผนการพัฒนาประเทศอย่างเข้มแข็ง อย่างไรก็ตาม กลุ่มประเทศกำลังพัฒนามักดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งเร่งให้มีการพัฒนาทางด้าน ICT เช่นเดียวกัน ซึ่งก็ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของทั่วโลกในปี 2560 เพิ่มขึ้น จากปี 2559 มาอยู่ที่ 5.11

ตารางที่ 2-8 ดัชนี IDI จำแนกตามกลุ่มประเทศตามภูมิภาค ปี 2560

	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย
ยุโรป	8.98	5.14	7.50
CIS	7.55	4.37	6.05
อเมริกา	8.18	1.72	5.21
กลุ่มประเทศอาหรับ	7.60	1.82	4.84
เอเชียและแปซิฟิก	8.85	1.95	4.83
แอฟริกา	5.88	0.96	2.64

ที่มา : รายงาน Measuring the Information Society Report 2017, ITU 2560.

สำหรับตารางที่ 2-8 แสดงการเปรียบเทียบค่า IDI ระหว่างกลุ่มประเทศในภูมิภาคต่างๆ พบว่า กลุ่มประเทศในทวีปยุโรปซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว มีค่าเฉลี่ยดัชนี IDI สูงสุด อยู่ที่ 7.50 ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มประเทศในทวีปแอฟริกาซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเทศกำลังพัฒนา มีค่าเฉลี่ยดัชนี IDI อยู่ที่เพียง 2.64 เท่านั้น

ทั้งนี้ หากพิจารณาเปรียบเทียบภายในกลุ่มประเทศที่อยู่ในทวีปเดียวกัน ทวีปเอเชียและแปซิฟิกถือได้ว่าเป็นทวีปที่มีความแตกต่างกันของค่าดัชนี IDI ระหว่างค่าสูงสุดและค่าต่ำสุดมากที่สุด ซึ่งเป็นผลมาจากความหลากหลายในแง่ของทางเศรษฐกิจ นโยบายการพัฒนา และภาคสังคม ได้แก่ วัฒนธรรม ภาษาและเชื้อชาติ ที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาทางด้าน ICT พอสมควร

เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศแล้ว กลุ่มผู้นำทางด้าน ICT ยังคงเป็นประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน โดยมีอันดับของดัชนี IDI ในระดับโลก เป็นอันดับที่ 18 อันดับที่ 53 และ อันดับที่ 63 ตามลำดับ สำหรับประเทศไทยเองแม้ในกลุ่มสมาชิกอาเซียน จะมีอันดับของดัชนี IDI คงที่ในอันดับที่ 4 แต่เมื่อเทียบกับระดับโลกแล้วจะอยู่ในอันดับที่ 78 เพิ่มขึ้น 1 อันดับจากปี 2559 (ภาพที่ 2-9)

ตารางที่ 2-9 ผลการจัดอันดับของประเทศที่ได้รับการจัดอันดับในกลุ่มอาเซียน

ประเทศ	2560		2559		การเปลี่ยนแปลงของอันดับ
	อันดับของโลก	คะแนน	อันดับของโลก	คะแนน	
สิงคโปร์	18	8.05	20	7.85	↑
บรูไน	53	6.75	54	6.56	↑
มาเลเซีย	63	6.38	62	6.22	↓
ไทย	78	5.67	79	5.31	↑
ฟิลิปปินส์	101	4.67	100	4.52	↓
เวียดนาม	108	4.43	108	4.18	-
อินโดนีเซีย	111	4.33	114	3.85	↑
กัมพูชา	128	3.28	128	3.04	-
เมียนมาร์	135	3.00	140	2.59	↑
สปป. ลาว	139	2.91	144	2.43	↑

ที่มา : รายงาน Measuring the Information Society Report 2017, ITU 2560.

แม้ว่าอันดับของประเทศไทยในการพัฒนาทางด้าน ICT ในระดับอาเซียน ยังคงมีลำดับเท่าเดิม แต่ตัวชี้วัดหลักต่างๆ บ่งบอกว่า ข้อมูลจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน และปริมาณการใช้การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศ (bit/s) ต่อผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ยังมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโลก (ตารางที่ 2-10) ประเทศไทยควรมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอินเทอร์เน็ตทางสาย รวมทั้งขยายแบนด์วิทในการเชื่อมต่อไปต่างประเทศ เพื่อขยายผลทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันทางด้าน ICT ของประเทศดีขึ้น และประเทศไทยสามารถเลื่อนอันดับในการพัฒนาทางด้าน ICT ให้ดีขึ้นไปด้วย

ตารางที่ 2-10 ค่าตัวชี้วัดหลักของประเทศไทยเทียบกับค่าเฉลี่ยเอเชียแปซิฟิก และค่าเฉลี่ยของโลก ปี 2559

ตัวชี้วัดหลัก (2559)	ประเทศไทย	ค่าเฉลี่ยเอเชียแปซิฟิก	ค่าเฉลี่ยของโลก
จำนวนสายโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน	7.0	10.0	13.6
จำนวนผู้ลงทะเบียนบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน	177.2	98.9	101.5
จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน	10.7	11.3	12.4
จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตเคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน	94.7	47.4	52.2
ความครอบคลุมโครงข่าย 3G (% ต่อจำนวนประชากร)	98.0	87.6	85.0
ความครอบคลุมโครงข่าย LTE/WiMAX (% ต่อจำนวนประชากร)	98.0	73.6	66.5
อัตราค่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ (% GNI pc)	0.9	3.2	5.2
อัตราค่าอินเทอร์เน็ตประจำที่ (% GNI pc)	3.8	14.5	13.9
อัตราค่าอินเทอร์เน็ตเคลื่อนที่ 500 MB (% GNI pc)	1.2	2.7	3.7
อัตราค่าอินเทอร์เน็ตเคลื่อนที่ 1GB (% GNI pc)	1.2	5.4	6.8
สัดส่วนครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์	28.4	37.8	46.6
สัดส่วนครัวเรือนที่มีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต	59.8	45.5	51.5
สัดส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนตัว	47.5	41.5	45.9
ปริมาณการใช้การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศ (bit/s) ต่อผู้ใช้อินเทอร์เน็ต	49.2	48.0	74.5

ที่มา : รายงาน Measuring the Information Society Report 2017, ITU 2560.

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาของตลาด ICT ที่ผ่านมามีการทบทวนตัวชี้วัดที่ชี้วัดสังคมดิจิทัล โดยผลการประชุมของ ITU ระหว่างผู้เชี่ยวชาญต่างๆ ทั่วโลกที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงตัวชี้วัดบางตัวในกลุ่มดัชนี IDI โดยจะเริ่มตั้งแต่ปี 2561 เป็นต้นไป IDI จะประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อยทั้งหมด 14 ตัว จากเดิม 11 ตัว

ตัวชี้วัดย่อย 2 ตัวที่จะถูกตัดออก ซึ่งทั้งสองตัวชี้วัด อยู่ในกลุ่มดัชนีย่อยด้านการเข้าถึง หรือ Access sub-index ได้แก่ จำนวนสายโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน และจำนวนผู้ลงทะเบียนบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน นอกจากนี้ ตัวชี้วัดย่อยที่เป็นจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้งานอินเทอร์เน็ตประจำที่ จะถูกปรับจากกลุ่มดัชนีย่อยด้านการใช้งาน (Use sub-index) ไปอยู่ในกลุ่มดัชนีย่อย

ด้านการเข้าถึง (Access sub-index) แทน และเปลี่ยนเป็นการวัดความเร็ว โดยเทียบเป็นร้อยละของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้งานอินเทอร์เน็ตความเร็วประจำที่

นอกจากนี้ จะมีการเพิ่มตัวชี้วัดขึ้นใหม่อีก 5 ตัว ได้แก่

- ร้อยละของประชากรที่มีเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ 3G และเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ LTE/WiMax ครอบคลุม ซึ่งจะจัดอยู่ในกลุ่มดัชนีย่อยด้านการเข้าถึง หรือ Access sub-index
- ปริมาณกราฟฟิกของอินเทอร์เน็ตเคลื่อนที่ ต่อจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้งานอินเทอร์เน็ตเคลื่อนที่ (Mobile-broadband internet traffic per mobile-broadband subscription) ซึ่งจะจัดอยู่ในกลุ่มดัชนีย่อยการใช้งาน หรือ Use sub-index
- ปริมาณกราฟฟิกของอินเทอร์เน็ตประจำที่ ต่อจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้งานอินเทอร์เน็ตประจำที่ (Fixed-broadband internet traffic per Fixed-broadband subscription) ซึ่งจะจัดอยู่ในกลุ่มดัชนีย่อยการใช้งาน หรือ Use sub-index
- ร้อยละของผู้ที่เป็นเจ้าของโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Percentage of individuals who own a mobile phone) ซึ่งจะจัดอยู่ในกลุ่มดัชนีย่อยการใช้งาน หรือ Use sub-index
- อัตราส่วนของผู้ที่มีทักษะด้าน ICT (Proportion of individuals with ICT skills) ซึ่งจะจัดอยู่ในกลุ่มดัชนีย่อยด้านทักษะ หรือ skills sub-index

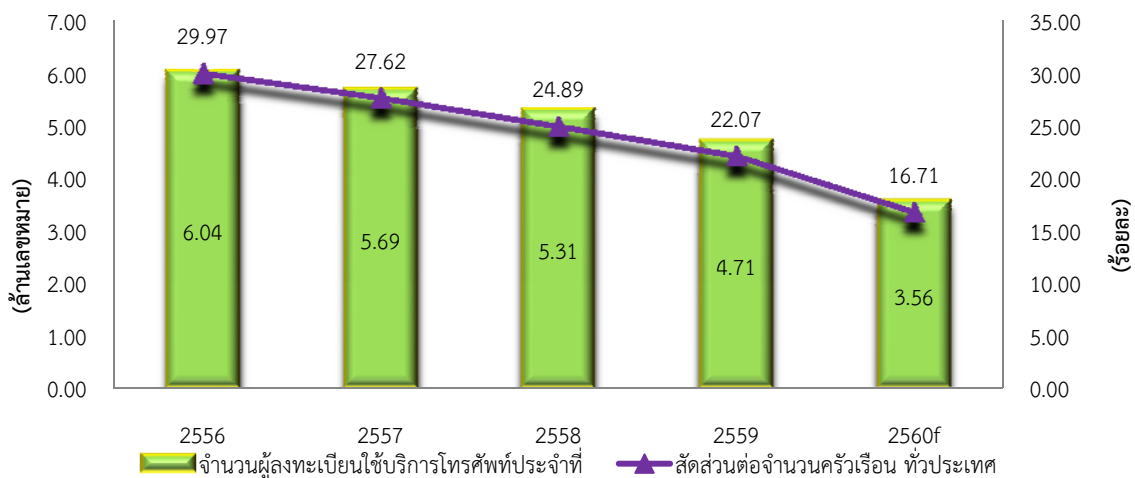
จากการเปลี่ยนแปลงตัวชี้วัดดังกล่าว ส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลต่อ ITU ได้แก่ สำนักงาน กสทช. และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ต้องปรับเปลี่ยนการจัดเก็บข้อมูลในบางรายการ และนำไปสู่การปรับการจัดอันดับดัชนี IDI ซึ่งคาดว่าจะส่งผลกับประเทศไทยไม่มากนักน้อย อย่างไรก็ตาม ในแง่ของการกำกับดูแล กสทช. และสำนักงาน กสทช. โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคโทรคมนาคม ที่จะมียุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างและกำหนดให้มีการประมูลในปี 2561 และการดำเนินงานจากโครงการจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ในพื้นที่ชายขอบ 3,920 หมู่บ้าน และนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งความครอบคลุมของบริการดังกล่าว ย่อมส่งผลต่อเนื่องอย่างมีนัยสำคัญต่อการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัล ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการดิจิทัลได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงนโยบายการสนับสนุนการลงทุนด้านดิจิทัล และการเปิดให้บริการจัดเก็บข้อมูล (คลาวด์) ของรัฐบาลด้วย ซึ่งถือได้ว่าอุตสาหกรรมโทรคมนาคมเป็นหนึ่งในกลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ ที่จะทำให้เศรษฐกิจเติบโตได้อย่างยั่งยืน และก็จะยิ่งส่งผลทำให้การจัดอันดับของประเทศไทยดีขึ้นอีกต่อไป

ส่วนที่ 3 ดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมไทย

บริการโทรศัพท์ประจำที่

ตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่ของประเทศไทยในปี 2560 คาดการณ์ว่ามีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ (Fixed Line Subscribers) ทั้งสิ้นประมาณ 3.56 ล้านเลขหมาย ลดลงร้อยละ 24.28 เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า หากคิดเป็นสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนครัวเรือนพบว่า มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2560 คาดการณ์ว่ามีผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ 16.71 ต่อจำนวนครัวเรือน 100 ครัวเรือน ดังภาพที่ 3-1 เนื่องจากภาวะตลาดที่อิ่มตัว ซึ่งมีอัตราการเติบโตชะลอตัวลงและถดถอยจากหลายสาเหตุประกอบกัน ทั้งแนวโน้มวัฏจักรวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ของเทคโนโลยี PSTN ประกอบกับการทดแทนกันของเทคโนโลยีที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันที่เปลี่ยนแปลงไปจากคุณสมบัติเฉพาะของบริการที่ทดแทนบริการโทรศัพท์ประจำที่ทั้งในด้านความสะดวกสบาย มีรูปแบบการใช้งานได้หลากหลาย ตลอดจนจนอัตราค่าบริการที่มีแนวโน้มลดต่ำลงหรือต่ำกว่าโดยเปรียบเทียบต่างๆ ทั้งหลายเหล่านี้ล้วนทำให้การกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดของผู้ให้บริการโทรศัพท์ประจำที่ที่จะต้องปรับตัวเพื่อพยายามไม่ให้ตลาดปรับลดรุนแรงซึ่งสะท้อนได้จากกลยุทธ์ทางด้านราคาของผู้ให้บริการต่างๆ ที่จะพยายามกระตุ้นให้เกิดการใช้บริการด้วยการกำหนดระดับราคาในลักษณะการส่งเสริมการขายต่างๆ ให้ใกล้เคียงตามพฤติกรรมผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่มากยิ่งขึ้น

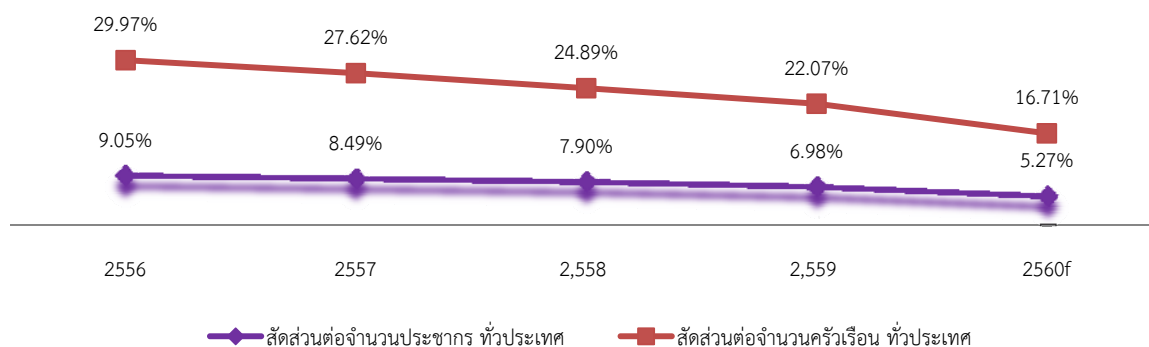
ภาพที่ 3-1 จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ ณ สิ้นปี พ.ศ. 2556-2560f

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 3-2 สัดส่วนบริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากรและต่อจำนวนครัวเรือน ปี 2556-2560f

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ตารางที่ 3-1 จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่จำแนกตามพื้นที่ให้บริการ ณ สิ้นปี พ.ศ. 2556-2560f

จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่	2556	2557	2558	2559	2560f
ทั่วประเทศ (ล้านเลขหมาย)	6.04	5.69	5.31	4.71	3.56
อัตราการเติบโต (ร้อยละ)	-5.10	-5.79	-6.71	-11.34	-24.28
สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการต่อจำนวนประชากร 100 คน (ร้อยละ)	9.05	8.49	7.90	6.98	5.27
สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการต่อจำนวนครัวเรือน (ร้อยละ)	29.97	27.62	24.89	22.07	16.71

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่จำแนกตามพื้นที่ให้บริการปี 2556-2560f เมื่อพิจารณาจากดัชนีชี้วัดการแพร่กระจาย (Diffusion) พบว่า มีสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ที่เปิดให้บริการต่อจำนวนประชากร 100 คน (Fixed Line Penetration Rate) รวมทั่วประเทศอยู่ในช่วงระหว่าง 5-9 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน หากเทียบกับ 10 ประเทศในอาเซียน (ตารางที่ 3-2) เมื่อพิจารณาปี 2559 พบว่า ประเทศไทย อยู่ลำดับที่ 5 ของอาเซียน โดยลำดับที่ 1 เป็นประเทศสิงคโปร์ รองเป็นลงมาเป็นสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ลำดับที่ 3 เป็นประเทศบรูไน และลำดับที่ 5 เป็นประเทศมาเลเซีย ซึ่งถือได้ว่าประเทศไทยเมื่อเทียบกับในประเทศอาเซียน และอยู่ในระดับที่เบาบางเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยในระดับโลก โดยตามข้อมูลของ ITU พบว่าปี 2559 ค่าเฉลี่ยการแพร่กระจายดังกล่าวในระดับภาพรวมโลกอยู่ที่ประมาณ 13.57 และ 12.99 ในปี 2560 โดยสาเหตุที่ทำให้การแพร่กระจายของประเทศไทยมีค่าค่อนข้างน้อย

ตารางที่ 3-2 สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน แบ่งออกเป็น 10 ประเทศในอาเซียน และค่าเฉลี่ยของโลก

Fixed-telephone subscriptions per 100 inhabitants	2556	2557	2558	2559
Singapore	36.35	36.19	35.88	35.04
Lao P.D.R.	10.37	13.36	13.71	17.72
Brunei Darussalam	13.58	16.93	17.74	17.11
Malaysia	15.26	14.61	14.65	14.50
Thailand	9.05	8.49	7.90	6.98
Indonesia	12.30	10.37	4.06	4.01
Philippines	3.20	3.09	3.17	3.71
Cambodia	2.78	2.34	1.64	1.43
Myanmar	1.00	0.98	0.95	0.94
World	15.96	15.13	14.29	13.57

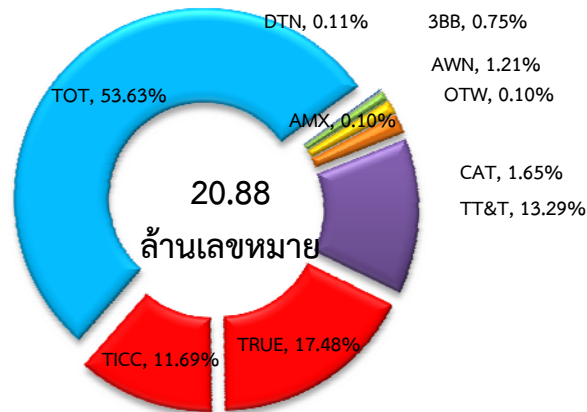
ที่มา: ITU World Telecommunication /ICT Indicators database และศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

โครงสร้างตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่

ตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่ภายในประเทศไทยปัจจุบันมีการขอรับการจัดสรรเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่ทั้งหมด 20.88 ล้านเลขหมาย แบ่งเป็นเลขหมายที่มีผู้ได้รับจัดสรรทั้งหมด 10 ราย ดังภาพที่ 3-3 ทั้งนี้ มีผู้ให้บริการ 3 รายหลัก ได้แก่ บมจ. ทีโอที (TOT) ให้บริการโทรศัพท์ประจำที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ และให้สัมปทานกับ 2 บริษัท คือ บมจ. ทู คอร์ปอเรชั่น (TRUE) ให้บริการโทรศัพท์ประจำที่ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล ซึ่งสัญญาสิ้นสุดวันที่ 28 ตุลาคม 2560 และ บมจ. ทีทีแอนด์ที (TT&T) ให้บริการโทรศัพท์ประจำที่ในภูมิภาค และศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแจ้ง TT&T ยุติการให้บริการทั้งหมดหลังจากวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560 โดยให้บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (TOT) ซึ่งเป็นคู่สัญญากับบริษัท TT&T เป็นผู้เข้าดำเนินการให้บริการแทนทั้งหมด นอกจากนี้ มี บมจ. กสท โทรคมนาคม (CAT) บริษัท ทริปเปิล ที บรอดแบนด์ จำกัด (มหาชน) (3BB) ให้บริการโทรศัพท์ประจำที่ภายในท้องถิ่นและทางไกลภายในประเทศทั้งในเขตกรุงเทพและปริมณฑล และต่างจังหวัด รวมทั้ง บริการโทรศัพท์สาธารณะในกลุ่มลูกค้าองค์กร และบริษัท ทู อินเทอร์เน็ต คอร์ปอเรชั่น จำกัด (TICC) ซึ่งให้บริการโทรศัพท์ประจำที่ภายในท้องถิ่นและทางไกลภายในประเทศ ทั้งในเขตกรุงเทพและปริมณฑล และต่างจังหวัด เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ นอกเหนือจากผู้ให้บริการทั้ง 6 รายข้างต้นแล้ว ยังมีผู้ให้บริการบางรายที่มีการขอรับการจัดสรรเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่แล้ว ได้แก่ บจ.

แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ตเวิร์ค (AWN) บจ. โอทาร์โรว์ เวิลด์ คอร์ปอเรชั่น (OTW) บจ. ซุปเปอร์ บรอดแบนด์ เน็ตเวิร์ค (SBN) และบจ.แอมเน็กซ์ จำกัด

ภาพที่ 3-3 สัดส่วนจำนวนเลขหมายที่ได้รับการจัดสรรโทรศัพท์ประจำที่ในปัจจุบัน

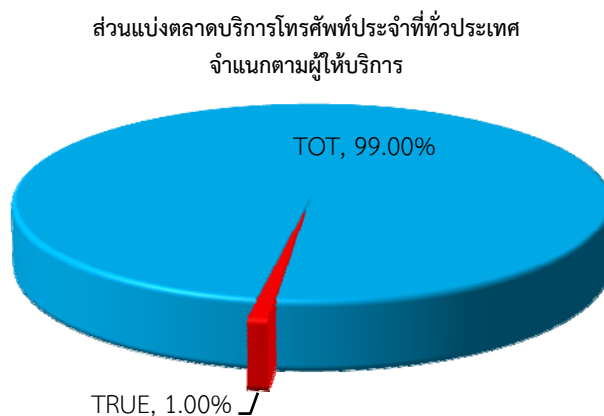

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ เดือน กรกฎาคม 2560

ที่มา : สำนักบริหารและจัดการเลขหมายโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

บมจ. ทีโอที (TOT) เป็นผู้ถือครองส่วนแบ่งตลาดมากที่สุด เนื่องจากการยุติการให้บริการของ บมจ. ทีทีแอนด์ที (TT&T) รวมทั้ง การสิ้นสุดสัมปทานของ บมจ. ทูร์ คอร์ปอเรชั่น (TRUE) โดยคาดการณ์ว่าเมื่อสิ้นสุดปี 2560 TOT ครองส่วนแบ่งตลาดอยู่ที่ร้อยละ 99.00 และเหลือเพียงร้อยละ 1.00 เป็นของกลุ่มบริษัท TRUE ดังภาพที่ 3-4

ภาพที่ 3-4 ส่วนแบ่งตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่รวมทั้งประเทศปี 2560f

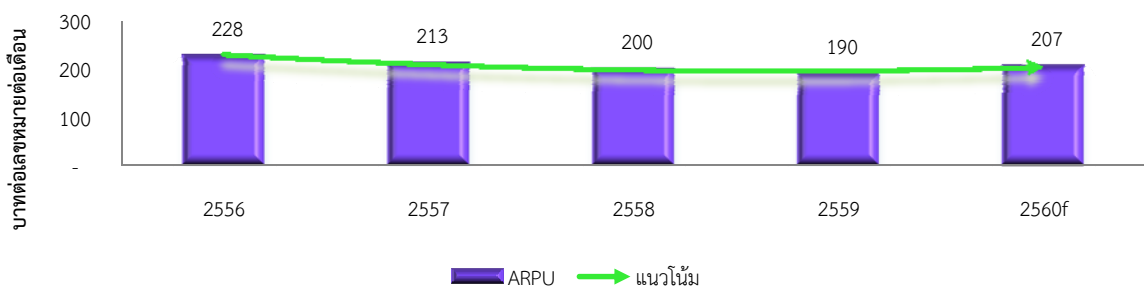
หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่มีผู้ให้บริการรายใหม่เข้ามาในตลาดเพิ่มขึ้นแต่ก็มีได้ให้บริการในตลาดนี้เป็นหลัก แสดงให้เห็นว่า การกระจุกตัวของบริการให้บริการในตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่สูง อีกทั้ง สองบริษัท

คือ บมจ. ทีทีแอนด์ที (TT&T) และ บมจ. ทรู คอร์ปอเรชั่น (TRUE) ที่ได้ให้บริการก่อนหน้าก็ต้องยุติการให้บริการและสิ้นสุดสัญญา ตามลำดับ ส่งผลให้มีผู้ให้บริการลดน้อยลงจากปีก่อนหน้า โดยมีสาเหตุหลักๆ จากลักษณะของธุรกิจการให้บริการโทรศัพท์ประจำที่ซึ่งต้องมีการลงทุนสูงจึงทำให้เกิดการผูกขาดโดยธรรมชาติ การเข้ามาแข่งขันของผู้ให้บริการรายใหม่ยังมีเหตุของข้อจำกัดต่างๆ ภายใต้เงื่อนไขของสัญญาจนกระทั่งทำให้ผลวิเคราะห์การลงทุนในเชิงพาณิชย์สำหรับกิจการโทรศัพท์ประจำที่นั้นไม่คุ้มค่า ประกอบกับตลาดที่อยู่ในภาวะอิ่มตัวเต็มที่ พฤติกรรมผู้ใช้บริการที่เปลี่ยนแปลงไปโดยการใช้บริการที่อาจทดแทนได้ด้วยเทคโนโลยีอื่นเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์การสื่อสารได้ด้วยเหตุผลของความสะดวกและต้นทุนอัตราค่าใช้บริการที่ต่ำกว่า นอกจากนี้ แนวโน้มของรายได้ต่อเลขหมายของบริการโทรศัพท์ประจำที่โดยเฉลี่ยลดลง กลยุทธ์ทางการตลาดเท่าที่ผู้ให้บริการจะดำเนินได้ขณะนี้ จึงมุ่งที่จะรักษาไว้ซึ่งฐานการตลาดเดิมที่มีอยู่โดยเพิ่มมูลค่าการใช้ต่อเลขหมายเป็นสำคัญ จากการพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือน (Average Revenue Per Usage: ARPU) ที่คำนวณค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักจากบริการโทรศัพท์ประจำที่และโทรศัพท์สาธารณะนั้นมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยรายได้หลักจากอัตราค่าบริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อเลขหมายลดลงจาก 228 บาท เมื่อปี 2556 คาดการณ์ว่าคงเหลือ 207 บาทต่อเลขหมายต่อเดือนในปี 2560 หรือลดลงเฉลี่ยร้อยละ 2.41 ต่อปี ในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ดังภาพที่ 3-5 แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบอัตราค่าบริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อรายได้ประชาชาติต่อหัว¹ ณ วันที่ 21 สิงหาคม 2560 คิดเป็นค่าใช้จ่ายประมาณร้อยละ 1.07 ของรายได้ประชาชาติต่อหัว¹ (% of GDP per capita) ซึ่งหมายถึงเมื่อพิจารณาความสามารถในการเข้าถึงตามระดับเศรษฐกิจของประชาชนแล้วยังมีโอกาสในการเข้าถึงบริการได้อีกมาก หากสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นสินค้าจำเป็นด้วยการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ตอบสนองความต้องการในรูปแบบใหม่ๆ นอกเหนือจากการให้บริการเฉพาะทางเสียซึ่งมีบริการอื่นสามารถทดแทนกันได้

ภาพที่ 3-5 สถิติรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์ประจำที่เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือน (Average revenue per usage: ARPU) บริการโทรศัพท์ประจำที่ปี 2556-2560f

หมายเหตุ : คำนวณค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักจากบริการโทรศัพท์ประจำที่และโทรศัพท์สาธารณะ และ f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

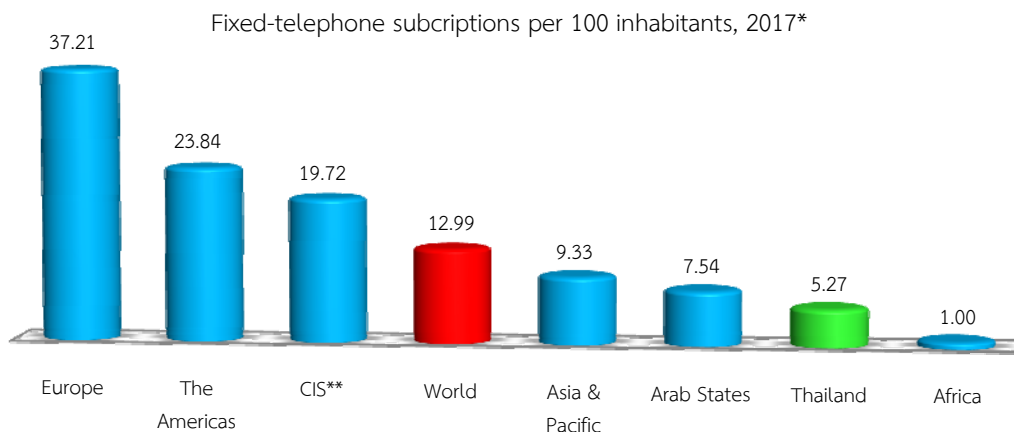
ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

¹ รายได้ต่อหัว (GDP per capita) จาก ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่สอง ปี 2560 และแนวโน้มปี 2560 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในปี 2558 เท่ากับ 224,450.0 บาทต่อคนต่อปี ณ 21 สิงหาคม 2560

เปรียบเทียบบริการโทรศัพท์ประจำที่ของไทยในเวทีโลก

หากเปรียบเทียบการมีเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่ของประเทศยังอาจเป็นข้อด้อยเมื่อเทียบกับต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโลก ดังภาพที่ 3-6

ภาพที่ 3-6 Fixed telephone lines per 100 inhabitants 2017

Regions are based on the ITU BDT Regions, see: <http://www.itu.int/ITU-D/ict/definitions/regions/index.html>

Note: * Estimate** Commonwealth of Independent States

Source: ITU World Telecommunication /ICT Indicators database, NBTC

สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ของประเทศไทยที่ยังค่อนข้างเบาบางโดยคาดการณ์ว่าอยู่ที่ 5.27 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน ปี 2560 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโลกอยู่ที่ 12.99 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน หากเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคยุโรป อเมริกา กลุ่มประเทศเครือรัฐเอกราช (CIS) ซึ่งมีค่าค่อนข้างสูงในช่วง 19.72-37.21 ต่อจำนวนประชากร 100 คน ยิ่งกว่านั้น ยังต่ำกว่าค่าสัดส่วนในกลุ่มประเทศเอเชียและแปซิฟิกที่อยู่ในระดับ 9.33 ซึ่งอาจเป็นสาเหตุของผลทางด้าน การทดแทนของบริการในประเทศไทยที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจนทำให้สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ของประเทศไทยที่ผ่านมาชะลอตัวและลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นภาพที่ปรากฏให้เห็นได้ในลักษณะเดียวกันทั่วโลก แต่สำหรับประเทศไทยแล้ว การเกิดขึ้น การเติบโต การชะลอตัวและสิ้นสุดตามวัฏจักรวงจรชีวิตของบริการโทรศัพท์ประจำที่ค่อนข้างสั้นกว่าโดยไม่แพร่กระจายอย่างทั่วถึง ซึ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจากแรงกระตุ้นการเติบโตและพัฒนาเทคโนโลยีที่ทดแทนกันได้ที่เข้ามาอย่างไร้ขอบเขต แต่อย่างไรก็ตาม ประเด็นพิจารณาคงต้องให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนที่จะสามารถรองรับกับการชะลอตัวในบริการขณะนี้ก็คือ การใช้ประโยชน์จากโครงข่ายบริการโทรศัพท์ประจำที่ให้เกิดภาวะของการมีและใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่อย่างแพร่หลายโดยเฉพาะในเขตภูมิภาคซึ่ง

จะต้องมีการสนับสนุนทางด้านนโยบาย มาตรการ และแนวทางส่งเสริมและพัฒนาปรับเปลี่ยนให้เป็นโครงข่ายโทรคมนาคมในอนาคต (Next Generation Network : NGN)²

การคาดการณ์บริการโทรศัพท์ประจำที่

การคาดการณ์เลขหมายโทรศัพท์ประจำที่ด้วยค่าสัดส่วนจำนวนเลขหมายต่อจำนวนประชากรกับค่าการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคต ดังตารางที่ 3-3

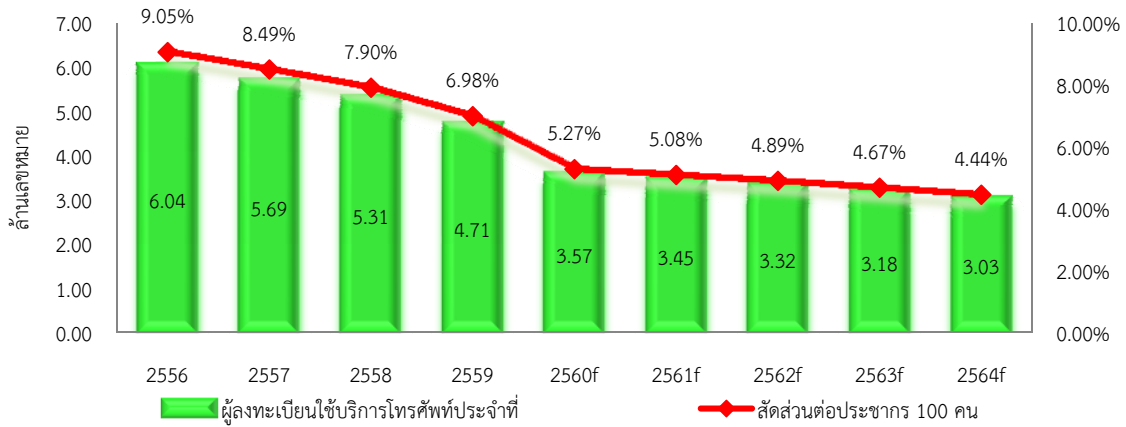
ตารางที่ 3-3 ผลการคาดการณ์จำนวนเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่ปี 2560-2564

ปี	จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อประชากร 100 คน	จำนวนประชากร (ล้านคน)	จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ (ล้านเลขหมาย)
2556	9.05%	66,754,600	6.04
2557	8.49%	67,003,000	5.69
2558	7.90%	67,236,000	5.31
2559	6.98%	67,445,000	4.71
2560f	5.27%	67,653,000	3.57
2561f	5.08%	67,831,000	3.45
2562f	4.89%	67,989,000	3.32
2563f	4.67%	68,127,000	3.18
2564f	4.44%	68,245,000	3.03

หมายเหตุ : ประมาณการจำนวนประชากรในอนาคตจากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ “การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย: 2553-2583” ซึ่งใช้ในการประมาณการทางเศรษฐกิจมหภาค f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ภาพที่ 3-7 การคาดการณ์แนวโน้มจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่

² โครงข่ายแบบ Packet-based เป็นโครงข่ายที่พัฒนามาตามมาตรฐาน IP (Internet Protocol) เพื่อรองรับบริการหลากหลายในการสื่อสารโทรคมนาคม สามารถเชื่อมต่อใช้โครงข่ายสื่อสารความเร็วสูงได้ โดยมีคุณภาพของข้อมูลการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Quality of Service: QoS) และมีความปลอดภัยในการส่งข้อมูลผ่านโครงข่ายโทรคมนาคมต่างๆ โดยไม่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงเครือข่ายของผู้ให้บริการ และรองรับการใช้งานแบบเคลื่อนที่ได้

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

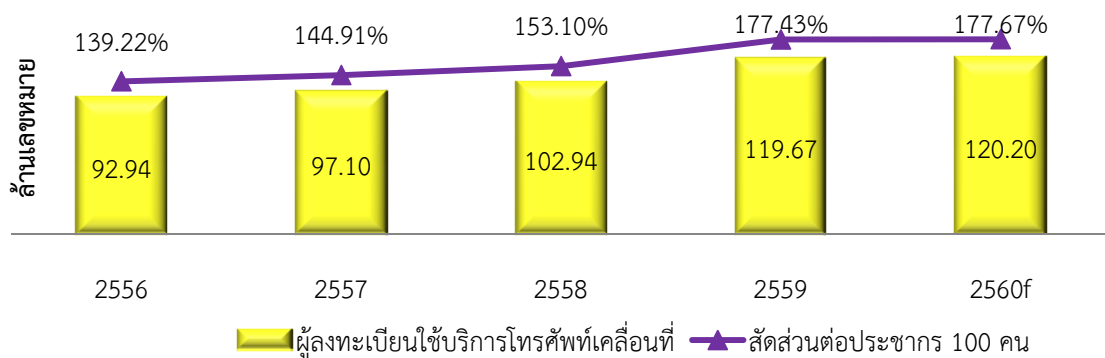
คาดการณ์ว่าหากผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ยังคงอยู่ภายใต้สภาวะแวดล้อมเดียวกับปี 2559 ต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นด้วยวัฏจักรเทคโนโลยีโทรศัพท์ประจำที่ที่อยู่ในภาวะอิมตัวของเทคโนโลยี ผลการทดแทนของบริการด้วยเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมอื่นที่ตอบสนองความต้องการผู้ใช้บริการได้ดีกว่าโดยเปรียบเทียบจากคุณสมบัติการใช้งานและอัตราค่าบริการที่ยังสูงกว่าโดยเปรียบเทียบก็ตาม จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ (Fixed line telephone subscriber) จะมีแนวโน้มอัตราการเติบโตลดลงเรื่อยๆ โดยจากข้อมูลเลขหมายที่เปิดให้บริการที่ผ่านมตลาดผ่านเข้าสู่จุดอิมตัวตั้งแต่ประมาณปี 2550 และคาดการณ์ว่าในปี 2560-2564 จำนวนผู้ใช้บริการอาจจะต่ำกว่า 3.57 ล้านเลขหมาย ทำให้สัดส่วนของผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากรจะอยู่ในช่วง 4.44-5.27 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน

การคาดการณ์จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่และสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากรดังกล่าว แม้จะเห็นภาพรวมที่ภาวะตลาดอิมตัวแล้วก็ตามแต่สัดส่วนดังกล่าวยังถือได้ว่า ได้รับผลของการประคับประคองทั้งจากในส่วนของผู้ให้บริการเองที่พยายามรักษาฐานตลาดของผู้ใช้บริการเดิมไว้ไม่ให้เป็นกลยุทธ์ทางการเพิ่มบริการเสริม หรือส่งเสริมให้เกิดมูลค่าในการใช้เพิ่มมากขึ้น ในสถานการณ์ที่การใช้บริการทางเสียง (Voice) ผ่านบริการโทรศัพท์ประจำที่ลดลง เพื่อให้ผลทางด้านรายได้ต่อเลขหมายลดลงน้อยที่สุด กอปรกับความพยายามที่จะสร้างประสิทธิภาพของโครงข่ายเพื่อยืดวงจรชีวิตธุรกิจที่สำคัญ ดังจะเห็นได้จากการปรับปรุงเทคโนโลยีโครงข่ายเดิมจาก Circuit Switch-based Network ให้เป็น Next Generation Network: หรือ NGN ที่จะสามารถรองรับการให้บริการข้อมูล (Data) พหุสื่อ (Multimedia) เพื่อการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านโครงข่ายไฟเบอร์เข้าถึงอาคารและที่พักอาศัย เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่าสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการในปัจจุบันที่ยังคงเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่เพื่อใช้บริการอินเทอร์เน็ตมากกว่าบริการทางเสียง นอกจากนั้น ทางออกที่จะสร้างอุปสงค์และรายได้จากการให้บริการจากธุรกิจต่อเนื่อง เช่น ธุรกิจผู้ให้บริการด้านเนื้อหา (Content Provider) เป็นต้น

บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

ผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Subscribers) ปี 2559 มีจำนวนรวมประมาณ 1119.67 ล้านเลขหมาย ขยายตัวเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2558 ซึ่งมีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการจำนวน 102.94 ล้านเลขหมาย หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.25 และคาดการณ์ว่าปี 2560 มีผู้ลงทะเบียนใช้บริการประมาณ 120.20 ล้านเลขหมาย หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.44 ดังภาพที่ 3-8 และภาพที่ 3-9

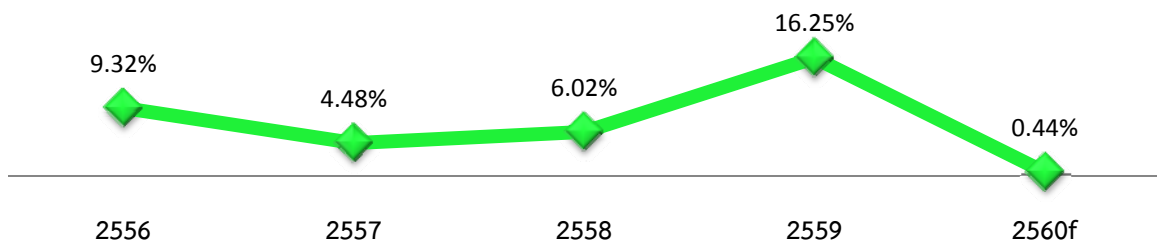
ภาพที่ 3-8 จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Subscribers) ปี 2556-2560f

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 3-9 สถิติอัตราการเติบโตของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Subscribers) ปี 2556-2560f

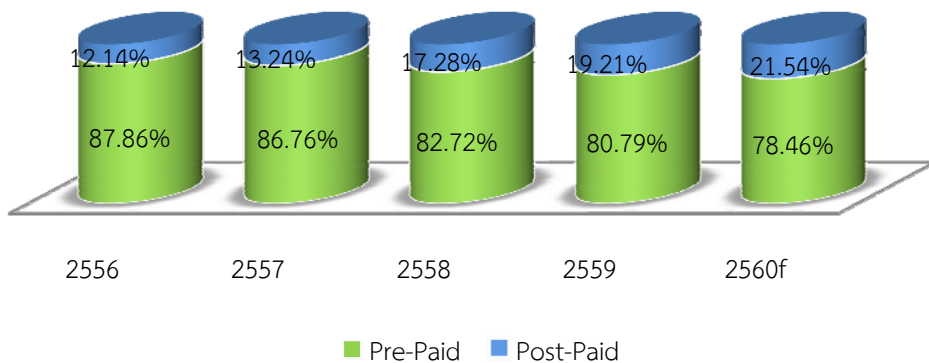
หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

เมื่อจำแนกจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ตามลักษณะของการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ คาดการณ์ว่าปี 2560 ซึ่งมีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จำนวน 120.20 ล้านเลขหมาย จำแนกเป็นผู้ลงทะเบียนใช้บริการแบบเติมเงิน (Pre-paid) เป็นสัดส่วนร้อยละ 78.46 ของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั้งหมด และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าผู้ลงทะเบียนใช้บริการแบบเติมเงิน (Pre-paid) มีสัดส่วนลดลง ในขณะที่ ผู้ลงทะเบียนใช้บริการในการชำระเงินแบบรายเดือน (Post-

paid) มีสัดส่วนร้อยละ 21.54 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้ามีสัดส่วนเพิ่มขึ้น ซึ่งการลงทะเบียนใช้บริการแบบเติมเงินกับการชำระเงินแบบรายเดือน แตกต่างกันถึงประมาณ 3-4 เท่า โดยสัดส่วนของผู้ลงทะเบียนใช้บริการแบบเติมเงินมีสัดส่วนแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2556 ผู้ลงทะเบียนใช้บริการแบบเติมเงิน (Pre-paid) มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 87.86 ของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั้งหมด แต่มีผู้ลงทะเบียนใช้บริการในการชำระเงินแบบรายเดือน (Post-paid) มีสัดส่วนร้อยละ 12.14 ซึ่งในขณะนั้นการลงทะเบียนใช้บริการแบบเติมเงินกับการชำระเงินแบบรายเดือน แตกต่างกันประมาณ 7-8 เท่าของการใช้บริการแบบเติมเงิน ดังภาพที่ 3-10

ภาพที่ 3-10 สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบ Pre-paid และ Post-paid

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

โครงสร้างตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

ส่วนแบ่งตลาดของบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ตามลักษณะของบริการประเภท Pre-paid ของทั้ง 3 กลุ่มบริษัท คาดการณ์ว่ามีสัดส่วนในตลาดรวมกันสูงถึงประมาณร้อยละ 78.46 ของตลาด ในปี 2560 คือ กลุ่มบริษัท AIS³ มีส่วนแบ่งตลาดสูงที่สุดที่ร้อยละ 45.70 อันดับที่สอง กลุ่มบริษัท True Mobile⁴ มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 27.78 และอันดับที่สามกลุ่มบริษัท DTAC⁵ มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 24.11 ในขณะที่ผู้ให้บริการรายอื่นๆ บมจ. กสท โทรคมนาคม (CAT) และบมจ.ทีโอทีร่วมกับกลุ่มบริษัท MVNOs (3G) มีส่วนแบ่งตลาดรวมกันประมาณร้อยละ 2.41 ดังตารางที่ 3-4

บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ประเภท Post-paid คาดการณ์ว่าปี 2560 มีสัดส่วนตลาดเพียงประมาณร้อยละ 21.54 ของตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งกลุ่มบริษัท AIS คงครองส่วนแบ่งตลาดสูงที่สุดเช่นเดียวกันที่ร้อยละ

³ กลุ่มบริษัท AIS คือ บจก. แอดวานซ์ไวร์เลสเน็ตเวิร์ค (AWN) บจก. ดิจิตอลโฟน (DPC)

⁴ กลุ่มบริษัท True Mobile ประกอบด้วย บจก. ทู มูฟ (True Move) บจก. เรียลมูฟ (Real Move) บจก. เรียลฟิวเจอร์ (Real Future)

⁵ กลุ่มบริษัท DTAC ประกอบด้วย บมจ. โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น (DTAC) บริษัท ดีแทค ไตรเน็ต จำกัด (DTN)

36.63 อันดับที่สอง กลุ่มบริษัท True Mobile มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 33.86 อันดับที่สามกลุ่มบริษัท DTAC มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 28.87 ในขณะที่ บมจ. กสท. โทรคมนาคม (CAT) และบมจ.ทีโอทีร่วมกับกลุ่มบริษัท MVNOs (3G) มีส่วนแบ่งตลาดรวมกันประมาณร้อยละ 0.64 โดยจะเห็นว่าโครงสร้างตลาดของประเภท Post – paid มีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าประเภท Pre – paid ดังตารางที่ 3-5

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั้งหมด กลุ่มบริษัท AIS ครองส่วนแบ่งตลาดสูงที่สุดร้อยละ 43.75 อันดับที่สอง กลุ่มบริษัท True Mobile มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 29.09 อันดับที่สาม กลุ่มบริษัท DTAC มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 25.13 ในขณะที่ผู้ให้บริการรายอื่นๆ ได้แก่ บมจ. กสท. โทรคมนาคม (CAT) และบมจ.ทีโอทีร่วมกับกลุ่มบริษัท MVNOs (3G) มีส่วนแบ่งตลาดรวมกันประมาณร้อยละ 2.03 เท่านั้น ดังภาพที่ 3-11

ตารางที่ 3-4 ส่วนแบ่งตลาดผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ประเภท Pre-paid
จำแนกตามผู้ให้บริการ ปี 2556-2560f

ผู้ให้บริการ	2556	2557	2558	2559	2560f
กลุ่มบริษัท AIS	44.81%	46.72%	47.12%	46.62%	45.70%
กลุ่มบริษัท DTAC	29.93%	28.68%	29.83%	26.21%	24.11%
กลุ่มบริษัท True Mobile	24.14%	23.47%	20.50%	24.88%	27.78%
TOT/MVNOs	0.58%	0.65%	0.87%	0.14%	0.09%
CAT	0.53%	0.49%	1.67%	2.16%	2.32%

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

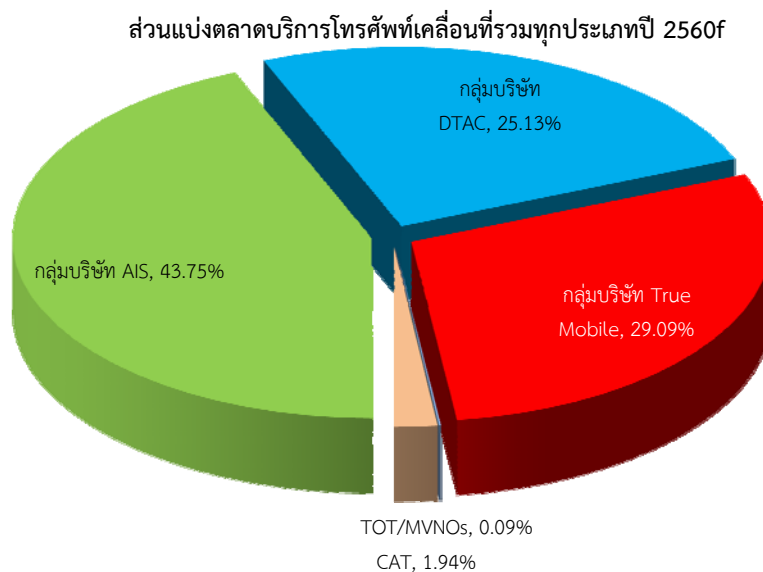
ตารางที่ 3-5 ส่วนแบ่งตลาดผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ประเภท Post-paid
จำแนกตามผู้ให้บริการ ปี 2556-2560f

ผู้ให้บริการ	2556	2557	2558	2559	2560f
กลุ่มบริษัท AIS	37.83%	38.44%	37.07%	36.43%	36.63%
กลุ่มบริษัท DTAC	31.05%	29.95%	29.51%	28.47%	28.87%
กลุ่มบริษัท True Mobile	28.03%	30.18%	32.26%	34.33%	33.86%
TOT/MVNOs	0.46%	0.39%	0.30%	0.15%	0.11%
CAT	2.63%	1.04%	0.85%	0.62%	0.53%

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 3-11 ส่วนแบ่งตลาดผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ประเภท Pre-paid และ Post-paid ปี 2560f

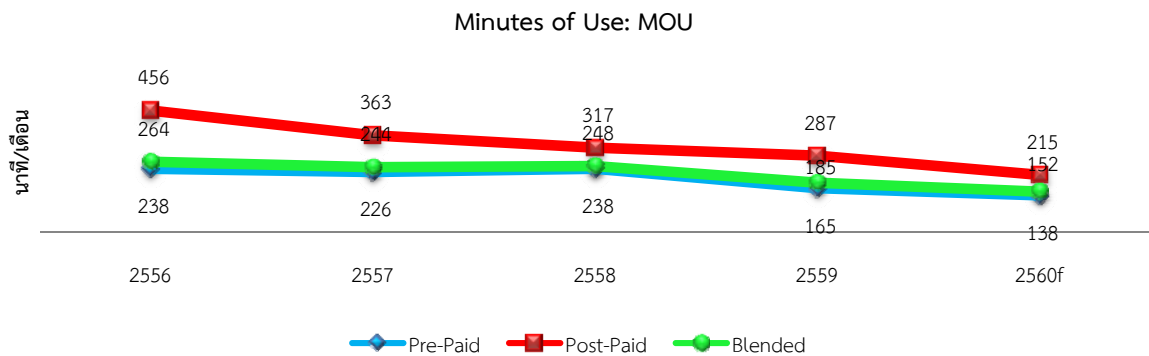

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

การวิเคราะห์จำนวนนาที่การใช้งานเฉลี่ยต่อเดือน (Minutes of Use: MOU) ของปี 2560 พบว่าแม้สัดส่วนของผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบ Pre-paid จะมีสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สูงกว่า Post-paid ถึงประมาณ 3-4 เท่าตัวก็ตาม แต่ในขณะที่ผู้ใช้บริการแบบ Post-paid มีการใช้งานคาดการณ์ว่าอยู่ที่ประมาณ 215 นาทีต่อเดือน สูงกว่า Pre-paid ถึงร้อยละ 55.80 ทั้งนี้ ทำให้มีค่าเฉลี่ย (Blended) ของการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทุกระบบประมาณ 152 นาทีต่อเดือน และเมื่อรวบรวมสถิติการใช้งานที่ผ่านมานับตั้งแต่ปี 2556 จนกระทั่งปี 2560 พบว่า Pre-paid มีการใช้งานแนวโน้มลดลง และการใช้งานเฉลี่ยของ Post-paid มีแนวโน้มลดลงเช่นเดียวกัน ดังภาพที่ 3-12 โดยลักษณะการใช้งานบริการติดต่อสื่อสารด้วยเสียงนั้นมีการใช้บริการแนวโน้มลดลงเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย (Blended) เนื่องจากผู้ใช้บริการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการติดต่อสื่อสารด้วยเสียงเป็นมิใช่เสียงมากขึ้น จึงทำให้การติดต่อสื่อสารด้วยเสียงลดลง

ภาพที่ 3-12 แนวโน้มการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบ Pre-paid, Post-paid และค่าเฉลี่ย (Blended) บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่รายไตรมาส ปี 2556-2560f

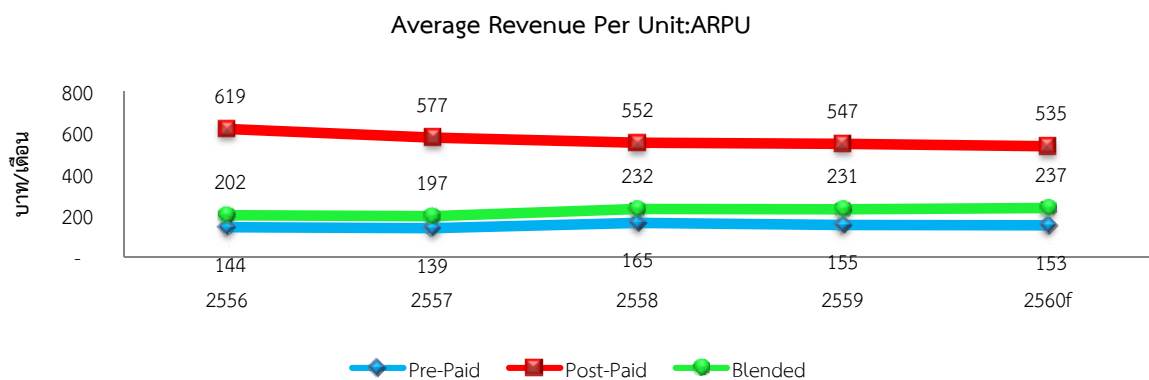

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

เมื่อผู้ให้บริการต่างพยายามแข่งขันกันเพื่อรักษาฐานตลาดของตนเองด้วยกลยุทธ์ทางด้านราคาที่สะท้อนออกมาผ่านรายการส่งเสริมการขายตามแพ็คเกจการให้บริการที่หลากหลาย ในการตอบสนองความต้องการใช้งานของผู้ใช้บริการอย่างเข้มข้น ทำให้อัตราค่าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งสะท้อนออกมาเป็นรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือน (Average Revenue Per Unit: ARPU) ของผู้ให้บริการมีแนวโน้มที่ค่อนข้างทรงตัวหรือมีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย ดังภาพที่ 3-13

ภาพที่ 3-13 สถิติรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือนทั้งแบบ Pre-paid และ Post-paid ปี 2556-2560f

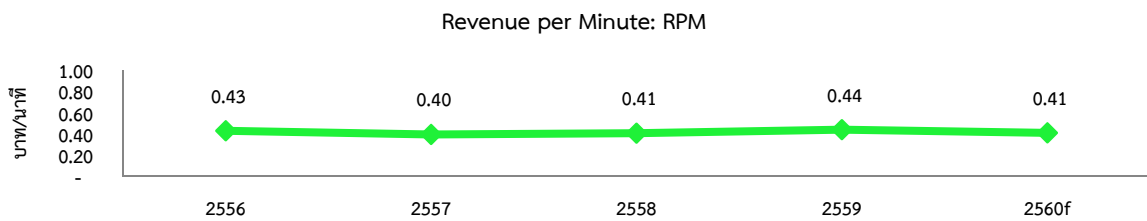

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

โดยคาดการณ์ว่าปี 2560 แบบ Pre-paid อยู่ที่ระดับ 153 บาทต่อเดือน ในขณะที่แบบ Post-paid อยู่ที่ระดับ 537 บาทต่อเดือน และค่าเฉลี่ยรวมของบริการ 237 บาทต่อเดือน เมื่อรวบรวมสถิติรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือนที่ผ่านมานับตั้งแต่ปี 2556 จนกระทั่งปี 2560 พบว่า Pre-paid มีรายได้เพิ่มขึ้นเล็กน้อย ส่วนการใช้งานเฉลี่ยของ Post-paid อัตราการเติบโตต่อปีลดลงร้อยละ 3.58 ด้วยการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ทางเสียงที่แนวโน้มลดลง และมีการใช้งานมิใช่เสียงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

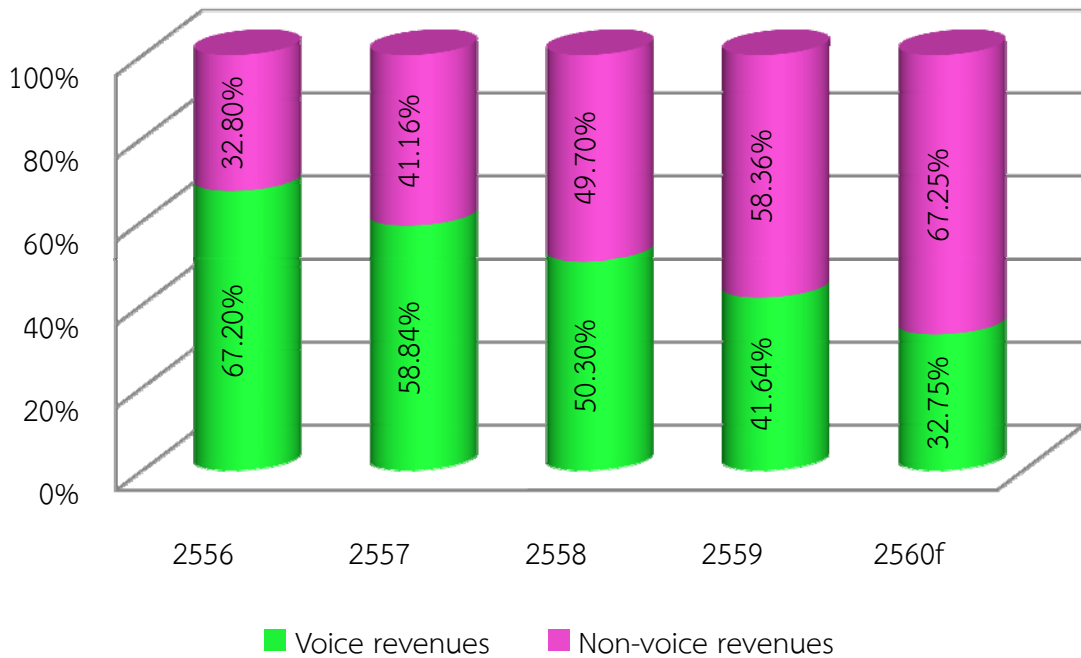
ภาพที่ 3-14 อัตราค่าบริการเฉลี่ยต่อนาทีของบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ปี 2556 – 2560f

ที่มา : สำนักค่าธรรมเนียมและอัตราค่าบริการในกิจการโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

จากภาวะทางด้านรายได้ของผู้ให้บริการเฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือน (Average Revenue per Unit: ARPU) ที่ได้รับทั้งแบบ Pre-paid และ Post-paid ที่มีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย เช่นเดียวกับอัตราค่าบริการเฉลี่ยต่อ นาที ดังภาพที่ 3-14 และการใช้งานเฉลี่ยต่อเดือน (Minutes of Use: MOU) ทำให้เมื่อประเมินสถานะของ ตลาดที่เป็นปรากฏการณ์ทั่วโลกที่เริ่มเข้าสู่จุดอิ่มตัวตามวัฏจักรวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์บริการทางด้านเสียงของ โทรศัพท์เคลื่อนที่ จึงเกิดปฏิกิริยาตอบสนองของผู้ให้บริการส่วนใหญ่พยายามปรับกลยุทธ์การแข่งขันโดยหันมา ให้ความสำคัญกับการรักษารฐานผู้ใช้บริการเดิม รวมทั้งพยายามส่งเสริมให้เกิดรายได้จากการให้บริการที่มิใช่ เสียง (Non-Voice Service) หรือบริการเสริม (Value Added Service: VAS) เพิ่มมากขึ้น จากข้อมูลพบว่า มูลค่าตลาดบริการเสริมไม่ว่าจะเป็นลักษณะของการส่งข้อความสั้น (Short Message Service: SMS) การส่ง ข้อความมัลติมีเดีย (Multimedia Message Service: MMS) และบริการด้านข้อมูลอื่นๆ เติบโตมากอย่างก้าว กระโดด จากแรงผลักดันของการสื่อสารทางด้านข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ตไร้สายเพิ่มขึ้นตามพฤติกรรมการ ใช้งานของผู้ใช้บริการที่เปลี่ยนแปลงไป โดยนิยมติดต่อสื่อสารผ่านบริการด้านข้อมูลในลักษณะ Instant Messaging, Email, หรือ Social Networking ประกอบกับแรงผลักดันทางด้านอุปทานที่มาจากเครื่องโทรศัพท์ Smartphone ที่มีราคาตลาดต่ำลง รายการส่งเสริมการขายในลักษณะแพ็คเกจที่สนับสนุนการใช้งาน Non-voice และการสร้างคอนเทนต์ หรือแอปพลิเคชันเพื่อให้ผู้ใช้บริการดาวน์โหลดแพร่หลาย ทำให้ในขณะนี้สัดส่วนของ รายได้จากการให้บริการ Non-voice ของปี 2560 คาดการณ์ว่ามีสัดส่วนร้อยละ 67.25 ซึ่งเพิ่มขึ้นเมื่อ เปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า โดยปี 2556 ที่ผ่านมามีรายได้จากการให้บริการ Non-voice มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 32.80 และปัจจุบันรายได้จากการให้บริการ Non-voice เป็นรายได้หลักของการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ไป แล้ว ดังภาพที่ 3-15

ภาพที่ 3-15 สัดส่วนมูลค่าการใช้บริการทางเสียงและบริการที่มีชื่อเสียงของบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่
ปี 2556-2560f

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

การพิจารณาบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประเทศไทยด้วยดัชนีชี้วัดการแพร่กระจาย (Diffusion) จากสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เปิดใช้บริการต่อจำนวนประชากร 100 คน (Mobile Penetration Rate) สำหรับปี 2560 คาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 177.67 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน หากเปรียบเทียบสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เปิดใช้บริการต่อจำนวนประชากร 100 คน ในระดับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือประเทศในอาเซียนปี 2559 พบว่า ประเทศไทยอยู่ลำดับต้น โดยประเทศอินโดนีเซีย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศมาเลเซีย ประเทศเวียดนาม และประเทศกัมพูชา ตารางที่ 3-6

ตารางที่ 3-6 สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน แบ่งออกเป็น 10 ประเทศในอาเซียน และค่าเฉลี่ยของโลก

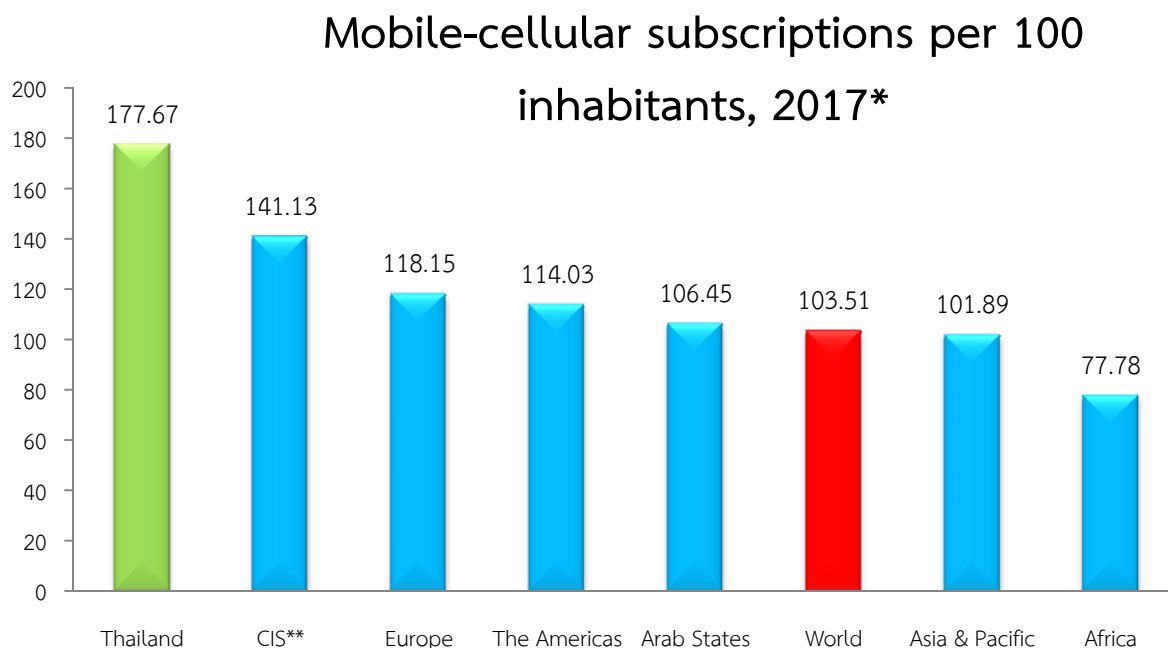
Mobile-cellular telephone subscriptions per 100 inhabitants	2556	2557	2558	2559
Thailand	139.22	144.91	153.1	177.43
Indonesia	125.36	128.78	132.55	149.13
Singapore	155.92	146.89	146.53	146.92
Malaysia	144.72	148.83	143.89	141.17
Viet Nam	134.97	147.11	128.85	128.04
Cambodia	133.89	132.73	133.00	124.94
Brunei Darussalam	112.21	106.82	108.13	120.67
Philippines	104.50	111.22	115.75	109.17
Myanmar	12.83	54.04	75.68	89.26
Lao P.D.R.	68.14	66.99	53.10	55.39
World	93.08	96.69	98.18	101.53

ที่มา: ITU World Telecommunication /ICT Indicators database และศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

เปรียบเทียบบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของไทยในเวทีโลก

จากข้อมูลสถิติสัดส่วนบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คนของประเทศไทยอยู่ในอันดับต้นของโลก อาจกล่าวได้ว่า เป็นอัตราการเติบโตและแพร่หลายของบริการในประเทศไทยที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วพิจารณาจากจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Subscriber) มีสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เปิดให้บริการต่อจำนวนประชากร 100 คน (Mobile Penetration Rate) นับตั้งแต่ปี 2545 ที่มีเพียง 27.52 ต่อจำนวนประชากร 100 คน จนกระทั่งถึง 177.43 ต่อจำนวนประชากร 100 คน ในปี 2559 และคาดการณ์ว่าปี 2560 นี้ มีสัดส่วน 177.67 ต่อจำนวนประชากร 100 คน ซึ่งมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า แต่ถือได้ว่าเป็นความแพร่หลายของบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สูงกว่าระดับค่าเฉลี่ยของโลกด้วยซ้ำไปตามข้อมูลการประมาณการของ ITU ดังภาพที่ 3-16

ภาพที่ 3-16 Mobile subscriptions per 100 inhabitants 2017

Regions are based on the ITU BDT Regions, see: <http://www.itu.int/ITU-D/ict/definitions/regions/index.html>

Note: * Estimate ** Commonwealth of Independent States

Source: ITU World Telecommunication /ICT Indicators database, NBTC

จากภาพแสดงให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ของประเทศไทยกับต่างประเทศแล้ว สัดส่วนต่อจำนวนประชากรของประเทศไทยอยู่ในระดับที่สูงเป็นอันดับต้น ซึ่งสูงกว่ากลุ่มประเทศเครือรัฐเอกราช (Commonwealth of Independent States: CIS) และประเทศในแถบยุโรป ออสเตรเลียและอเมริกา และคาดการณ์ว่าปี 2560 ค่าเฉลี่ยของโลกอยู่ที่ประมาณร้อยละ 103.51 ซึ่งค่าสัดส่วนของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากรของประเทศไทยดังกล่าวสูงกว่าประเทศที่มีการพัฒนาทางเทคโนโลยีในอันดับต้นๆ ของโลก จากสภาพการแข่งขันที่ดีซึ่งนำไปสู่แนวโน้มของอัตราค่าบริการที่ลดลง มีความหลากหลายของรูปแบบการให้บริการ ด้วยคุณภาพที่ยอมรับได้ ตลอดจนผู้ให้บริการสามารถเข้าถึงบริการได้โดยสะดวก

การคาดการณ์บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile subscriber)

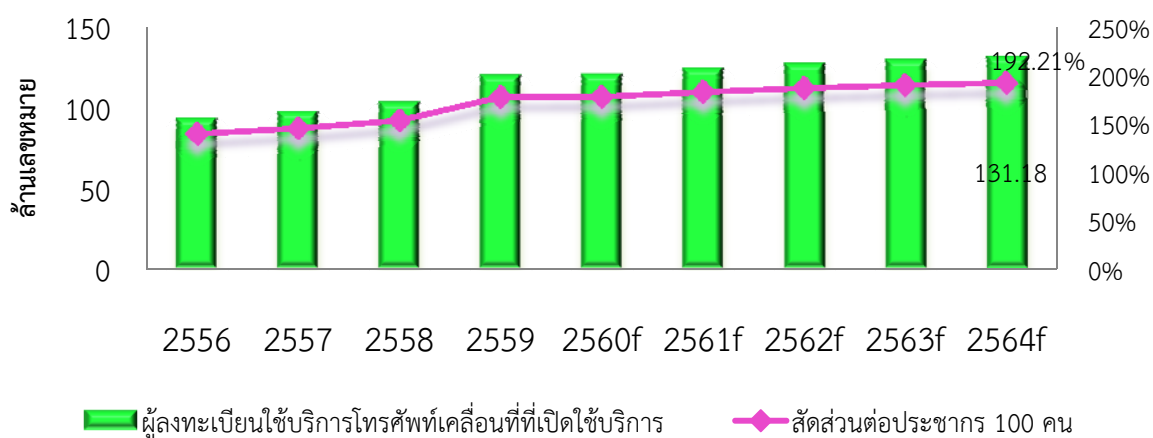
การคาดการณ์จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยค่าสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากรกับค่าการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคต ดังตารางที่ 3-7

ตารางที่ 3-7 ผลการคาดการณ์จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่
ที่เปิดให้บริการปี 2560-2564

ปี	สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน	จำนวนประชากร (ล้านคน)	จำนวนผู้ลงทะเบียน ใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ เปิดให้บริการ (ล้านเลขหมาย)
2556	139.22%	66.75	92.93
2557	144.91%	67.00	97.10
2558	153.10%	67.24	102.94
2559	177.43%	67.45	119.67
2560f	177.67%	67.65	120.20
2561f	182.66%	67.83	123.90
2562f	186.65%	67.99	126.90
2563f	189.78%	68.13	129.29
2564f	192.21%	68.25	131.18

หมายเหตุ: 1.ประมาณการจำนวนประชากรในอนาคตจากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ “การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย: 2553-2583” ซึ่งใช้ในการประมาณการทางเศรษฐกิจมหภาค, f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ภาพที่ 3-17 การคาดการณ์แนวโน้มจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

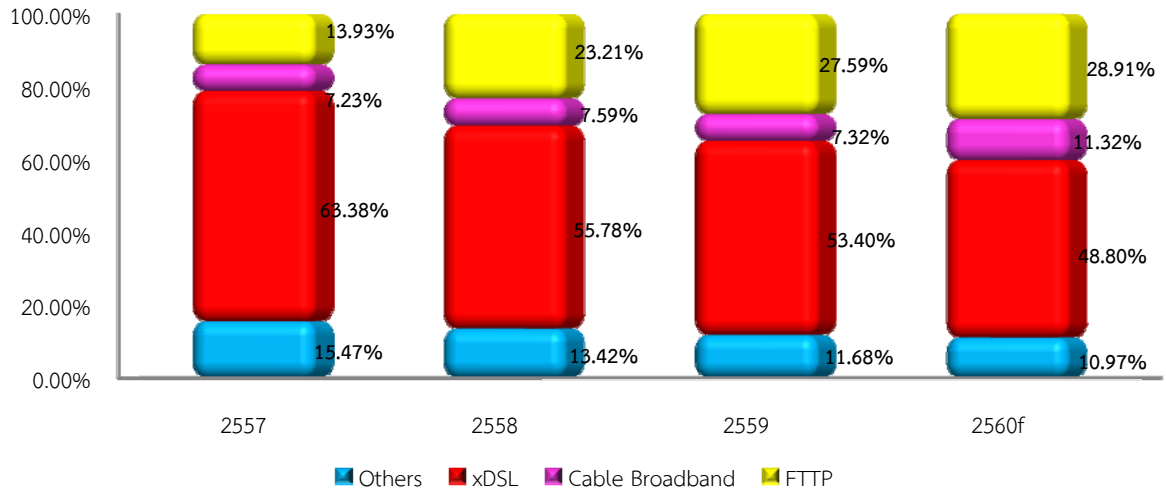
จากการคาดการณ์จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Subscriber) ที่เปิดใช้บริการของผู้ให้บริการในประเทศไทยยังคงมีแนวโน้มการเติบโตเพิ่มขึ้นตามลำดับ แต่เป็นอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นที่มีได้เกิดภาพในลักษณะของการเติบโตอย่างก้าวกระโดดดังเช่นที่ผ่านมา และคาดการณ์ว่านับตั้งแต่ปี 2560-2564 อาจมีการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยต่อปีประมาณร้อยละ 2.21 ต่อปี ทำให้จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เปิดให้บริการเพิ่มขึ้นจาก 120.20 ล้านเลขหมาย ในปี 2560 เพิ่มขึ้นเป็น 131.18 ล้านเลขหมายในปี 2564 ด้วยสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ 192.21 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน และเป็นการคาดการณ์บนพื้นฐานว่า ในอนาคตจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่จะมีการใช้บริการโดยเฉลี่ยประมาณ 2 เลขหมายต่อผู้ใช้บริการ 1 ราย อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาข้อมูลตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แล้ว พบว่า ในเขตพื้นที่ตามภูมิภาคยังคงมีโอกาสในการขยายฐานลูกค้าผู้ใช้บริการได้อีกมาก หากตลาดผู้ใช้บริการในเขตเมืองค่อนข้างจะอิ่มตัวประกอบกับสภาพแวดล้อมทางการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก ผู้ให้บริการอาจพิจารณากลยุทธ์ที่จะรักษาฐานผู้ใช้บริการในเมืองและขยายฐานลูกค้าผู้ใช้บริการเขตนอกเมืองและภูมิภาค เพื่อมิให้กระทบกับรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือน (Average Revenue per Unit: ARPU) ที่มีแนวโน้มเริ่มทรงตัว การที่ตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ยังคงปรากฏภาพของการรักษาการเติบโตได้อยุ่นั้น ผลส่วนหนึ่งคาดว่าจะมีแรงผลักดันให้เกิดการใช้บริการเสริม (Value Added Service: VAS) หรือบริการที่มีใช้เสียง (Non-voice Services) เพิ่มมากขึ้นเพื่อชดเชยรายได้จากบริการทางเสียงที่ทรงตัวหรืออาจลดลงได้ในอนาคต และปี 2560 นี้ ผู้ให้บริการต่างเปิดให้บริการ 4G กันทั่วประเทศมากขึ้น จึงเป็นปัจจัยกระตุ้นตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยตรงและสร้างรายได้อย่างต่อเนื่องให้กับผู้ให้บริการในธุรกิจอีกด้วย แล้วยังเกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและสังคมที่จะตามมาอีกมหาศาลในเรื่องของการใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และบริการเสริมไร้สายอื่นๆ อีกมากมาย

ปัจจุบันการให้บริการอินเทอร์เน็ตของประเทศไทยสามารถให้บริการได้หลากหลายช่องทางด้วยกัน ซึ่งผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ใช้บริการผ่านช่องทาง การให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่ และการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่

อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ (Fixed Broadband)

บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ของประเทศไทยมีพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการให้บริการและการใช้งานที่หลากหลาย โดยมีผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider: ISP) ให้บริการโดยตรงแก่ผู้ใช้หรือดำเนินการให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ต ผู้ให้บริการโครงข่าย (Network Provider) ที่เป็นเส้นทางสำหรับให้บริการถึงผู้ใช้บริการ และผู้ให้บริการวางจระระหว่างประเทศ (International Internet Gateway: IIG) ที่เป็นผู้ที่เชื่อมต่อระหว่างผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยกับโครงข่ายอินเทอร์เน็ตอินเทอร์เน็ตต่างประเทศ โดยปัจจุบันตลาดบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วต่ำ (Narrowband Internet) นั้นค่อยๆ เลือนหายไปจากตลาดบริการอินเทอร์เน็ต อย่างเช่นเทคโนโลยีในกลุ่ม Dial-up และบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงมีการเชื่อมต่อได้หลายเทคโนโลยีมากขึ้น หนึ่งในนั้น ก็คือ การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Broadband Internet) ด้วยเทคโนโลยีในกลุ่ม xDSL (Digital Subscriber Line) คาดการณ์ว่าเมื่อสิ้นสุดปี 2560 มีสัดส่วนคงเหลืออยู่ที่ร้อยละ 48.80 ของจำนวนมูลค่าการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตทั้งหมดของปี 2560 แต่ก็ยังเป็นเทคโนโลยีที่มีการเชื่อมต่อมากที่สุด เมื่อพิจารณาตั้งแต่ปี 2557 - 2560 การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตความเร็วสูงด้วยเทคโนโลยีในกลุ่ม xDSL นั้น มีอัตราเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR) ร้อยละ 1.15 และในทางกลับเทคโนโลยีที่มาแรงขณะนี้คือ FTTP (Fiber to the Premises) เติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยคาดการณ์ว่าปี 2560 มีสัดส่วนมูลค่าการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเป็น 28.91 ของจำนวนมูลค่าการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตทั้งหมดของปี 2560 ซึ่งนับตั้งแต่ปี 2557 - 2560 บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงด้วยเทคโนโลยี FTTP นั้นมีอัตราเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR) ร้อยละ 40.77 ดังภาพที่ 3-18 จากข้อมูล การขั้วพาดสาย Fiber ตั้งแต่ 2556 - ไตรมาส 3 ปี 2560 มีการขั้วพาดสายแล้วจำนวน 0.94 ล้านกิโลเมตร

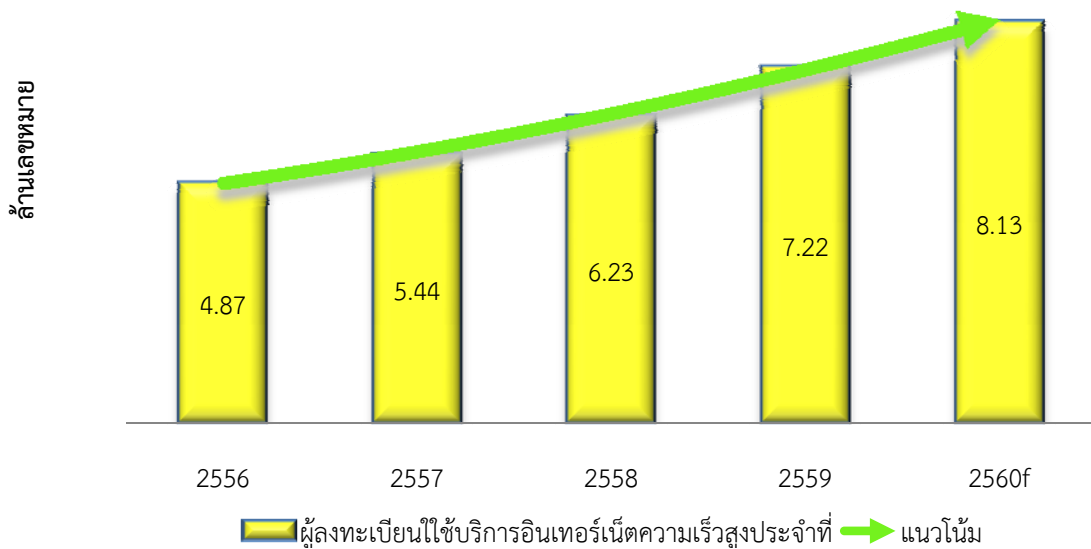
ภาพที่ 3-18 สัดส่วนมูลค่าการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตปี 2556 – 2560f

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 3-19 จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ ในช่วงปี 2556-2560f

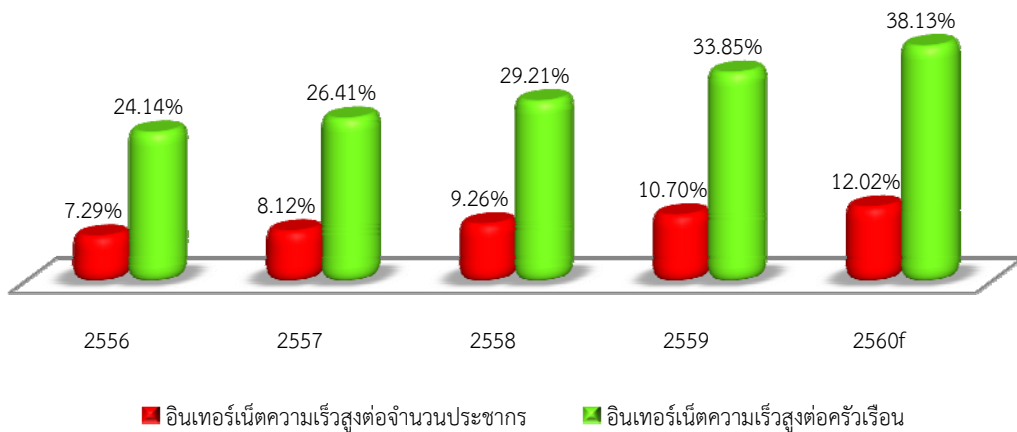
หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

จากภาพของการเปลี่ยนแปลงในจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งทำให้จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่เพิ่มขึ้นสูงถึง 7.22 ล้านราย ในปี 2559 หรือเพิ่มขึ้นอัตราร้อยละ 15.88 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2558 และปี 2560 คาดการณ์ว่ามีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.64 เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี 2559 หรือ

อยู่ที่ 8.13 ล้านราย ดังภาพที่ 3-19 ซึ่งการเพิ่มขึ้นของผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงชดเชยกับจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วต่ำที่ลดลงหรืออาจกล่าวได้ว่าผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วต่ำบางส่วนยกเลิกการใช้บริการและหันไปใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแทนในปัจจุบัน ดังนั้น ปี 2559 ค่าสัดส่วนจำนวน ผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่อยู่อยู่ที่ 10.70 รายต่อจำนวนประชากร 100 คน หรือ 33.85 ครอบครัวที่ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อจำนวนครัวเรือนทั้งประเทศ 100 ครัวเรือน และคาดการณ์ว่าปี 2560 เพิ่มขึ้นเป็น 12.02 รายต่อจำนวนประชากร 100 คน และ 38.13 รายต่อจำนวนครัวเรือนทั้งประเทศ 100 ครัวเรือน ดังภาพที่ 3-20

ภาพที่ 3-20 สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อจำนวนประชากร และต่อครัวเรือน ปี 2556-2560f

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

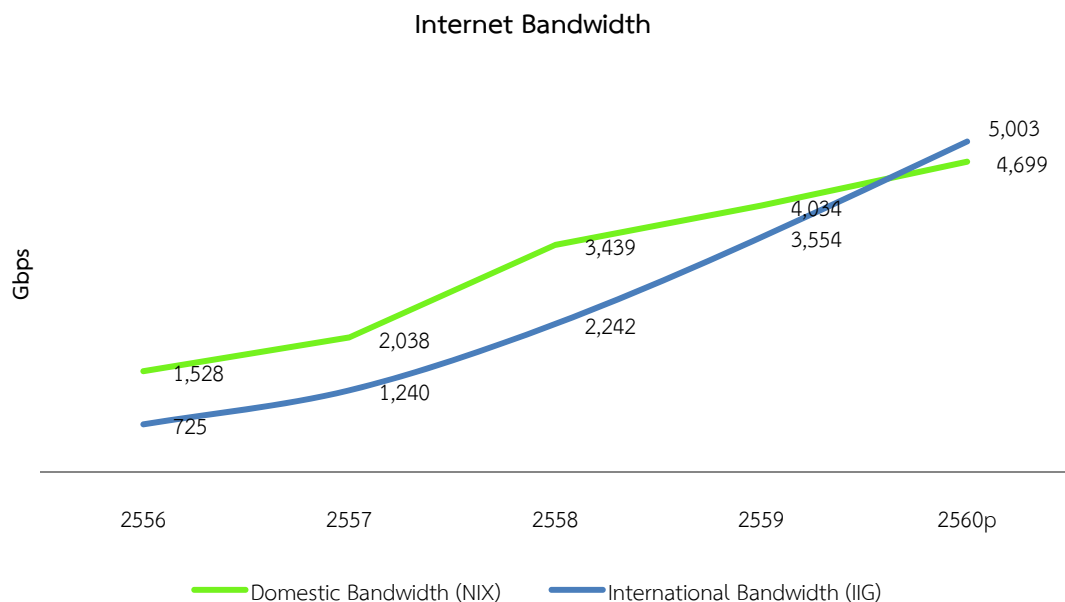
ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

จากข้อมูล Internet Bandwidth พบว่า ยังคงมีการกระจุกตัวอยู่ที่ผู้ให้บริการรายเดิมและเป็นรายใหญ่ที่เป็นเจ้าของโครงข่ายโทรศัพท์ประจำที่ และ/หรือช่องสัญญาณการแลกเปลี่ยนข้อมูลอินเทอร์เน็ตภายในประเทศและระหว่างประเทศ ในขณะที่ ผู้ให้บริการรายย่อยรายอื่นที่ไม่มีโครงข่ายหรือเกตเวย์อยู่ในฐานะที่เสียเปรียบกว่า ไม่ว่าจะในเรื่องการเผชิญกับต้นทุนจม (Sunk Costs) ของการให้บริการเกตเวย์อินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศค่อนข้างสูง การต้องเช่าใช้จากผู้ให้บริการรายใหญ่ซึ่งมีจุดในการเชื่อมต่อสัญญาณอินเทอร์เน็ตจำนวนมาก พฤติกรรมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Barriers) ในการให้บริการเกตเวย์อินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศรองรับเฉพาะกลุ่มลูกค้าตลาดค้าปลีกของตน หรือแนวโน้มที่มีการกำหนดราคาในตลาดค้าส่งให้สูงกว่าเพื่อกีดกันการเข้าสู่ตลาดของผู้ให้บริการรายใหม่ เป็นต้น ซึ่งจำเป็นต้องเข้าแทรกแซงเพื่อให้ตลาดสามารถดำเนินไปได้อย่างสอดคล้องกับข้อวิเคราะห์ทางด้านอุปสงค์ในปริมาณการใช้งาน Internet Bandwidth ทั้งในประเทศ (Domestic Bandwidth) และระหว่างประเทศ (International Bandwidth) ที่มีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อนึ่ง การเพิ่มขึ้นของปริมาณ Internet Bandwidth ที่เพิ่มขึ้นอย่างก้าว

กระโดดจากความต้องการในการใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับสถานะของการแข่งขันในตลาดบริการอินเทอร์เน็ตที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้ผู้ให้บริการต้องปรับตัวโดยพยายามเสนอกยุทธ์ทางการตลาดเพื่อผลักดันให้มีการสมัครใช้บริการ โดยจะมีผลต่อแนวโน้มอัตราค่าบริการต่อความเร็วเฉลี่ยลดลงอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าในบางส่วนบางช่วงเวลาคุณภาพของการบริการอาจเกิดปัญหาขึ้นบ้างในมุมมองของผู้ใช้บริการ แต่ก็ยังนับว่ามีแนวโน้มที่ดีขึ้น

จากข้อมูลอินเทอร์เน็ตแบนด์วิธของประเทศไทย ณ เดือนตุลาคม ปี 2560 ของ NECTEC พบว่า การเชื่อมต่อวงจรมืออินเทอร์เน็ตประเทศไทยไปต่างประเทศที่ผ่าน IIG เติบโตขึ้นสู่ระดับ 5,003 Gbps หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 40.76 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2559 หรือคิดเป็นอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 62.10 ซึ่งมีการเติบโตแบบก้าวกระโดด อาจเนื่องจากผู้ให้บริการในประเทศเชื่อมต่อข้อมูลกับต่างประเทศมากขึ้น เช่น การใช้งาน Google YouTube และ Facebook เป็นจำนวนมากขึ้น รวมทั้ง ปัจจุบันการเชื่อมต่อระหว่างประเทศมีอัตราค่าบริการที่ต่ำลง จึงทำให้มีการเชื่อมต่อกับผู้ให้บริการต่างประเทศจำนวนมากขึ้น ในขณะที่การแลกเปลี่ยนข้อมูลอินเทอร์เน็ตภายในประเทศ (NIX) อยู่ที่ระดับ 4,699 Gbps หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.48 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2559 หรือคิดเป็นอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 32.44 เนื่องด้วยในปัจจุบันประเทศไทยในจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้น จากสังคมเมืองไปสู่สังคมชนบทมากยิ่งขึ้น รวมทั้ง ผู้ใช้บริการแต่ละรายมีความต้องการความเร็วในการใช้บริการที่มากขึ้นอีกด้วย ดังภาพที่ 3-21

ภาพที่ 3-21 ข้อมูลอินเทอร์เน็ตแบนด์วิธของประเทศไทยปี 2556-2560p

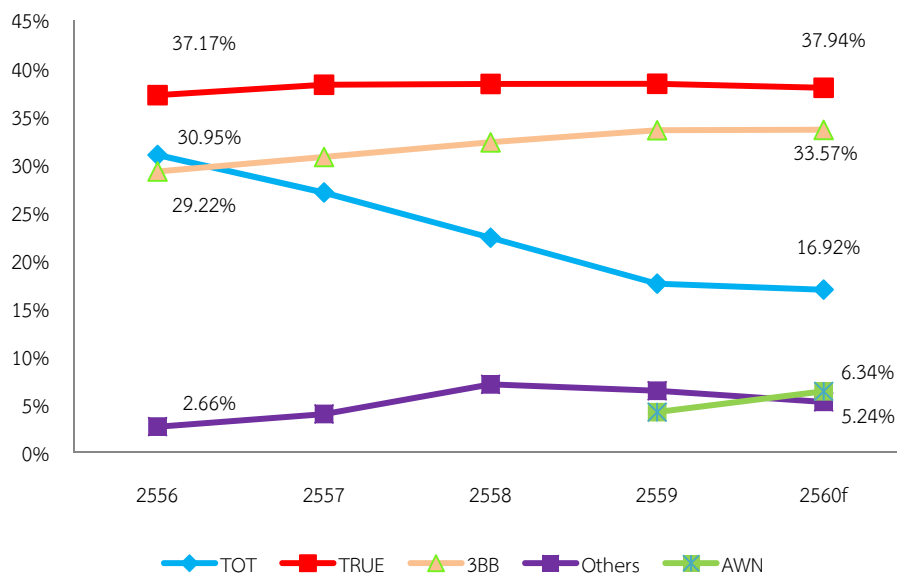
หมายเหตุ : p เป็นตัวเลขเบื้องต้น (ณ เดือน ตุลาคม 2560)

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC)

จากการวิเคราะห์สภาพการแข่งขันในตลาดอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ปัจจุบัน พบว่าผู้ให้บริการรายหลักยังคงอยู่ในกลุ่มหรือบริการของผู้ให้บริการโทรศัพท์ประจำที่ โดยการตั้งบริษัทย่อยสำหรับให้บริการ

อินเทอร์เน็ต และในการให้บริการอินเทอร์เน็ตของผู้เป็นเจ้าของโครงข่าย ผู้มีสิทธิในโครงข่ายตามสัญญาร่วม การงานทำให้เกิดความได้เปรียบในแง่ต้นทุนการให้บริการ จากการที่ไม่ต้องเสียค่าเช่าโครงข่ายหรือมีค่าใช้จ่ายโครงข่ายในราคาต่ำสามารถให้บริการแก่ลูกค้าผู้ใช้บริการของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีส่วนแบ่งตลาดผู้ให้บริการรายใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ โดยในช่วงปี 2556-2560 ผู้นำตลาดบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ในปี 2560 คาดการณ์ว่า บจก. ทู อินเทอร์เน็ต คอร์ปอเรชั่น (TRUE) มีส่วนแบ่งตลาดที่ร้อยละ 37.94 เพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2559 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 38.36 รองลงมาเป็นผู้ให้บริการในกลุ่ม 3BB ที่ร้อยละ 33.57 เพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2559 ที่มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 33.52 นอกจากนี้ คาดการณ์ว่า บจก. ทีโอที (TOT) มีส่วนแบ่งตลาดลดลงจากปี 2559 ที่มีเพียงร้อยละ 17.55 เป็นร้อยละ 16.92 ในปี 2560 และ บจก. แอดวานซ์ไวร์เลสเน็ตเวิร์ค (AWN) มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 6.34 เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2559 ขณะที่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ISPs) รายอื่นที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับการให้บริการโครงข่าย PSTN คาดการณ์ว่ามีส่วนแบ่งตลาดในปี 2560 อยู่ที่เพียงร้อยละ 5.24 ลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2559 ที่มีเพียงร้อยละ 6.39 ดังภาพที่ 3-22

ภาพที่ 3-22 ส่วนแบ่งตลาดบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ปี 2556 – 2560f

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

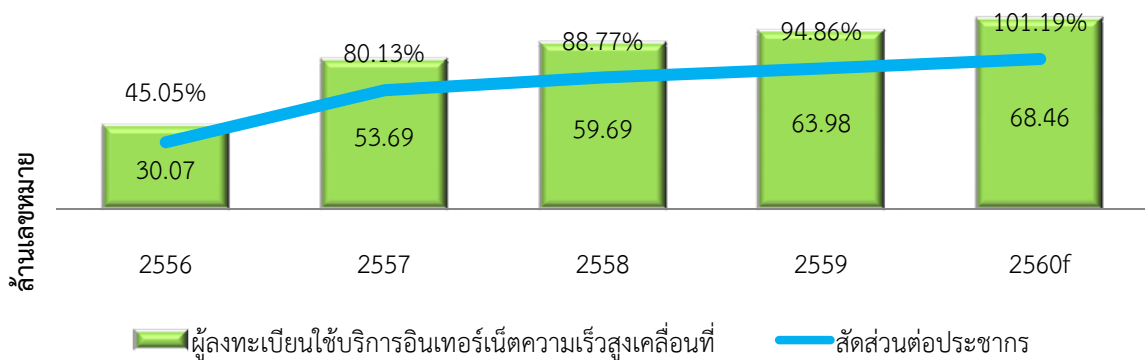
ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

จากค่าดัชนี HHI ตั้งแต่ปี 2556 - 2560 แสดงว่าตลาดมีการกระจุกตัวสูงอยู่ที่ผู้ให้บริการรายใหญ่สอดคล้องกับอัตราส่วนการกระจุกตัว CR_3 มากกว่าร้อยละ 88 ของผู้ใช้บริการทั้งหมด แสดงว่าผู้ให้บริการอาจมีอำนาจเหนือตลาดในระดับหนึ่ง แต่มีแนวโน้มลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าที่อยู่อัตราส่วนการกระจุกตัว CR_3 มากกว่าร้อยละ 89 ซึ่งอาจนำไปสู่พฤติกรรมกีดกันการแข่งขัน อาทิ พฤติกรรมการกำหนดราคาค่าเช่าใช้โครงข่ายของผู้ให้บริการที่มีโครงข่ายกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่ไม่มีโครงข่ายในอัตราค่าบริการการเช่าใช้สูงกว่าที่ควรจะเป็น

อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่ (Mobile Broadband)

บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่ที่มีผู้ให้บริการรายเดียวกับผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ คือ กลุ่มบริษัท AIS กลุ่มบริษัท DTAC กลุ่มบริษัท TRUE TOT และ CAT โดยปี 2559 มีผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่ประมาณ 63.98 ล้านเลขหมาย เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.19 เมื่อเทียบกับปี 2558 โดยมีอัตราการเข้าถึงประชากรอยู่ที่ร้อยละ 94.86 และคาดการณ์ว่าเมื่อสิ้นสุดปี 2560 จะมีผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่อยู่ที่ประมาณ 68.46 ล้านเลขหมาย หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.00 เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งจะมีอัตราการเข้าถึงประชากรอยู่ที่ร้อยละ 101.19 ดังภาพที่ 3-23 และหากพิจารณารายได้ Non-voice เมื่อสิ้นสุดปี 2560 นั้น คาดการณ์ว่ารายได้ทั้งปีของผู้ให้บริการ 3 รายใหญ่ รวมกันอยู่ที่ 161,731 ล้านบาท แบ่งเป็นของ กลุ่มบริษัท AIS ร้อยละ 47.00 รองลงมาเป็นกลุ่มบริษัท DTAC มีสัดส่วนร้อยละ 26.94 และกลุ่มบริษัท TRUE มีสัดส่วนร้อยละ 26.06 ดังภาพที่ 3-24 และในส่วนของค่า HHI แนวโน้มลดลงต่อเนื่องเมื่อเทียบกับปี 2559 จากอยู่ที่ระดับ 3,648 เป็น 3,614

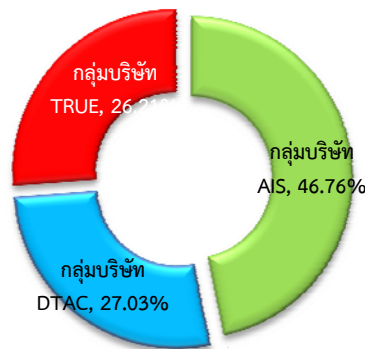
ภาพที่ 3-23 จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่ ปี 2556-2560f

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 3-24 ส่วนแบ่งตลาดรายได้ Non voice ปี 2560f

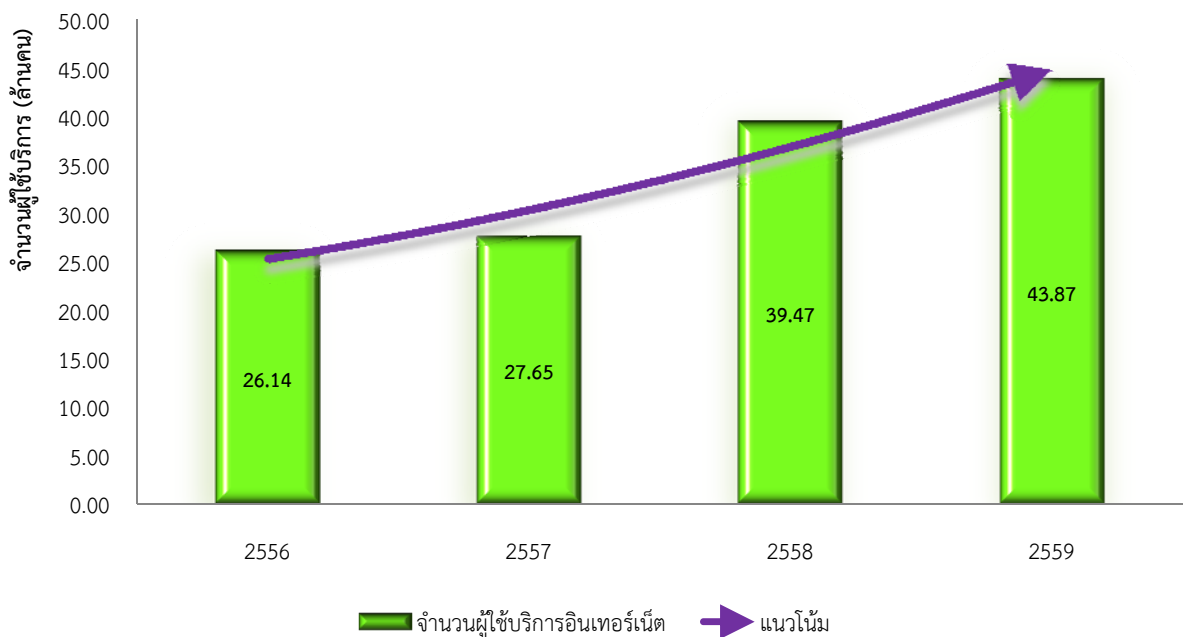

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

เมื่อพิจารณาในส่วนของผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet User) ซึ่งการนับจำนวนผู้ใช้ อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย โดยความร่วมมือในการศึกษาระหว่าง NECTEC กับบริษัท ศูนย์วิจัยนวัตกรรม อินเทอร์เน็ตไทย จำกัด (Truehits) ซึ่งเป็นบริษัทร่วมทุนกับสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แห่งชาติ (สวทช.) ในการให้บริการตรวจสอบสถิติการเยี่ยมชมเว็บไซต์ภายในประเทศ ด้วยวิธีการนับจำนวน ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต และในการนี้ Truehits ใช้วิธีการฝังสคริปต์ที่เป็นภาษาจาวาสคริปต์ที่เว็บไซต์สมาชิกของ Truehits สำหรับเก็บข้อมูลผู้ใช้งานที่เข้าถึงเว็บไซต์สมาชิกดังกล่าว เมื่อผู้ใช้งานเข้าสู่เว็บไซต์ครั้งแรกโปรแกรม จาวาสคริปต์จะทำการฝัง cookies ซึ่งเป็นไฟล์ขนาดเล็กที่ใช้ในการระบุตัวตนของผู้ใช้งาน โดยแต่ละ cookies จะประกอบด้วย unique ID ของผู้ใช้งาน และในการเข้าถึงเว็บไซต์ครั้งต่อไปของผู้ใช้งานคนเดิมโปรแกรม browser จะทำการส่งข้อมูลที่เก็บไว้ใน cookies ไปยังเครื่องแม่ข่าย (Server) ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะถูกนำมาใช้ ในการวิเคราะห์และคำนวณหาจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งนับตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นไป ได้รวมผู้ใช้ อินเทอร์เน็ตเคลื่อนที่เข้าด้วยกันกับผู้ใช้อินเทอร์เน็ตประจำที่ จึงทำให้ปี 2558 เพิ่มขึ้นร้อยละ 42.71 เมื่อเทียบกับปี 2557 และเมื่อสิ้นสุด ปี 2559 มีจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตอยู่ที่ 43.87 ล้านคน ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.17 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2558 ดังภาพที่ 3-25 หากเปรียบเทียบสัดส่วนจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต่อจำนวน ประชากร 100 คน ในระดับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือประเทศในอาเซียนปี 2559 พบว่า ประเทศไทยเป็น ลำดับที่ 4 ของกลุ่มประเทศในอาเซียน เมื่อนำข้อมูลของประเทศไทยเทียบกับข้อมูล ITU ที่มีข้อมูลของแต่ละ ประเทศในอาเซียน โดยอันดับแรกเป็นประเทศสิงคโปร์ รองลงมาเป็นประเทศมาเลเซีย ถัดไปเป็นประเทศ บรูไน ตามลำดับ (ตารางที่ 3-8)

ภาพที่ 3-25 จำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต ของประเทศไทยปี 2556-2559

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC)

ตารางที่ 3-8 สัดส่วนจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตต่อจำนวนประชากร 100 คน
แบ่งออกเป็น 10 ประเทศในอาเซียน และค่าเฉลี่ยของโลก

Percentage of Individuals using the Internet	2556	2557	2558	2559
Singapore	80.90	79.03	79.01	81.00
Malaysia	57.06	63.67	71.06	78.79
Brunei Darussalam	64.50	68.77	71.20	75.00
Thailand	39.16	41.27	58.70	65.05
Philippines	48.10	49.60	53.70	55.50
Viet Nam	38.50	41.00	43.50	46.50
Cambodia	6.80	14.00	19.00	25.57
Indonesia	14.94	17.14	21.98	25.37
Myanmar	8.00	11.52	21.73	25.07
Lao P.D.R.	12.50	14.26	18.20	21.87
World	36.89	39.94	43.20	45.91

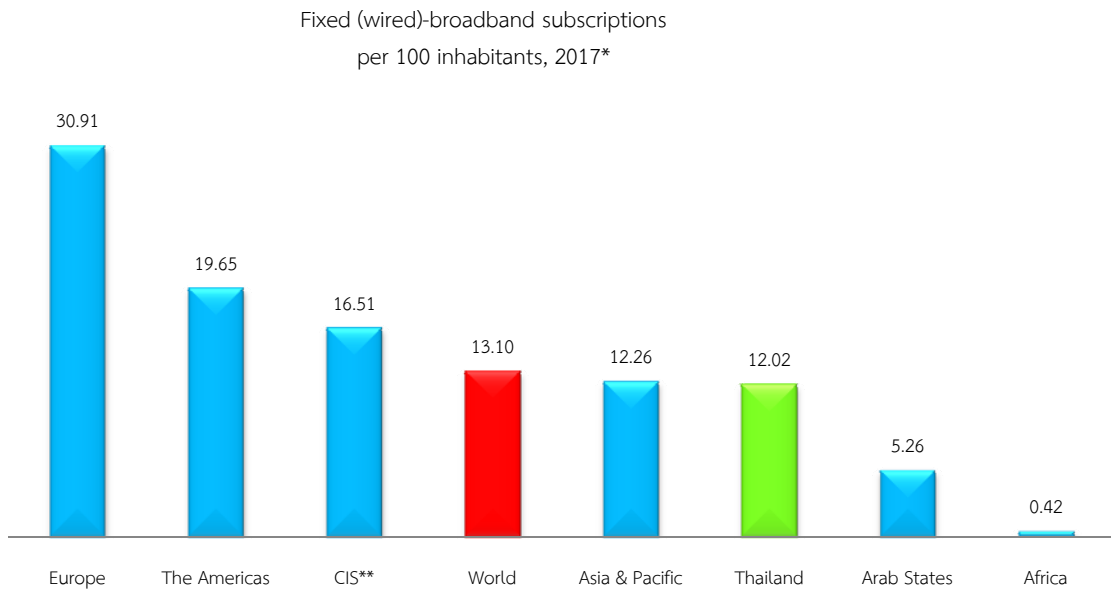
ที่มา : ITU World Telecommunication /ICT Indicators database และศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม
สำนัก วิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

เปรียบเทียบบริการอินเทอร์เน็ตของไทยในเวทีโลก

จากแนวโน้มการเติบโตอย่างก้าวกระโดดของภาคบริการอินเทอร์เน็ต ของประเทศไทยแม้ว่าจะมีอัตราการเติบโตสูงเพียงใดก็ตาม แต่จำเป็นที่จะต้องขยายขอบเขตการพิจารณาภาพให้ครอบคลุมถึงสถานการณ์อินเทอร์เน็ตเปรียบเทียบกับต่างประเทศด้วย เนื่องจากบริการอินเทอร์เน็ตเป็นบริการพื้นฐานของการพัฒนาประเทศทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อความได้เปรียบทางด้านการแข่งขันระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตที่เติบโตอย่างก้าวกระโดดจากช่วงการเริ่มต้นของบริการในระยะแรกขณะที่ต่างประเทศมีการส่งเสริมมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนานกว่า ดังนั้น ฐานของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตต่อจำนวนประชากรก็จะต่ำกว่าเมื่อเทียบกับประเทศอื่น แต่ในอีกมุมมองหนึ่ง จะเป็นโอกาสอันดีที่จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตประจำที่สามารถเพิ่มสูงขึ้นได้อีก หรืออยู่ในช่วงการเติบโตส่งผลดีต่อธุรกิจบริการอินเทอร์เน็ตในทุกระดับรวมทั้งธุรกิจต่อเนื่อง โดยแนวโน้มของตลาดค่อนข้างเป็นแนวโน้มไปสู่บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Broadband Internet) ทั้งในรูปแบบทางสายและไร้สาย การพัฒนาจึงสมควรที่จะพิจารณาแนวทางที่เอื้อต่อการให้บริการบนพื้นฐานโครงสร้างเดิมและส่งเสริมการลงทุนในลักษณะการกระจายโครงสร้างพื้นฐานอย่างทั่วถึงเพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ทั่วถึงเพียงพอในราคาที่เป็นธรรม ทั้งนี้ จากการประมาณการของ ITU ในปี 2560 มีสถิติของ

บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ต่อจำนวนประชากรทั่วโลก ดังภาพที่ 3-26 และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากรทั่วโลก ดังภาพที่ 3-27

ภาพที่ 3-26 Fixed broadband subscriptions per 100 inhabitants 2017

Regions are based on the ITU BDT Regions, see: <http://www.itu.int/ITU-D/ict/definitions/regions/index.html>

Note: * Estimate ** Commonwealth of Independent States

Source: ITU World Telecommunication /ICT Indicators database, NBTC

สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศแล้วยังอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโลก และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของเอเชียแปซิฟิก โดยในปี 2560 สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ของประเทศไทยอยู่ที่ระดับ 11.65 ในขณะที่ ITU World Telecommunication คาดการณ์ว่าค่าเฉลี่ยของโลกอยู่ที่ 13.10 และค่าเฉลี่ยเอเชียแปซิฟิกอยู่ที่ระดับ 12.26 แต่อย่างไรก็ตาม สำหรับกรณีของประเทศไทยยังมีค่าสัดส่วนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศในแถบอาหรับและแอฟริกา ที่มีค่าสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ปี 2560 อยู่ที่ 5.26 และอยู่ที่ 0.42 ต่อจำนวนประชากร 100 คน ตามลำดับ ดังภาพที่ 3-26 หากเปรียบเทียบสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ในระดับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือประเทศในอาเซียนปี 2559 พบว่า ประเทศไทยเป็นลำดับสองของอาเซียน เมื่อนำข้อมูลของประเทศไทยเทียบกับข้อมูล ITU ที่มีข้อมูลของแต่ละประเทศในอาเซียน ซึ่งลำดับแรกเป็น ประเทศสิงคโปร์ ที่มีสัดส่วนอยู่ที่ 25.45 (ตารางที่ 3-9)

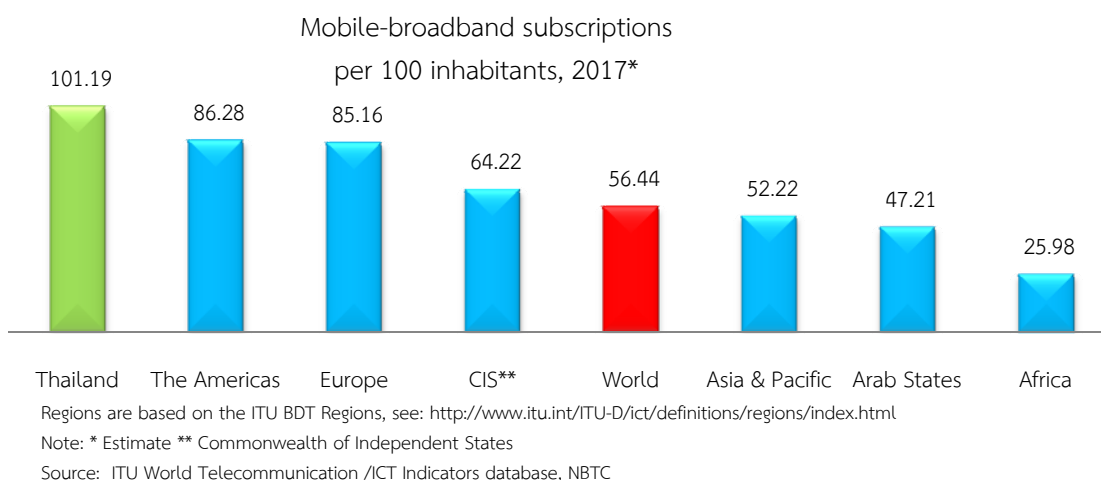
ตารางที่ 3-9 สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ ต่อจำนวนประชากร 100 คน แบ่งออกเป็น 10 ประเทศในอาเซียน และค่าเฉลี่ยของโลก

Fixed-broadband subscriptions per 100 inhabitants	2556	2557	2558	2559
Singapore	27.60	26.72	26.45	25.45
Thailand	7.29	8.12	9.26	10.70
Viet Nam	5.62	6.48	8.20	9.91
Malaysia	9.89	10.14	10.00	8.74
Brunei Darussalam	6.60	7.15	8.03	8.33
Philippines	2.61	2.90	4.78	5.46
Indonesia	1.30	1.34	1.56	1.89
Cambodia	0.22	0.43	0.53	0.61
Lao P.D.R.	0.13	0.16	0.52	0.34
Myanmar			0.06	0.06
World	9.68	10.10	11.51	12.39

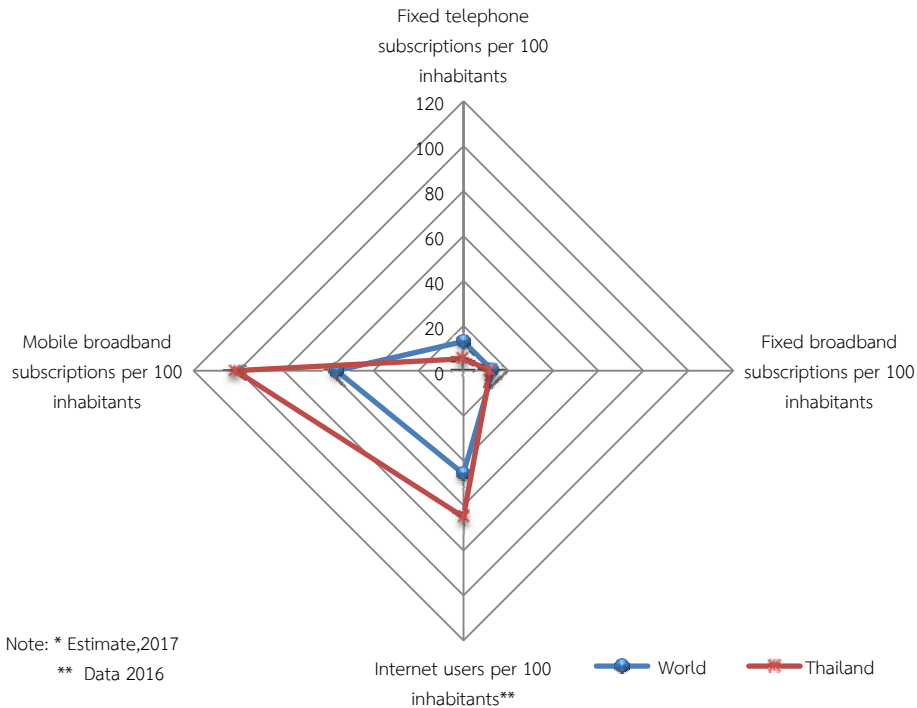
ที่มา : ITU World Telecommunication /ICT Indicators database และศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่ของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศแล้วอยู่ในระดับต้น โดยสูงกว่าค่าเฉลี่ยของโลก และสูงกว่าค่าเฉลี่ยของเอเชียแปซิฟิก โดยคาดการณ์ปี 2560 มีสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ของประเทศไทยอยู่ที่ระดับ 101.19 ในขณะที่ ITU World Telecommunication คาดการณ์ว่าค่าเฉลี่ยของโลก อยู่ที่ 56.44 และค่าเฉลี่ยเอเชียแปซิฟิกอยู่ที่ระดับ 52.22 ดังภาพที่ 3-27

ภาพที่ 3-27 Mobile broadband subscriptions per 100 inhabitants 2017

ภาพที่ 3-28 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการใช้บริการอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย
เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยโลก ปี 2560*

แม้ว่าสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ของประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร โดยค่าเฉลี่ยของโลกต่อค่าเฉลี่ยของประเทศไทยที่ 13.10 ต่อ 12.02 และ 56.44 ต่อ 101.19 ตามลำดับ แต่หากจะพิจารณาสัดส่วนจำนวนผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตต่อจำนวนประชากร 100 คน แล้ว สัดส่วนการใช้ของประเทศไทยยังค่อนข้างสูงกว่า โดยค่าเฉลี่ยของโลกอยู่ที่ระดับ 45.91 ในขณะที่จำนวนผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตของประเทศไทยอยู่ที่ประมาณระดับ 65.05 ต่อจำนวนประชากร 100 คน จากค่าสถิติดังกล่าว ทำให้เห็นภาพว่าด้วยการส่งเสริมตลาดเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่ที่ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่ใช้โครงข่ายโทรศัพท์ประจำที่เป็นพื้นฐาน หรือเทคโนโลยีอื่นยอมเป็นไปได้โดยไม่ยากเย็นนักสำหรับผู้ให้บริการไทย ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนากิจการในส่วนของความพร้อมทางด้านอุปทานของโครงข่ายหลัก (Core Network) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญกับบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงอย่างมาก ทั้งจากภาครัฐที่มีโครงการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชุมชนทั่วประเทศ หรือโครงการอินเทอร์เน็ตหมู่บ้าน หน่วยงานกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมของประเทศผ่านแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม รวมทั้ง ภาคเอกชนและภาคประชาชนที่ตระหนักและเห็นความสำคัญในบริการกว่าระยะที่ผ่านมา รวมทั้งส่งเสริมและกระตุ้นความตระหนักรู้ให้กับประชาชนถึงบทบาทอินเทอร์เน็ตในเรื่องการสร้างประสิทธิภาพการทำงาน ช่วยลดต้นทุนการดำเนินธุรกิจ พัฒนาประสิทธิภาพการผลิต ส่งเสริมการเติบโตของอุตสาหกรรมทั้งอุตสาหกรรมทางตรง เช่น ธุรกิจบริการเชื่อมต่อโครงข่ายอินเทอร์เน็ต และธุรกิจต่อเนื่อง เช่น พาณิชยกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) โฆษณาออนไลน์ เกมออนไลน์ บริการชำระเงินออนไลน์ ประโยชน์ในเชิงการพัฒนาการศึกษา ข้อมูลข่าวสาร ความรู้และความบันเทิง เป็นต้น

การคาดการณ์บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

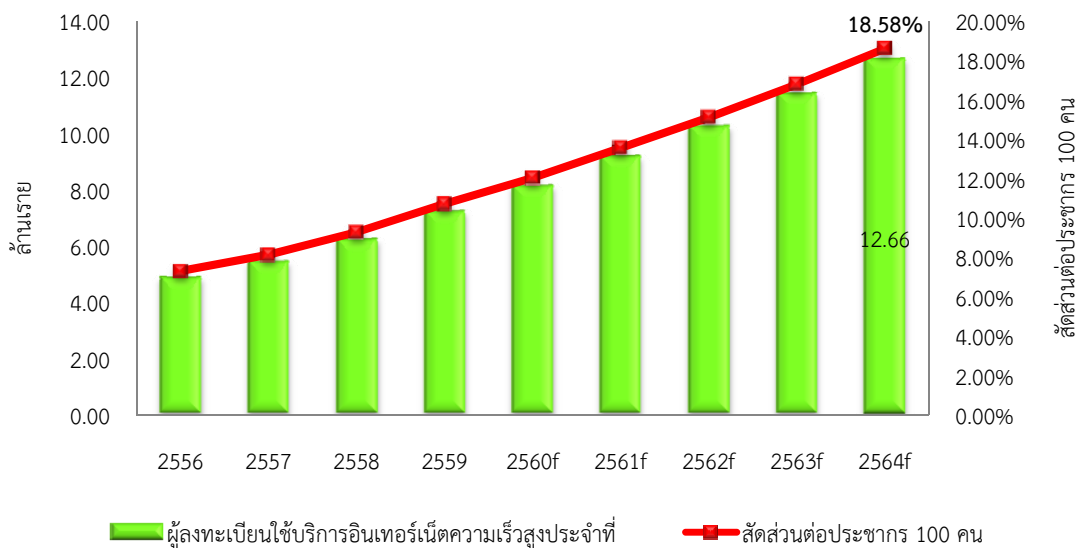
การคาดการณ์จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำปีที่พิจารณาจากค่าสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อประชากร และค่าการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคต ดังตารางที่ 3-10

ตารางที่ 3-10 ผลการคาดการณ์จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำปีที่ปี 2560-2564

ปี	สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน	จำนวนประชากร (ล้านคน)	จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ (ล้านราย)
2556	7.29%	66.75	4.87
2557	8.12%	67.00	5.44
2558	9.26%	67.24	6.23
2559	10.70%	67.45	7.22
2560f	12.02%	67.65	8.13
2561f	13.54%	67.83	9.18
2562f	15.09%	67.99	10.26
2563f	16.76%	68.13	11.42
2564f	18.58%	68.13	12.66

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ภาพที่ 3-29 การคาดการณ์แนวโน้มจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่

หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ภายใต้สมมติฐานการประมาณการสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ต่อจำนวนประชากรของประเทศไทยจะเพิ่มขึ้นถึง 18.58 ต่อจำนวนประชากร 100 คน ในปี 2564 ดังภาพที่ 3-29 ซึ่งจากสมมติฐานนั้นอยู่บนพื้นฐานของการเติบโตตามปกติ โดยจะเห็นว่า ค่าสัดส่วนนั้นเพิ่มขึ้น

ได้ไม่มากนักในระยะเวลา 5 ปีต่อจากนี้ เนื่องจากผู้ใช้บริการให้ความสำคัญและหันมาใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่มากขึ้น โดยคาดการณ์ว่าปี 2560 จะมีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 101.19 ต่อจำนวนประชากร 100 คน และคาดการณ์ว่าในปี 5 ปีข้างหน้า เพิ่มขึ้นมากกว่า 116.38 ด้วยข้อได้เปรียบเรื่องความสะดวกในการติดต่อและสามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตได้เร็วขึ้น เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ในประเทศไทยคาดว่าจะยังขยายตัวได้อีก และมีผลในทางสนับสนุนต่อสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน เพิ่มขึ้นอีกด้วย ทั้งจากปัจจัยที่สนับสนุนการเติบโตของตลาดไม่ว่าจะเป็นอัตราค่าบริการที่มีแนวโน้มลดลงจากการแข่งขันที่สูงขึ้น รวมทั้งอัตราความเร็วในการใช้งานมีปริมาณที่เพิ่มขึ้น จากการขยายแบนด์วิธของอินเทอร์เน็ตเกตเวย์ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศที่ทำให้ต้นทุนโดยเปรียบเทียบของผู้ให้บริการในการเชื่อมต่อลดต่ำลง และด้วยคุณภาพในการให้บริการที่เป็นปัจจัยสำคัญส่งผลต่อการใช้บริการโดยตรงจากการที่ผู้ให้บริการแข่งขันกันด้วยความเร็วในการรับส่งข้อมูล หรือตลาดจะมีการแข่งขันกันด้วยการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการเชื่อมต่อต่อราคา ตลอดจนรายการส่งเสริมการขายที่ผู้ใช้บริการสามารถเลือกใช้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ปัจจัยที่จะสนับสนุนการเติบโตอีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ การลงทุนของผู้ให้บริการเพื่อปรับปรุงโครงข่ายด้วยใยแก้วนำแสง (Fiber Optic) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการและขยายเขตครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศให้มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัจจัยพื้นฐานที่จะให้เกิดความแพร่หลายและทั่วถึงของอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ลดช่องว่างระหว่างเขตเมืองและภูมิภาคที่นอกจากจะต้องอาศัยลักษณะเฉพาะของบริการแล้ว ปัจจัยที่จะต้องให้ความสำคัญคือ การเข้าถึงเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ความรู้ความสามารถในการใช้งานหรือประยุกต์ใช้งานในด้านต่างๆ ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาประเทศด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลง

ส่วนที่ 4 ตารางสรุปสถิติและดัชนีชี้วัดในกิจการ โทรคมนาคมของประเทศไทย

ตารางสรุปสถิติและดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย

ดัชนีบริการโทรคมนาคม	2559				2560			
	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3(p)	ไตรมาส 4(f)
ตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่								
จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการ (ล้านเลขหมาย)	5.20	5.06	4.92	4.71	4.00	3.78	3.64	3.56
นครหลวง	2.70	2.62	2.53	2.43	2.16	2.04	1.97	1.90
ภูมิภาค	2.50	2.44	2.39	2.28	1.84	1.74	1.67	1.66
สัดส่วนต่อจำนวนประชากร	7.71%	7.50%	7.30%	6.98%	5.92%	5.58%	5.38%	5.27%
นครหลวง	17.15%	16.61%	16.07%	15.40%	13.55%	12.82%	12.37%	11.94%
ภูมิภาค	4.84%	4.73%	4.63%	4.41%	3.56%	3.36%	3.23%	3.21%
สัดส่วนต่อจำนวนครัวเรือน	24.40%	23.73%	23.09%	22.07%	18.77%	17.71%	17.07%	16.71%
นครหลวง	57.98%	56.15%	54.32%	52.07%	46.33%	43.81%	42.27%	40.81%
ภูมิภาค	15.00%	14.66%	14.35%	13.68%	11.06%	10.42%	10.02%	9.97%
ตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่								
จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการ (ล้านเลขหมาย)				119.67				120.20
เติมเงิน				80.79%				
รายเดือน				19.21%				
สัดส่วนต่อจำนวนประชากร				177.43%				177.67%
ส่วนแบ่งตลาด								
กลุ่ม AIS	44.98%	45.00%	44.77%	44.66%	43.86%	43.90%	43.75%	43.75%
เติมเงิน	46.89%	46.88%	46.59%	46.62%	45.68%	45.75%	45.59%	45.70%
รายเดือน	35.92%	36.57%	36.81%	36.43%	36.46%	36.80%	36.92%	36.63%
กลุ่ม DTAC	29.44%	28.54%	27.87%	26.64%	26.23%	25.60%	25.14%	25.13%
เติมเงิน	29.44%	28.42%	27.60%	26.21%	25.66%	24.89%	24.31%	24.10%
รายเดือน	29.41%	29.08%	29.03%	28.47%	28.57%	28.36%	28.21%	28.88%
กลุ่ม True Mobile	23.52%	24.56%	25.38%	26.69%	27.80%	28.41%	29.08%	29.09%
เติมเงิน	21.40%	22.60%	23.58%	24.88%	26.22%	26.91%	27.69%	27.78%
รายเดือน	33.59%	33.38%	33.26%	34.33%	34.26%	34.18%	34.23%	33.86%
TOT	0.44%	0.26%	0.21%	0.14%	0.12%	0.11%	0.09%	0.09%
เติมเงิน	0.47%	0.26%	0.20%	0.14%	0.12%	0.11%	0.09%	0.09%
รายเดือน	0.28%	0.25%	0.21%	0.15%	0.13%	0.12%	0.11%	0.11%
CAT	1.62%	1.64%	1.77%	1.87%	1.98%	1.98%	1.94%	1.94%
เติมเงิน	1.80%	1.85%	2.02%	2.16%	2.32%	2.35%	2.32%	2.32%
รายเดือน	0.79%	0.73%	0.68%	0.62%	0.58%	0.55%	0.53%	0.53%

ดัชนีบริการโทรคมนาคม	2559				2560			
	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3(p)	ไตรมาส 4(f)
HHI index	3,446	3,445	3,428	3,420	3,389	3,394	3,395	3,396
เติมเงิน	3,527	3,520	3,493	3,483	3,438	3,442	3,442	3,447
รายเดือน	3,285	3,297	3,305	3,317	3,320	3,327	3,331	3,322
ARPU (บาท/เดือน)								
เติมเงิน	165	159	159	155	150	154	155	153
รายเดือน	546	548	546	547	539	542	538	535
เฉลี่ย	231	230	231	231	227	234	237	237
MOU (Minute/Month)								
เติมเงิน	216	186	173	165	157	145	140	138
รายเดือน	297	302	295	287	273	267	263	215
เฉลี่ย	227	205	193	185	177	167	164	152
สัดส่วนรายรับจากการให้บริการ								
ทางเสียง/รายรับรวม	39.62%	37.29%	35.64%	34.21%	31.72%	29.91%	28.28%	28.28%
ไม่ใช่เสียง/รายรับรวม	47.92%	50.68%	52.56%	54.13%	57.38%	59.43%	61.11%	61.11%
อื่นๆ/รายรับรวม	12.46%	12.03%	11.80%	11.66%	10.90%	10.66%	10.61%	10.61%
สัดส่วนบริการที่ไม่ใช่ทางเสียงต่อเสียง	120.93%	135.93%	147.48%	158.25%	180.93%	198.69%	216.07%	216.07%
RPM (Baht/minute)								
AIS	0.41	0.44	0.46	0.46	0.46	0.49	0.47	0.47
DTAC	0.44	0.43	0.42	0.41	0.37	0.34	0.33	0.33
True Move	0.46	0.48	0.47	0.44	0.42	0.43	0.42	0.42
Blended	0.44	0.45	0.45	0.44	0.42	0.42	0.41	0.41
ตลาดบริการอินเทอร์เน็ต								
จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต (คน)	43.87							
จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ (ล้านราย)	6.49	6.74	6.95	7.22	7.57	7.79	8.02	8.13
ส่วนแบ่งตลาด								
TOT	21.32%	20.42%	18.41%	17.55%	17.95%	17.27%	16.99%	16.92%
TRUE	37.85%	37.91%	38.22%	38.36%	38.07%	38.01%	37.94%	37.94%
3 BB	32.36%	32.93%	33.73%	33.52%	33.34%	33.52%	33.74%	33.57%
AWN	1.11%	1.70%	2.80%	4.18%	4.94%	5.72%	6.01%	6.34%
Others	7.36%	7.04%	6.84%	6.39%	5.70%	5.48%	5.32%	5.24%
HHI index	2,990	2,991	2,992	2,962	2,940	2,930	2,931	2,920
สัดส่วนบริการบรอดแบนด์								
ต่อจำนวนประชากร	9.62%	10.00%	10.31%	10.70%	11.19%	11.52%	11.85%	12.02%
ต่อครัวเรือน	30.43%	31.63%	32.60%	33.85%	35.51%	36.55%	37.58%	38.13%
ADSL Price/kbps (Baht/kbps)	0.05	0.04	0.04	0.04	0.04	0.02	0.02	0.02
FTTX Price/kbps (Baht/kbps)	0.04	0.03	0.03	0.03	0.01	0.01	0.01	0.01

ดัชนีบริการโทรคมนาคม	2559				2560			
	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3(p)	ไตรมาส 4(f)
จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เคลื่อนที่ (ล้านเลขหมาย)	61.21	61.74	63.21	63.98	65.75	66.08	66.08	66.08

หมายเหตุ : p เป็นตัวเลขเบื้องต้น, f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ. 2556. “ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่สอง ปี 2560 และแนวโน้มปี 2560.”
เอกสารแถลงข่าวเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2560.

Huawei Technologies Co.,Ltd. 2017. “Harnessing the Power of Connectivity Mapping your
transformation into a digital economy with GCI 2017”. 2013. สืบค้นจากเว็บไซต์
<http://www.huawei.com/minisite/gci/en/index.html?utm_medium=cpc&utm_source=google&utm_campaign=q4_alway_on>.

IMD World Competitiveness Center. 2017. The World Competitiveness Yearbook 2017.
สืบค้นจากเว็บไซต์ <<https://www.imd.org/wcc/world-competitiveness-center-rankings/competitiveness-2017-rankings-results/>>

International Telecommunication Union. 2017. Measuring the Information Society Report
2017. 15 November 2017. สืบค้นจากเว็บไซต์ < <http://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/publications/mis2017.aspx>>.

The World Economic Forum (WEF). 2017. “The Global Competitiveness Report 2017-2018”.
2017. , สืบค้นจากเว็บไซต์ < <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2017-2018>>.

ชื่อหนังสือ	รายงานดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย ประจำปี 2559 - 2560 (Thailand Telecommunications Indicators Yearbook : 2016 - 2017)	
เจ้าของ	สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)	
ที่ปรึกษา	นายก่อกิจ ด้านชัยวิจิตร	
บรรณาธิการบริหาร	นายสุทธิศักดิ์ ตันตะโยธิน นางสาววิไล เกื้อทองแถว ดร.ประภมพงศ์ ศรีนวล	นายรัฐธีร์ รังสีกมลวัฒน์ นางธิดานันต์ สีวะรา นางเรวดี ทับกิลา
กองบรรณาธิการ	นายรัฐธีร์ รังสีกมลวัฒน์ นางสาวภลดา วงศ์ไชยา นายภควัต คำภา นางสาวยุวดี องค์กรโชค นางสาวชุตติมา ทูลสงวนศรี นางสาวศิริพร หงส์ชัชวาล นางสกุณา พงษ์ศิริ นางสาวชุตานันท์ คำแสง นายศรีณยู จิระกร นางสาววรัญญา ยอดคำ	นายวิษณุ เพียรทอง นายมนศศิน ศศะรัมย์ นางสาวรติรส บุญยะมาลิก นางสาววิหุชนีย์ พิมพ์อ่ำ นางสาวณัฐฐา ทนคง นางสาวภักจิรา มีศิลารัตน์ นางสาวนพรัตน์ นิลเปรม นายณัฐวัฒน์ ชินบุตร นางสาวอาทิตา ปรุจวรรกิจ นางสาวทัศนวรรณ เหล่าเจริญเกียรติ
สำนักงาน	สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) เลขที่ 87 ถนนพหลโยธิน 8 (สายลม) แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400 โทรศัพท์ 0 2271 0151-60 ต่อ 6147 6148 โทรสาร 0 2287 5316 http://www.nbtc.go.th/wps/portal/NTC/TDC	

ออกแบบ

“หนังสือฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนข้อมูลสถิติและผลการวิเคราะห์ และสะท้อนสถานการณ์ภาพรวมในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย ทั้งนี้ สำนักงาน กสทช. ไม่สามารถยืนยันหรือรับรองความครบถ้วน สมบูรณ์ หรือถูกต้องของข้อมูลดังกล่าวและไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการนำข้อมูลส่วนหนึ่งส่วนใด หรือทั้งหมดในหนังสือฉบับนี้ไปใช้หรืออ้างอิงเพื่อการใดๆ ไม่ว่าจะได้รับอนุญาตจากสำนักงาน กสทช. หรือไม่ก็ตาม อนึ่ง การทำซ้ำ ดัดแปลง และการเผยแพร่ต่อสาธารณะชนตามความหมายในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 จะต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักงาน กสทช. เท่านั้น

